

Zijne Excellentie Luitenant Generaal H. A. SEYFFARDT,
Chef van den Generalen Staf.

Met 1 Mei 1934 heeft een onzer beide hoogste legerautoriteiten, de Luitenant Generaal H. A. SEYFFARDT, Chef van den Generalen Staf, op de meest eervolle wijze het gevraagde ontslag uit den militair dienſt verkregen.

Al wie onder dezen Opperofficier, gedurende diens militaire loopbaan gediend heeft, zal inzien dat ons leger daardoor een zeer groot verlies heeft geleden.

Niet alleen maakte de zeer groote en gedegen kennis van den Generaal het tot een buitengewoon leerzame periode als men onder hem diende, doch de prettige, zakelijke en altijd opgewekte wijze, waarop oefeningen en besprekingen door hem geleid werden en de waardeering, die hij immer toonde voor andermans gefundeerde meening, maakten die periode ook steeds tot een zeer aangename.

Zijn buitengewone vlotheid naar lichaam en geest, waren ook buiten de weermacht spreekwoordelijk.

Moge den Generaal SEYFFARDT nog vele gelukkige jaren beschoren zijn, waarin hij, naar wij zeker weten, de weermachtaangelegenheden met belangstelling zal blijven volgen.

1
1
1
7
1
k
3)
-
4
n
11
0.
v
tr
sm

Bijeenkomst van 13 April 1934 te 's-Gravenhage.

Voorzitter: Z. E. Luitenant Generaal b. d. C. A. PRINS.

M. H.

Ik open deze vergadering.

Sedert onze vorige vergadering heeft ons land een zware slag getroffen doordat onze geliefde Koningin-Moeder van ons weggenomen is. En terwijl wij nog in diepen rouw over Haar gedompeld zijn, wil ik niet tot onze agenda overgaan zonder U gevraagd te hebben, met mij een oogenblik in gedachten te verwijlen bij die nobele figuur.

Als gemalin van den Koning, als opvoedster van de Prinses, als Regentes en draagster van het Koninklijk gezag, als Koningin-Moeder, als weldoenster van al wat liefde en steun behoefde, is Zij voor ons land van buitengewone beteekenis geweest. En het is zeker aan Hare bijzondere persoonlijkheid te danken dat ons geheele volk, hier en over de zeeën, in het leed dat ons Vorstelijk gezin door Haar heengaan heeft getroffen, deelt met eene eenheid die tevergeefs hare weerga in de geschiedenis zoekt.

Ik stel U voor, door eenige oogenblikken van eerbiedige stilte hulde te brengen aan Hare nagedachtenis. (De woorden van den Voorzitter worden staande aangehoord).

Ik deel U nog mede dat namens de Vereeniging een schrijven van rouwbeklag is gericht tot onzen eere-voorzitter, Z. K. H. den Prins der Nederlanden, waarop van den adjudant en secretaris van Z. K. H. eene dankbetuiging is ontvangen.

Het feit dat deze vergadering niet op den aanvankelijk daarvoor vastgestelden datum plaats heeft, en de daarover in de pers verschenen berichten geven het Bestuur aanleiding, U het volgende mede te deelen.

Toen medio Februari het Rapport van de Commissie, die ik nu maar kortweg als de Commissie-Idenburg zal aanduiden, verscheen en alle bladen daarvan uittreksels gaven, hebben wij gemeend dat het op onzen weg lag, onze leden

omtrent den inhoud ervan door bevoegde personen te doen voorlichten. Wij besloten daarom, onze vierde en laatste bijeenkomst, die was vastgesteld op 16 Maart, aan de bespreking van dat Rapport te wijden. Uit de ter zake gevoerde besprekingen bleek ons echter dat Z. Ex. den Minister van Defensie eene publicatie van den inhoud dier bespreking op dat moment niet aangenaam was. Het houden van eene bespreking in besloten kring, waarbij uiteraard slechts een klein deel van onze leden zou kunnen tegenwoordig zijn, achtten wij tegenover de andere leden niet toelaatbaar. Wij hebben daarom toen besloten, de bespreking uit te stellen tot een datum waarop zij kon plaats hebben op de wijze waarop onze vergaderingen steeds geschieden en waardoor al onze leden van het verhandelde kunnen kennis nemen. En zoo hebben wij U dus tegen hedenavond bijeengeroepen.

Ik geef thans het woord aan den eersten sprekende van hedenavond, den Majoor van den Generalen Staf van ALPHEN, die het gedeelte „Landmacht” van het „Rapport-Idenburg” zal behandelen.

Majoor Gen. Staf M. W. L. VAN ALPHEN.

M. d. V. M. H.

Alvorens met het onderwerp van hedenavond te beginnen, moge ik het Bestuur onzer Vereeniging mijn grooten dank betuigen, dat het mij de vereerende opdracht heeft willen verstrekken eenige beschouwingen te wijden aan het „Verslag van de Commissie voor de reorganisatie van de weermacht” voor wat betreft:

„DE KONINKLIJKE LANDMACHT”.

M. H. Overal elders vraagt men buitengewone credieten aan, hetzij tot verbetering of uitbreiding der vloot, hetzij tot verbetering of uitbreiding van het vliegwezen, hetzij tot verbetering of uitbreiding van vestingwerken en bewapening. Ik wijs b.v. op België dat voor 1934 een buitengewoon crediet van 400 millioen francs bestemd voor

vestingwerken, vuurwapenen en vliegtuigen en op Zwitserland, dat een crediet van 82 millioen Zwitsersche franken beschikbaar stelt voor de bewapening en uitrusting van het leger, een crediet dat toegelicht werd door een Message waarvan het slot luidde:

„Nous nous rendons pleinement compte de la portée de „cette demande de crédit, présentée dans une période de „crise économique aussi intense que celle par laquelle nous „passons. Mais combien plus lourde encore serait la res- „ponsabilité à assumer pour n'avoir pas fait tout ce qui „est possible pour la préparation de notre armée”.

En nu wij? Wij M. H. zijn thans bijeengekomen om beschouwingen te wijden aan het verslag eener reorganisatie-commissie, welke is ingesteld met het uitsluitende doel te bezuinigen.

En ik vraag, of dan steeds waar moet blijven het woord van Johan de Wit: „Want de aerdt der Hollanders is soo „danigh, dat haer als de noodt en de periculen niet seer „claer voor oogen comen, zij geenszins gedisponeert con- „nen worden om naer behooren te vigileeren voor haer „eigen securiteit”.

Ik zou deze vraag beslist ontkennend willen beantwoorden, maar dan moet het ook uit zijn met de doorlopende bekniibling op de defensieuitgaven en moet bezuiniging, welke niet tevens een verbetering van stelsel medebrengt, worden verworpen.

M. H. Deze korte inleiding zal de basis vormen, waarop mijn verdere beschouwingen gefundeerd zijn. Ik zal de verschillende belangrijke militaire vraagstukken, welke in het „Rapport-Idenburg” worden behandeld, in dezelfde volgorde beschouwen als in dit Rapport en vraag daarom in de eerste plaats Uwe aandacht voor:

HET CAPITULANTENSTELSEL.

Het begrip „Capitulantenstelsel”, waaronder te verstaan een stelsel, waarbij het legerbestuur over kader komt te beschikken, dat het verkrijgt door het doen sluiten van een vrijwillige verbintenis door personeel dat zich

daartoe aangetrokken gevoelt door het vooruitzicht op het verkrijgen van een burgerbetrekking na afloop van het te sluiten dienstverband; dit begrip is niet nieuw.

Wij hebben een dergelijk stelsel gekend in het vooroorlogsche Duitschland met zijn uitstekend, krachtig en vlot kader, het bestaat nog o.a. in Frankrijk en in België, terwijl ook h. t. l. dit stelsel bij herhaling in de militaire belangstelling heeft gestaan.

Reeds kort na het herstel van onze onafhankelijkheid heeft men — ter verkrijging van doorstroming in het kader — getracht gelegenheid te vinden om militairen na een zeker aantal jaren trouwen dienst naar burgerbetrekkingen over te brengen.

Ik verwijs daartoe naar het K. B. van 18 Februari 1825 No. 97. Bij K. B. van 15 April 1869 werden de bepalingen van eerstgenoemd K. B. uitgebreid en had aanwijzing plaats van burgerlijke rijksbedieningen, waarvoor de met een medaille van trouwen dienst versierde militairen van het leger in aanmerking konden komen. Het resultaat was echter gering. Slechts weinigen werden geplaatst, hoewel het D. v. O. geregeld opgaven van genegen militairen verstrekte. Daarom werd behoefte gevoeld aan een wettelijke regeling. In de troonrede van 1905 werd dan ook een ontwerp-capitulantenwet aangekondigd. De Staatscommissie Doorman kwam in 1909 met dit ontwerp gereed. De behandeling werd echter voortdurend uitgesteld, totdat het ontwerp in 1913 werd ingetrokken.

In 1927 verschijnt een nieuw ontwerp-capitulantenwet, nu niet meer met het doel afvloeiing van ouder kader te verkrijgen maar wel ter verkrijging van een aantal dienstplichtige onderofficieren, die meer militaire ervaring hebben en verder ter bevordering van 's lands finantieel belang.

En thans staan wij voor het voorstel van de „Commissie-Idenburg”. De Commissie wenscht het grootste gedeelte van de beroeps-onderofficieren (\pm 1600) te vervangen door dienstplichtige onderofficieren, die vrijwillig blijven nadienen.

Zij stelt daartoe vóór, ieder jaar aan een bepaald getal dienstplichtige onderofficieren of onderofficieren, welke een vrijwillige verbintenis op den voet van een gewoon dienstplichtige hebben gesloten, of die hun eerste oefeningstijd hebben volbracht, de gelegenheid te geven een vrijwillige verbintenis aan te gaan voor 4 jaren, met de mogelijkheid van verlenging tot 6 jaar, met het vooruitzicht, dat zij uiterlijk na 6 jaar òf in aanmerking zullen komen voor een Overheidsbetrekking of semi-Overheidsbetrekking òf worden toegelaten tot het aangaan van een vrijwillige verbintenis voor onbepaalden tijd.

De overgang in den burgerlijken Overheidsdienst van den onderofficier-capitulant, die aan de gestelde eischen van geschiktheid voldoet, zal *bij de wet* worden gewaarborgd.

- De invoering van een capitulantenstelsel voor officieren wordt door de Commissie bezwaarlijk uitvoerbaar geacht.

Verder stelt de Commissie vóór, den duur van den eersten oefeningstijd van het dienstplichtig kader bij de Infanterie, de Onbereden Artillerie en de onberedenen der Bereden Artillerie te verlengen met drie maanden en derhalve vast te stellen op een jaar ter verhooging van de bruikbaarheid der dienstplichtige onderofficieren en van hun geschiktheid om als capitulant de plaats van een vrijwillig onderofficier in te nemen.

- Voorts achtte de Commissie het wenschelijk, dat de aanwijzing voor Kader-adspirant niet meer uitsluitend geschiedt door de indeelingsdistrictscommandanten op grond van het door belanghebbenden genoten onderwijs en andere verkregen gegevens, doch dat de definitieve aanwijzing eerst plaats heeft na inlijving, wanneer de geschiktheid voor het bekleeden van een rang inderdaad kan worden beoordeeld.

Dit maakt het noodig, dat de dienstplichtige kaderadspiranten in dienst komen tegelijk met de overige dienstplichtigen.

De Commissie stelt zich de vorming van het kader in groote lijnen voorwat betreft de Infanterie als volgt voor:

Opkomst dus tegelijk met de overige dienstplichtigen. Eerste opleiding gedurende 5½ maand; daarna voor hen die met de winterploeg zijn opgekomen, deelneming aan de instructie (te eigener leering) van de volgende zomerploeg gedurende 4 maanden, aan de vervolgoefeningen en aan de herhalingsoefeningen; voor hen, die met de zomerploeg zijn opgekomen, deelneming aan de herhalingsoefeningen, aan de instructie van de volgende winterploeg en aan de vervolgoefeningen van die ploeg.

Tevens stelt de Commissie voor een aanmerkelijke *beperking* over de geheele lijn van het getal onderofficieren boven den rang van sergeant (wachtmeester, fourier), gepaard gaande met een overeenkomstige verhooging van het getal sergeanten (wachtmeesters, fouriers). Naar de meening der Commissie behoort de adjudant-onderofficiersrang slechts voor enkele in alle opzichten uitmuntende onderofficieren bereikbaar te worden gesteld. Zij vermeent dat in algemeenen zin zou moeten worden volstaan met één adjudant-onderofficier administrateur per regiment, half regiment of korps en met één administratief en één instructief onderofficier in den rang van sergeant-majoor of opperwachtmeester bij elke compagnie of overeenkomstig onderdeel. Gelet op den leeftijd, waarop de hoogste onderofficiersrang wordt bereikt, acht de Commissie het bepaald minder juist om ook voor de instructeurs den rang van adjudant-onderofficier beschikbaar te stellen.

Ten slotte heeft de Commissie in vergelijking met het door haar ontworpen capitulantenstelsel nog in beschouwing genomen een stelsel, waarbij de opleiding der dienstplichtigen wordt toevertrouwd aan het dienstplichtige kader *gedurende* zijn eerste oefeningstijd en is daarbij tot de conclusie gekomen, dat dit stelsel *niet* kan worden aanbevolen.

Tot zoover in groote lijnen de voorstellen betreffende het capitulantenstelsel.

Thans eenige beschouwingen:

Ik zou aan een goed werkend capitulantenstelsel de navolgende eischen willen stellen.

1e. De duur van het dienstverband moet eenerzijds zoo lang zijn, dat het legerbestuur geruimen tijd kan profiteeren van de diensten van den tot ervaren instructeur geworden capitulant en anderzijds weer niet zoo lang dat de capitulant op te hoogen leeftijd in een burgerbetrekking overgaat.

2e. De duur van het dienstverband moet zoodanig zijn, dat het aantal naar burgerbetrekkingen dingende capitulanten kleiner of hoogstens gelijk is aan het aantal beschikbaar zijnde betrekkingen.

3e. De capitulanten moeten bij goede plichtsbetrachting hunne toekomst verzekerd weten. Daarvoor is noodig naast wettelijke regeling de medewerking van alle Departementen, Provinciale-, Gemeentelijke en Waterschapsbesturen en van de daarvoor in de termen vallende semi-Overheidsorganen.

4e. De betrekkingen, welke beschikbaar worden gesteld, mogen niet zoodanige zijn, waarin zij bij mobilisatie niet zouden kunnen worden gemist, daar anders van hunne meerdere militaire ervaring bij het gemobiliseerde leger niet zou kunnen worden partij getrokken.

5e. Aan de capitulanten moet de gelegenheid worden geboden om zich tijdens hun dienstverband voor hun toekomstigen werkring te bekwamen.

Alleen een stelsel, dat aan deze eischen voldoet, heeft levensvatbaarheid en waarde, ik zou willen zeggen uit een militair oogpunt zelfs groote waarde, want onmiskenbaar komen de volgende militaire voordeelen naar voren:

1e. Dat men steeds beschikt over jong en krachtig kader, dat met opgewektheid zijn taak vervult.

2e. Dat men over goed materieel beschikt om een keuze uit te kunnen doen, ter verkrijging van het beroepspersoneel, dat de hoogere rangen moet bezetten.

3e. Betere bevorderingskansen voor het beroepspersoneel en daardoor betere levensvoorwaarden voor dit personeel.

4e. Betere encadreering van het oorlogsleger, een voor-

deel, dat vooral in ons leger niet hoog genoeg kan worden aangeslagen.

In verband met deze voordeelen behoeft het nauwelijks betoog, dat ik het voorstel tot invoering van een Capitulantensstelsel warm wil aanbevelen en ik volkomen onderschrijf de slotconclusie van de Commissie, *dat zelfs afgezien van de te verwachten aanzienlijke bezuinigingen de voordeelen van een Capitulantensstelsel zoo groot zijn, dat alleen daarom reeds invoering moet worden aanbevolen.*

Evenmin hoeft het betoog, dat ik een verlenging van den eersten oefeningstijd van het dienstplichtige kader zeer toejuich en dat het ontworpen stelsel verre de voorkeur verdient boven een stelsel waarbij de opleiding der dienstplichtigen wordt toevertrouwd aan dienstplichtig kader gedurende hun eerste-oefeningstijd. Over dit laatste zou nog veel te zeggen zijn, ik zal dit echter nalaten en in verband met den mij toegestane tijd en in verband met de omstandigheid, dat dit vraagstuk in de laatste jaren zoowel in onze Vereeniging als in de vakliteratuur wel reeds van alle kanten is beschouwd.

Ten opzichte van één punt verschil ik echter van meening met de Commissie en wel in dit, waarin de Commissie voor de instructeurs niet den rang van adjudant-onderofficier wenscht beschikbaar te stellen. M. H. ik zou dit zeer betreuren.

Dit is n.m.m. een ontoelaatbare bevoordeeling van het administratieve kader boven het instructieve kader waar- door — misschien ten onrechte — de schijn wordt gewekt, dat de administratieve werkzaamheden belangrijker zijn dan de instructieve, dat de administratie nummer één en het eigenlijke opleidings-, oefenings- en oorlogswerk bijzaak is.

M. H. De tijd dringt, maar toch zou deze beschouwing wel zeer onvolledig zijn, wanneer ten slotte niet een kort woord werd gewijd aan de uitvoerbaarheid van het stelsel. De eischen, welke gesteld moeten worden, heb ik reeds vermeld en hieraan voldoet n.m.m. het onderwerpelijke

stelsel. Alles zal echter afhangen van de medewerking van alle Overheids- en Semi-Overheidsorganen.

Bij de intrekking van het Ontwerp „Doorman” in 1913 zeide de toenmalige Minister o.m.:

„Wanneer men de ontwikkeling van het Ambtenaarsvraagstuk in ons land eens gadeslaat, en wanneer men eens let op de hoe langer hoe vaster wordende organisatie van burgerlijke ambtenaren en op de groote moeilijkheid, die het zou meebrengen, wanneer men op een gegeven oogenblik daar menschen ging inschuiven uit het leger afkomstig, dan geloof ik, dat wij beter doen, met in het vervolg niet meer over het Capitulantienstelsel te debatteeren”.

Dit klinkt niet erg hoopvol. Maar M. H. de tijden zijn veranderd, thans is de aandrang tot invoering van een capitulantienstelsel niet uitgegaan van den M. v. D. maar van den Minister-President en wij mogen dus aannemen, dat bij aanvaarding van dit stelsel, de Regeering — voor zoover de medewerking van alle Overheidsorganen en Semi-Overheidsorganen niet vrijwillig wordt verleend — die medeewrking zal weten af te dwingen.

Het Vooroefeningsinstituut.

In de tweede plaats M. H. vraag ik thans kort Uwe aandacht voor het voorstel van de Commissie „Idenburg” tot opheffing van het vooroefeningsinstituut.

Het naast elkaar handhaven van twee opleidingsinstituten, op verschillende grondslagen en opleidingsvoorwaarden staande, doch met overeenkomstige bestemming, nl. het opleiden van infanteriesoldaten, acht de Commissie aan een zoo economisch mogelijk gebruik van de beschikbare gelden niet bevorderlijk.

Van de opheffing van het V.O.I. verwacht de commissie derhalve een aanzienlijke besparing van kosten, maar bovendien is de Commissie tot de conclusie gekomen, dat door het V.O.I. de legerbelangen te veel op den achtergrond zijn gedrongen en dat aan dit instituut *persoonlijke* belangen verbonden worden geacht, welke eenerzijds aan

beteekenis hebben verloren en anderzijds niet in de juiste verhouding staan tot de belangrijke schade welke dit instituut berokkent aan het legerbelang.

M. H. Ik heb in mijn inleiding reeds gezegd: alleen bezuiniging, welke verbetering van stelsel medebrengt. Ziehier een bezuiniging, welke een zeer groote militaire verbetering beteekent.

Ik aarzel niet te herhalen wat ik hieromtrent reeds vroeger heb geschreven in het Wetenschappelijk Jaarbericht, n.m.l. dat n.m.m. *het V.O.I. de kanker is, die aan ons leger knaagt*. Want niet alleen geeft het ons onvoldoende geoefende soldaten, maar bovendien onthoudt het ons de stof voor de opleiding en de vorming van het kader. Wanneer men vergelijkt de geoefendheid der voorgeoefenden en de niet-voorgeoefenden dan blijkt steeds, dat al mogen de voorgeoefenden in theoretische kennis veelal hooger staan dan de niet-voorgeoefenden, zij in praktische bruikbaarheid en in tuchtgevoel ver achter staan. Hunne schietvaardigheid en marschvaardigheid zijn als regel onvoldoende, de kennis van den lichten mitrailleur laat te wenschen over, als man in de groep, op wacht en op patrouille falen zij als regel, ja zelfs het eenvoudige en vormelijke excerceeren laat veel te wenschen over.

Men wordt nu eenmaal geen soldaat buiten de kazerne, men kan nu eenmaal niet onder ongunstige oefeningsvoorwaarden, in kleine zelfstandige klassen, in ongeveer, twee oefeningsmaanden bereiken wat anderen onder gunstige oefeningsvoorwaarden in vier maanden bereiken.

Men leert geen discipline, men ontwikkelt geen gevoel van saamhoorigheid, geen begrip van orde en regelmaat buiten de kazerne waar het heele leven van de reveille tot het avondappèl in het teeken van orde, regelmaat en saamenhoorigheid staat.

M. H. Het behoeft derhalve geen betoog meer, dat ik het een zegen zou vinden voor onze weermacht en derhalve voor het geheele Nederlandsche volk, wanneer uit deze sombere periode van malaise en crisis te voorschijn mocht komen *een Nederlandsch weerstelsel zonder Vooroefeningsinstituut*.

De opleiding der beroepsofficieren.

Thans in de derde plaats de opleiding der beroepsofficieren.

De Commissie „Idenburg” geeft in overweging, stelt althans voor door een commissie nader te doen onderzoeken en uitwerken, een nieuw stelsel van vorming onzer beroepsofficieren.

In groote lijnen komt dit stelsel hierop neer. Zij wil de a.s. beroepsofficieren uitsluitend recruteeren uit hen, die reeds tot reserve-officier zijn opgeleid aan de scholen voor reserve-officieren. Zij moeten daartoe in aansluiting aan hun verblijf in werkelijken dienst voor eerste oefening gedurende \pm een jaar vrijwillig onder de wapenen blijven, in welk jaar practische troependienst bij de opleiding der dienstplichtigen wordt verricht.

Tegen het einde van dit jaar troependienst worden zij beoordeeld naar hun practische bekwaamheid en hun vermoedelijke waarde voor overgang naar het korps beroepsofficieren, waartoe zij, wier beoordeeling gunstig uitvalt, gedurende een jaar worden vereenigd b.v. aan de K.M.A. tot het ontvangen van een voortgezette theoretische opleiding. De geheele opleiding moet er op gericht zijn om hen geschikt te maken voor hun eigenlijk werk, n.l. het onderriicht aan dienstplichtigen. Eerst gedurende hun verdere loopbaan zullen zij door het volgen van een aanvullingseursus aan de H.K.S. worden bekwaamd voor het in vreedestijd geven van voortgezet onderriicht aan de reserve-officieren en voor het in oorlogstijd vervullen van bijzondere functies.

De Commissie meent hierdoor eenerzijds de kosten verbonden aan een afzonderlijk opleidingsinstituut tot beroepsofficieren, de K.M.A. ten deele te kunnen besparen en anderzijds te kunnen geraken tot een betere selectie en een meer op de practijk gerichte vorming der beroepsofficieren.

M. H. Op den voorgrond stellende dat de wijze waarop thans de a.s. beroeps-officieren worden gevormd goed is,

moet dus de vraag beantwoord worden of het ontworpen stelsel beter is. In één opzicht is het ontworpen stelsel zeker beter n.l. dat het meer gericht is op de practijk, maar zeer terecht doet de vraag zich voor of dit voordeel niet te duur gekocht is door het prijs geven van een deel van de wetenschappelijke opleiding, welke ons beroeps-officierskorps terecht een goeden naam heeft gegeven. Dit laatste klemt te meer, omdat in de eerste plaats juist in ons leger met zijn kleine kern van beroepsofficieren, aan deze officieren niet te hooge eischen kunnen worden gesteld en in de tweede plaats, omdat in het moderne oorlogsleger van den officier in het algemeen en van den beroepsofficier in het bijzonder veel meer parate kennis wordt gevraagd dan voorheen.

Toch zou ik het ontwerp niet dadelijk als stelsel willen verwerpen. Ook in Zwitserland kent men dit stelsel, waarbij ik reeds dadelijk aanteecken, dat aldaar de voortgezette opleiding *drie* jaar duurt; daar werpt dit stelsel zeer goede vruchten af.

Mijn eindoordeel is, dat ik het zou toejuichen, wanneer het door de Commissie „Idenburg” voorgestelde stelsel nader in onderzoek zou worden genomen. Ik zou echter nog verder willen gaan en aan een dergelijke commissie willen opdragen om niet alleen de opleiding der beroeps-officieren, maar de geheele officiersopleiding in studie te nemen en in het bijzonder na te gaan of niet reeds in vreedestijd grootere centralisatie der opleiding zou kunnen worden verkregen, een centralisatie, die in onze oorlogsorganisatie reeds wordt aanvaard, in welk geval de K. M. A. in hernieuwden vorm zou kunnen worden geroepen haar zeer belangrijke, historische taak in het belang van onze weermacht voort te zetten.

Vereenvoudiging van de vredessamenstelling der regimenten veld-artillerie.

In de vierde plaats de voorgestelde reorganisatie der veldartillerie.

De Commissie is van oordeel, dat de oefensterkte bij elk der drie schoolbatterijen per regiment Veld-Artillerie zeer gering is en dat, mede als gevolg van die omstandigheid, de vredessamenstelling van de regimenten niet als de meest efficiënte kan worden aangemerkt. Zij acht het daarom geboden, dat de bij de indiening van de ontwerp-begroo-ting voor het jaar 1933 door den M. v. D. in uitzicht ge- stelde, doch tijdens de behandeling in de Tweede Kamer teruggenomen reorganisatie van die regimenten tot twee schoolbatterijen opnieuw in ernstige overweging wordt ge- nomen.

M. H. Laat ik maar dadelijk zeggen, dat ik dit voorstel absoluut verwerp; dit is geen bezuiniging door verbete- ring, maar bezuiniging door afbraak. De gronden, waarop deze meening gebaseerd is, zijn de navolgende.

In de eerste plaats is de meening dat de oefensterkte van elk der schoolbatterijen zeer gering is, na de reorga- nisatie van 1932, niet meer juist. Door de opleiding van de onberedenen voor 12 l. St., van het voor de nieuwe 7 veld-organisatie (b.v. 16 R.A.) benoodigde grootere aantal beredenen en van de beredenen, die vroeger bij de beide opgeheven treinafdeelingen werden opgeleid, zijn de oefen- sterkten belangrijk grooter geworden.

Deze bedragen thans bij 7 Veld per ploeg en per batterij \pm 30 beredenen en 24 onberedenen.

In de tweede plaats zal bij een twee batterijenstelsel de groote sterkte van de batterij met zijn vele opleidingen, alsook de daarmede gepaard gaande administratieve be- zigheden, de Bt. C. te veel in beslag nemen om behoorlijke persoonlijke leiding te kunnen geven bij de oefeningen.

In de derde plaats wordt bij een twee batterijenstelsel de sterkte zoo groot, dat in de periode, waarin met de ge- vechtsbatterijen wordt uitgerukt te veel personeel beschik- baar is voor het vormen van één gevechtsbatterij.

In de vierde plaats is bij een twee batterijenstelsel door de groote sterkte tijdens de oefeningsperiode het vrijwel uitgesloten in dat tijdperk ook herhalingslichtingen te oefenen.

Deze herhalingslichtingen zouden dan tijdens de ruiterschoolperiode geoefend moeten worden met alle daaraan verbonden nadeelen, als minder paarden beschikbaar voor de rijlessen of extra paardenslijtage en geen voldoende beroepskader beschikbaar.

In de 5e plaats wordt de opleiding der reserve-officieren geschaad, doordat bij 2 schoolbatterijen minder functies beschikbaar zijn.

Terwijl tenslotte in de 6e plaats en zeker niet in de allerminste plaats door de vermindering met 8 beroepskapiteins en 8 opperwachtmeesters-instructeurs de oorsnecadreering een gevoelige klap krijgt.

M. H. Onze artillerie is quantitatief zwak, laten wij dus met alle krachten voorkomen dat zij ook kwalitatief zwak wordt.

Juist ik — als infanterist — moet pleiten voor een krachtige artillerie. Het is toch een tactisch axioma, dat infanterie, welke niet gesteund wordt door een voldoende krachtige, goed opgeleide, goed geëncadreerde en goed aangevoerde artillerie, op het gevechtveld moet verbloeden. En daarom nogmaals M. H. hoop ik van harte, dat en onze artillerie en onze infanterie deze reorganisatie bespaard worde, een reorganisatie welke in de toekomst in vredetijd moge opleveren eene bezuiniging jaarlijks van $\pm 1\frac{1}{2}$ ton, maar welke in oorlogstijd zal kosten het bloed van duizende infanteristen.

DE OPHEFFING VAN DE COMPAGNIE TORPEDISTEN.

M. d. V. Ik hoop, dat U goed vinde, dat ik het voorstel tot opheffing der Compagnie Torpedisten niet in beschouwing neem.

Immers door dit voorstel in beschouwing te nemen, zou ik mij moeten verdiepen in vraagstukken betreffende de landsverdediging en het lijkt mij niet toelaatbaar deze vraagstukken in het openbaar te behandelen.

**VERDERE INKRIMPING VAN DE VREDES-
ORGANISATIE EN C. Q. VAN DE
OORLOGSORGANISATIE.**

Verdere bezuiniging van beteekenis kan naar het oordeel der Commissie slechts worden verkregen, door een meer of minder ingrijpende inkrimping van het leger.

Zij heeft daarbij overwogen of een zoodanige inkrimping alleen het vredesleger, dan wel ook het oorlogsleger zal kunnen of moeten omvatten. Daarbij heeft zij uiteraard de doelstelling van het oorlogsleger in beschouwing genomen.

Deze doelstelling is door den M. v. D. als volgt geschetst:

„Elk deel van ons vaderland zoo krachtig mogelijk te verdedigen tegen een inval van vijandelijke legerscharen. Mochten die legerscharen, van welke zijde zij ook zouden komen, trachten ons gebied tegen onzen wil te overschrijden, dan zullen zij ons leger vinden op haar weg”.

In de Memorie van Antwoord betreffende Hoofdstuk I der Rijksbegrooting voor het jaar 1934 verklaarde de Regering:

„De getroffen voorbereidingen ter handhaving onzer neutraliteit en verdediging onzer onafhankelijkheid houden ten volle rekening met de noodzakelijkheid, dat onder alle omstandigheden een zoo groot mogelijk gedeelte van het grondgebied tegen vijandelijke aanvallen — van welke zijde ook — moet worden beschermd”.

M. H. De Commissie is nu tot de conclusie gekomen, dat met de thans voorziene oorlogswaeremacht van harmonische samenstelling en redelijke getalsterkte, mits in de aanvoering naar behooren blijft voorzien en een vlotte en tijdige mobilisatie gewaarborgd blijft, wel is waar kan worden volstaan, doch dat elke tot beteekenende besparing van kosten in vredestijd leidende vermindering van de oorlogswaeremacht, de weerkraft aantast in een mate, waarbij het optreden van het Veldleger buiten de Vesting Holland niet verantwoord schijnt. Hulde aan de Conunis-

sie voor deze duidelijke en natuurlijk door mij geheel onderschreven verklaring, een verklaring, die ik hoop ook gehoord zal zijn door onze Zeeuwsche, Brabantsche en Limburgsche volksgenooten.

Ook verdere inkrimping van het vredesbedrijf wordt door de Commissie op deugdelijke gronden verworpen. Ik onderschrijf hare meening volkomen. We zijn n.m.m. reeds veel te ver gegaan; ik moet echter in verband met den beschikbaren tijd met deze mededeeling volstaan.

M. d. V. M. H. Ik ben thans — na een woord van lof voor de wijze, waarop de Commissie „Idenburg” haar moeilijke opdracht, v. w. b. de Koninklijke Landmacht, heeft vervuld — aan het einde van mijne beschouwingen.

Ik ben er van overtuigd, dat deze beschouwingen geen aanspraak mogen maken op volledigheid. Dit was onvermijdelijk omdat hier in korten tijd onderwerpen moesten worden besproken, welke ieder op zich zelf een avond zouden kunnen vullen.

Ik ben echter reeds zeer tevreden, wanneer deze beschouwingen, mochten zijn geweest in het belang van onze weermacht, niet om die weermacht zelve, maar omdat die weermacht is en moet zijn een onzer belangrijkste staatsorganen, dus in het belang van ons Vaderland, dat wij allen zoo waarachtig liefhebben.

Ik heb gezegd.

Luitenant ter Zee 1e klasse R. VAN TIJEN.

Het is geen gemakkelijke taak in zulk een kort bestek een bespreking te houden over het rapport IDENBURG voor het gedeelte de Marine betreffende. Verschillende punten zal ik niet of slechts zeer terloops kunnen aanstippen. De gestelde bezuinigingseisch ten opzichte van het totaal van het Marine-budget is zoo groot, dat het voor een ieder duidelijk is, dat deze alleen bereikt zou kunnen worden door een algeheele omwerking en verandering der historisch gegroecide marine-organisatie, niet alleen wat haar inwendige organisatie betreft, maar zelfs wat betreft haar algeheele samenstelling.

Al was de commissie opgedragen bij die omwerking terdege rekening te houden met de taak die de weermacht moet kunnen vervullen, tevens bleek uit de gegeven toelichtingen, dat indien de bezuiniging *niet* zonder aantasting der doelstelling kon worden bereikt, dit geen reden mocht zijn de arbeid af te breken, maar *toch* een organisatie moest worden ontworpen, die *wel* voldeed aan den financieelen eisch, zij het met verlating dier doelstelling. Wij voelen allen en mogen vertrouwen dat dit zeer zwakke standpunt uiteindelijk door de regeering toch niet kan en zal worden ingenomen.

De doelstelling is voor Indië geheel geformuleerd en door den Minister-President is zij in zijn installatierede van de commissie-IDENBURG in wezen ook geldig verklaard voor de taak der weermacht in Nederland. Die doelstelling is een zeer bescheidene en in haar formulering is het krijgskundige element zwak gesteld en op den achtergrond geschoven, zoodat zij voor veel uitleggingen wat betreft de middelen waarmede zij moet worden nagestreefd vatbaar zou zijn, indien niet uit de nadere toelichtingen was gebleken dat de regeering de meening toch is toegedaan dat de voor alles nagestreefde neutraliteitshandhaving slechts kon worden bereikt door de preventieve kracht van een modern uitgeruste en gevechtswaardige weermacht waarvan het minimum der vlootsterkte in Indië werd vastgesteld op 2 kruisers — 8 jagers — 12 onderzeebooten en een voldoende aantal vliegtuigen, dat ten allen tijde in zee gebracht moest kunnen worden.

Het is voor velen een raadsel geweest waarom ten opzichte van het weermachtbudget van 1933 het geëischte bezuinigingsbedrag verdeeld was in onderdeelen van 6.5 millioen voor de beide legers en van 13 millioen voor de marine. Dat de bezuiniging niet ponsd ponsd gewijs werd gevraagd bleek al dadelijk uit de totaaluitgaven voor de onderdeelen der weermacht die bedroegen: leger h.t.l. 41.3 millioen — leger Ned. Oost-Indië 50.6 millioen — marine Nederland en Indië 36.7 millioen. Bovendien was het, in marinekringen althans, bekend, dat men bij de bezuinigingen reeds

was gegaan tot een uiterste, ja tot meer, want openlijk was gezegd door de marine-autoriteiten, dat dit lage peil der begrooting spoedig zou gaan ten koste van geoefendheid, vervanging en in het uitzicht gestelde en noodzakelijk geachte uitbreiding en dat men op dit peil niet kon blijven staan zonder het apparaat ernstig te schaden en in komende jaren bedacht moest zijn op stijging der uitgaven, juist door deze te sterke besnoeiing.

Alle drie de deelen der weermacht verkeerden in dezelfde omstandigheden maar uit de door de commissie-IDENBURG gegeven cijfers blijkt, dat het mes wel het diepste was gezet in de marincorganisatie, voornamelijk door de stopzetting der vervangende en reserve-aanbouw van oorlogsschepen en vliegtuigen. De bedragen, die men in 1933 onder een zoo zuinig mogelijk gestelde maar op normale leest geschoeide begrooting bleef, waren voor de beide legers ongeveer 1.5 millioen; voor de marine 8 millioen en dan nog *zonder reserveaanbouw* m.a.w. op budgetten van rond 43 — en — 52 millioen moesten door de beide legers ieder 8, op een budget van 45 millioen moest door de marine 22 millioen worden bezuinigd om het gevraagde peil ten opzichte van de cijfers van 1933 te bereiken.

Wat is de reden voor deze verdeling? Zij is door de regering gedecreteerd, door de commissie zonder meer als werkbasis aanvaard. Het spreekt vanzelf dat deze cijfers in de marine met groote ongerustheid zijn vernomen, en dat men vreesde dat de diensten van de marine voor de toekomst van minder waarde werden geacht, dan die van de zusterwapens te land, terwijl toch naar aller overtuiging gesteund door de algemeene opvattingen in den lande de politieke situatie, vooral in Oost-Azië, zeker niet een zoodanige was, dat aan een verzwakking van de maritieme krachten kan worden gedacht. Er is dus een andere reden en het is van belang deze te zoeken.

De eenige verklaring die m.i. kan worden gegeven is dat reeds de Regeering bij de verdeling der 26 geëischte millioenen heeft ingezien dat *grootte* besparing alleen op personeelsgebied te verkrijgen was, door in voering van het

militiestelsel inplaats van belangrijke groepen vrijwilligers. Het leger h.t.l. was reeds geheel op die leest geschoeid, voor het leger in O. I. was het blijkbaar niet mogelijk, voor de marine moest het worden overwogen en onderzocht.

Indien dit werkelijk zoo is en men kan m.i. niet anders aannemen, dan is het eenige criterium voor ons ook wat de Marine betreft, tegenover de uitkomsten der door de commissie ontworpen organisatie: het behoud van de gevechtskracht ten opzichte van de daarvoor tot nu toe gestelde eischen.

In het rapport van de commissie vinden wij nu twee mogelijkheden, beiden met invoering van een zoo groot mogelijk contingent militie en aangeduid als Plan I en Plan II. Het eerste is dat van een over en weer dienend personeel en materieel, het tweede plan is dat van een Indische marine naast een veel kleiner Hollandsch deel, dat met gedetacheerden uit Indië zou worden bemand.

Hier hebben we een oud strijdpunt. Hoe menigmaal is de marine speciaal door outsiders toegeroepen: verlaat toch het standpunt van een over en weer dienend personeel en maak er een Indische marine van, dan zullen zeer groote lasten wegvallen.

De Marine heeft zich tegen den drang in deze richting altijd ten sterkste verzet. Waar het haar niet ging om de toentertijd speciaal nagestreefde verlichting van het *Hollandsche* budget ten koste van het *Indische*, maar waar zij streefde naar een bedrijf dat op hechte grondslagen was opgebouwd, wist zij dat het innige contact met Europa en voor haar personeel en voor haar materieel een levenskwestie was.

Ook in het rapport van de commissie komt dit tot uiting. Daarin zijn naast elkaar gezet de grondslagen waarop beide systemen berusten en het zal een ieder, die de overwegingen van deze beide punten leest, niet moeilijk vallen zijn keuze te bepalen. De beweegredenen voor terzake kundigen van het eerste plan zijn zoo kennelijk juist, die van het tweede plan zoo kennelijk onjuist, dat hiermede, zoowel op personeel als op materieel gebied, als vanzelf het bewijs al gele-

verd is, dat een geheel Indische marine onaanvaardbaar moet worden genoemd.

Bovendien wordt bij deze zienswijze voortdurend uitgegaan van de idee, dat de marine in Europa zich geheel zou moeten beperken tot de afsluiting der zeegaten, liefst nog met mijnversperringen alléén en batterijen aan den wal, dus zonder verdere oorlogsschepen. Naar mijn inzicht, dat ik in mijn lezing nog verder zal ontwikkelen, is dit een veel te eng standpunt. In vreedestijd, zoowel als in oorlogstijd heeft een land als Nederland, ook in Europa, een klein aantal moderne schepen noodig die kunnen zorgen voor een waardige vertegenwoordiging in het buitenland en die mogelijk maken onze belangen ook in ernstgevallen in de uitgebreide vaarwaters onzer zeegaten, op onze kust en op en overzee te behartigen en verdedigen. Een deel der staatsmarine behoort daartoe in Nederland gestationeerd te zijn.

Waar nu bovendien nog blijkt dat Plan II (de Indische marine), 5 onderzeeboten *zwakker* is dan de organisatie van Plan I, waar blijkt dat de miliciens 2 inplaats van 1 jaar in de tropen zouden moeten dienen en dat bovendien de marine nog 2 miljoen duurder zou zijn, daar behoef ik U niet te zeggen dat de Indische marine niet aanvaardbaar is en dat het wellicht een voordeel is dat de commissie-IDENBURG de zaken zoo duidelijk tegenover elkaar heeft gesteld en, zij het met een vrij zwakke argumenteering, de Indische marine verwerpt, *met algemeene stemmen*. Het is te hopen dat hiermede nu voorgoed dit sprookje uit de wereld is geholpen.

Wij zouden ons nu nader tot Plan I kunnen beperken, ware het niet, dat het zal blijken dat dit plan hoe diep ook ingrijpend in materieel en personeel, de geëischte bezuiniging niet haalt, dat de commissie ingevolge haar opdracht toch verder *moet* gaan en haar toevlucht zoekt in een onder het oog zien van de vervanging van de 2 kruisers en 8 jagers uitsluitend door vliegtuigen.

Ook voor de commissie is dit maar een noodsprong. Duidelijk spreekt zij zich uit dat volgens haar meening aan een harmonisch samengestelde vloot, waarin de luchtmacht haar

plaats heeft een veel grootere efficiency, ook veel grootere preventieve waarde moet worden toegekend, dan aan een maritieme macht die een of meer der samenstellende deelen zou missen.

Niemand in de marine ontkent dat aan het vliegwapen als verkenner en ook vooral als vechtwapen, als aanvalswapen een belangrijke, mogelijk een stijgende beteekenis moet worden toegekend. Dat evenwel luchtmacht in Indië het geheel der vloot, dan wel het bovenwater gedeelte zou kunnen vervangen, is naar mijne meening beslist onjuist en ik weet dat in het algemeen dit inzicht door de marine wordt gedeeld.

Wat de beteekenis van het bovenwater-materieel, de kruisers en jagers, voor de onderzeebooten en ook voor de vliegtuigen der M. L. D. betreft, moge ik hier nog eens uiteenzetten, waarbij ik mij beperken zal tot een zoo kort mogelijk betoog.

De maritieme strijdkrachten der groote partijen in een eventueelen oorlog zijn momenteel door de verdragen van Washington en Londen tegen elkaar afgewogen over de geheele lijn van het moderne materieel. Mocht een bewapeningswedstrijd ontstaan, dan zal dit evenwicht vermoedelijk niet verstoord worden, voor het tot een oorlog komt.

Afzondering van gedeelten der vloot tegen een nevenvijand als ons eskader in N. O. I., zal den afzender in de minderheid brengen tegen den hoofdtegenstander.

Een moderne macht van kruisers en jagers aan onze zijde dwingt den aanvaller dus tot verzwakking van de eigen vlootsterkte op het hoofd-operatie-tooneel.

Hierin ligt een groote preventieve kracht. Deze kracht wordt versterkt door de wetenschap, dat verstoorders onzer vrede, om onze kruisers te lijf te gaan zich met hun zware schepen moeten wagen in de nabijheid van onze onderzeebooten en vliegtuigen, die verliezen zouden kunnen toebrengen, die op het hoofd-operatie-terrein noodlottig zouden kunnen worden.

Dat onze kruisers en jagers zeer spoedig ten offer zouden moeten vallen aan die zwaardere schepen is een onjuiste

onderstelling. Talloze kaartoefeningen liggen aan onze opvattingen ten grondslag. Hierbij bleek dat bij een geëigende tactiek van snelle offensieve stooten vanuit de groote zeeruimte van den Indischen archipel successen op 's vijands zwakke punten niet uitgesloten waren en het conflict kon worden gerekt over een tijdsduur, die den onderzeebooten een stijgende kans gaf den vijand ernstig te schaden.

De vliegverkenning der M. L. D. dekte de strategische manoeuvres onzer strijdkrachten en trad met bomgroepen, waar dat mogelijk was, aanvallend op. Natuurlijk worden met deze wijze van oorlogvoering risico's geloopt, maar bijna steeds bleek dat de vijand zich verstrikte in een serie noodzakelijke maatregelen, dat zijn ondernemingen een omvang aannamen en een risico medebrachten die hem licht noodlottig konden worden.

De onderzeebooten ageerden in zee, de vliegtuigen uit hoofd- en hulpsteunpunten.

De voortdurende mogelijkheid van ontmoeting met alle of sterke deelen onzer bovenwater-strijdkrachten noodzaakte tot het geconcentreerd houden der vijandelijke middelen, tot het moeten beveiligen van iedere onderneming.

Hoe werd het beeld als de bovenwater-strijdkrachten wegvielen? Dan was voor een deel het hek van den dam. De wetenschap dat geen bovenwaterschepen met gevechtskracht aanwezig zijn, laat het den vijand vrij zich naar behoefte te verspreiden. Een zeer groot aantal lichte vaartuigen met mitrailleurs, licht geschut, dieptebommen bewapend, kan, verspreid over den archipel optredend, ongestraft en zonder risico's zeegebieden patrouilleeren en daardoor de onderzeebooten hun bewegingsvrijheid ontnemen en tot machteloosheid doemen, de kusten afzoeken en de vliegtuigen de hulpsteunpunten ontnemen, waardoor hun actie onmogelijk werd gemaakt.

Het vliegwapen blijkt in dat geval een reus op leemen voeten, omdat, waar na iedere vlucht van eenige uren een nieuwe benzinelading *moet* worden ingenomen, de steunpunten dus gehandhaafd *moeten* blijven.

Ageeren de vliegtuigen uit verdedigde steunpunten dan scheppen zij inderdaad een kring van een 150 à 200 mijl, waarbinnen met bomvliegtuigen kan worden opgetreden. Op den geheelen archipel afgezet, zijn die kringen maar klein. Daar buiten ontstaat het groote gebied waar zij zich niet kunnen doen gelden.

En dan de aanvalskracht op scheepsdoelen door vliegtuigen. Er wordt veel getheoretiseerd, dat deze zeer groot zal zijn, maar voor mij is het de vraag of zij haar hoogtepunt niet reeds heeft bereikt. De te treffen doelen zijn klein en beweeglijk. Zeer groote aanvalshoogten bieden te kleine trefkans. De vliegtuigen moeten dus omlaag komen. Tot nu toe gaf de embrionale a. l. vuurleiding hen een groot overwicht. Ik meen, dat de immer voorwaarts schrijdende techniek ook hiervoor een oplossing zal geven. De ontwikkeling der A. L. vuurleiding staat niet stil. Zelf gestuurde kanons met gestabiliseerde opstellingen, zullen met een op moderne grondslagen ontwikkelde vuurleidingsinstallatie, de trefkans opvoeren en de actie van het luchtwapen tegenover schepen brengen tot een aanvalsvorm die niet meer onoverwinnelijk noch onafwendbaar is. L'histoire se répète, het zware geschut, de torpedoaanval vanaf torpedobooten en onderzeebooten, zij hebben allen gelokt met een gemakkelijk te verkrijgen overwicht en zijn ten slotte allen teruggedrongen op de hun toekomende plaats in de rij der aanvalswapens.

Ook de daadwerkelijke *neutraliteitshandhaving* met vliegtuigen en onderzeebooten alleen is niet wel doenlijk.

Onderzeebooten en vliegtuigen zijn ten opzichte van den neutraliteitssehender tijdens het protest weerloos, vliegtuigen zijn èn door de moeilijkheid overal te landen èn door hun geringe bemanning zeer ongeschikt voor visiatie en onderzoek.

Verder is de strategische opzet van het luchtvaartplan der commissie-INDENBURG niet duidelijk, de genoemde verdedigde steunpunten — Soerabaja—Tarakan—Balikpapan — Ambon bevinden zich allen in het Oostelijk deel van den archipel. Zooals werd betoogd is de kring, te bestrijken uit

deze steunpunten, in vergelijking met de afmetingen van den archipel slechts klein; voor de rest moet de luchtmacht steunen op onverdedigde punten, waartegen de vijand zooals gezegd in dit geval met licht materieel kan optreden. Hoe het Westen van den archipel wordt beheerscht, de Natoena en Anambas-eilanden, de Westkust van Sumatra wordt niet genoemd.

Financieel blijven de kosten voor de kampen te Tarakan — Balikpapan — Ambon met hun verdedigingswerken aan troepen, kanonnen, mitrailleurs, allen P.M. Het is dus om kort te gaan in geenen deele een aannemelijke oplossing, maar voor mij blijft het grootste bezwaar toch dit dat — afgezien dus nog van het feit dat de in de commissie mogelijk gebleken luchtmacht maar betrekkelijk gering is, vooral gering aan bomvliegtuigen — de mogelijkheid van verdediging der steunpunten door het leger niet is onderzocht, ja dat men zelf voelt dat deze met de aan het Indisch leger te stellen eischen niet mogelijk is, afgezien van het feit dat omschakeling van de harmonische vloot op een luchtmacht met duikboten mee zou brengen een groote kapitaalsvernietiging door het laten vallen van met groote financiële krachtsinspanning verkregen schepen met hun wapens, kanonnen, torpedo's enz. Voor het feit, dat de aanschaffing der luchtmacht daarentegen een nieuwe kapitaalsuitgaaf zou vragen, (28 millioen) meen ik hierhoven *krijgskundige* gronden te hebben aangevoerd, die toonen, dat algeheele omschakeling strategisch en tactisch onjuist is en dat aan een harmonische vloot met een zooals reeds gezegd voldoende groot luchtwapen verre de voorkeur moet worden gegeven.

Het is n.m.m. zeer goed mogelijk, dat dit luchtwapen, dat ook in de plaatselijke verdediging van speciaal kwetsbare punten een groote rol kan spelen op den duur het beste tot ontwikkeling zal komen, indien men de vliegdiensden van leger en vloot in een grootere organisatie samenvat, mits deze zich voegt *in* het harmonisch geheel der weermacht.

Er blijft ons dus ter nadere beschouwing over, het Plan I, door de commissie voor zoover dat doenlijk was uitgewerkt.

Duidelijk komt bij dit plan naar voren het streven naar behoud van zooveel mogelijk gevechtskracht, zich concentreerend in het vasthouden aan de in de doelstelling genoemde minimum zee gaande vloot van 2 kruisers, 8 jagers, 12 onderzeebooten voor Indië. Bezien wij nu eerst het eindresultaat dan blijkt, ondanks het feit dat de bezuiniging op de geëischte 22 miljoen, bijna 8 miljoen tekort schiet, dat bij de uitvoering aan de marine komen te ontvallen 3 pantserscheperen, 1 pantserdekschip, 3 pantserbooten, 4 kanonneerbooten, 7 torpedobooten, 5 onderzeebooten, allen in Holland, en twee mijnenleggers in Indië.

Voor zoover dit materiaal verouderd is en daardoor noch in vreedetijd voor oefening, noch in oorlogstijd voor daadwerkelijk gebruik veel rendement zal opleveren, terwijl het toch zeer kostbaar in onderhoud is, bestaat tegen de opruiming geen bezwaar, waar Plan I er voor vreedetijd volwaardig oefeningsmateriaal tegenover stelt door het stationeeren van een kruiser en 2 jagers in Holland.

Het schrappen der 3 pantserbooten en der 5 onderzeebooten verzwakt evenwel de defensie hier te lande, en op de binnenwateren en buitengaats. Het verdwijnen van al het zee gaande materiaal bestemd voor de oorlogstaak in het Rijk in Europa toont duidelijk een lacune, die bezig is te ontstaan, en die wij ons niet moeten verhelen. Het zal in de eerste plaats toch wel een eigenaardig beeld zijn als in ernstige omstandigheden onze eigen zeearmen en territoriale wateren langs de kust ontbloot zijn van alles wat maar op een oorlogsschip lijkt en alleen gepatrouilleerd kan worden met loodsbooten en inspectievaartuigen, terwijl in omstandigheden die concentratie van ons operatief orgaan in Indië voorschrijven onze belangen niet op en over zee kunnen worden beschermd. De beide in het vooruitzicht gestelde *flottieljeleiders* waren voor deze taken bestemd en n.m.m. ook zeer geschikt.

Wel wordt in Plan I de Johan Maurits van Nassau, het flottieljevaartuig uit de West in de Hollandse defensie gebracht, maar dit beteekent het opgeven van een in 1929 noodzakelijk gebleken post op Curaçao. In plaats van een

volledig oorlogsschip met 124 man Europeesche bemanning, zet de commissie er voor in de plaats een als gouvernementsstoomschip gebouwd vaarttuig zonder daadwerkelijke bewapening en met een veel zwakkere bemanning.

Het schrappen van De Zeven Provinciën beteekent, dat geen zwaar geschut voor de verdediging van de toegangen van Soerabaja meer beschikbaar is, tenzij men speciaal het zware geschut aan den wal opstelt. Hierop is evenwel eenigszins gerekend door de begrooting van het Indische leger met $1\frac{1}{2}$ millioen te verhoogen, waarvoor dan mede de kustverdediging van Soerabaja in orde moet worden gebracht.

Oppervlakkig beschouwd is met de voorgaande deels oudere schepen de materiele tol opgesomd, die de marine moet betalen. In wezen is zij evenwel oneindig veel zwaarder. Gaat men op de zaak verder in, dan blijkt, dat op den toekomstigen aanbouw voor de zeegaande vloot in Indië de 4 reserve jagers, de 6 reserve onderzeebooten plus 18 van de 60 D.W. toestellen van de Indische M. L. D. worden bezuinigd. Ook wordt het aantal in het uitzicht gestelde mijnenleggers teruggebracht van 7 op 4, terwijl de beide flottieljeleiders in het geheel niet meer worden genoemd.

Toch is deze reserve tot op heden in de doelstelling noodzakelijk geacht om de gewenschte aantallen schepen ten allen tijde in zee te kunnen brengen.

Alleen voor de kruisers staat plan I op de hoogte van de in de doelstelling genoemde sterkte.

In den gedachtengang, waarmede die materieelreserve is opgezet, zal volgens plan I bij voortduring opgetreden kunnen worden met 2 kruisers, 5 jagers, 8 onderzeebooten en 27 groote vliegtuigen, inplaats van met de geëischte minimum getallen verhouding van 2, 8, 12, 36.

De geringe, noodig gedachte krachten *blijven* dus ernstig verzwakt en de consequentie van de aanvaarding van plan I is, dat ook nu wederom een groote stap teruggedaan wordt op de sterkte, die eens als noodzakelijk gegolden heeft.

Als men eenmaal *dezen* weg opgegaan is, dan blijkt, dat het amputeermes steeds verder kan worden gebruikt en

de eerste aanwijzing van het gevaar, dat in dezen voortdurenden teruggang ligt, wordt in het rapport der commissie-IDENBURG direct geleverd doordat, om daarin te voldoen aan den gestelden eisch van bezuiniging reeds op de volgende bladzijde wordt gesproken van schrapping van 1 kruiser en 1 jager uit die pas opgestelde minimum formatie (in Plan II zelfs van 1 kruiser en 4 jagers), zonder dat hier een resoluut halt kan worden gemaakt en verklaard, dat hiermede de taak aan de weermacht gesteld, niet meer kan worden vervuld. Ook de overgang van kruisers en jagers naar *uitsluitend* flottielje leiders, zooals de commissie onder het oog ziet, is n.m.m. een teruggang.

De leaders zijn wel zeer snelle schepen, maar tevens zeer zwak beschermde schepen en niet geschikt voor het doorgezet gevecht, waartoe kruisers door hun pantsering wel in staat zijn. Naast de kruisers zouden de leaders zeer goed te gebruiken zijn, maar krijgskundig bezien bestaat er allerm minst reden om *geheel over* te gaan op lichtere vaartuigen van oorlog.

Het zou *daarentegen* van onberekenbaar voordeel zijn als men op den duur zwaardere kruisers met zwaarder geschut kon gaan aanbouwen. Daarmede zou èn de preventieve kracht èn de gevechtskracht onzer weermacht sterk worden verhoogd.

Wat de dislocatie van Plan I betreft, hierbij zijn tijdelijk 1 kruiser en 2 jagers in Holland. Dit geeft op oefeningsgebied veel onmisbare voordeelen. Zoolang het niet mogelijk is twee kruisers geoefend in Indië te laten varen en bovendien modern materieel in Holland voor oefening in dienst te hebben, (hiervoor waren de flottieljeleiders bestemd) is dit toch de beste oplossing. In tijden van werkelijke spanning zal de vloot in Indië tijdig moeten worden versterkt. Een hoog opgevoerde diplomatieke waakzaamheid moet hierbij regelend werken. Strategisch zal de toestand toch wel zoo zijn dat onze schepen langs één der wegen, meestal de kortste, hun bestemming zullen kunnen bereiken. Wel moet de materiele sterkte der marine voldoende groot zijn om deze dislocatie te kunnen

doorvoeren. Wat de kruisers betreft, zal dit na afbouw van den 3en kruiser grootendeels het geval zijn. Wat jagers en onderzeeboten betreft gaat de commissie-IDENBURG o.i. onder de grens. Een materieel-reserve is en blijft noodig om aan den eisch, over het genoemde minimum aantal schepen of daartoe dicht naderende vlootsterkte steeds te kunnen beschikken, te voldoen.

De volgende 2 punten kan ik wegens tijdsgebrek slechts even aanroeren.

1e. Wat betreft de opheffing van den Ondercommandant te Vlissingen moet wel worden bedacht, dat dit ondercommandement een belangrijke rol speelt bij de voorbereiding onzer mobilisatie en dat onze positie op de Westerschelde ook naar buiten nu niet mag worden verzwakt.

2e. De overbrenging van het Departement der Marine naar Soerabaja en de omzetting aldaar in een Commandement der Marine heeft het nadeel het directe contact tusschen den Commandant der Zeemacht en den Gouverneur-Generaal te verbreken.

Wij komen nu na de bespreking van de plannen de weermacht als geheel betreffende, voor wat betreft de gedachte organisatie der vloot, op een niet minder belangrijk terrein n.l. op de samenstelling van het personeel.

Het komt wat betreft de gevechtswaarde, ook op de best geoutilleerde, best opgestelde vloot toch maar aan op 'the men behind the guns'. Moderne zeestrijdkrachten zijn technisch zeer ingewikkelde instrumenten die volkomen moeten worden beheerscht. Dit geldt zoowel voor de aan boord opgestelde wapenen, art-torp, als voor het machinekamer gedeelte. De hooggestelde eischen, die ten doel hebben in den materieelen wedloop overmacht of gelijkheid in de techniek ten opzichte van den vijand te verkrijgen, voerden tot merkwaardige resultaten, tot de mogelijkheid die wapenen met voldoende nauwkeurigheid op uiterste afstanden te gebruiken, tot zeer hooge snelheid. Maar juist daardoor en door den steeds gestelden eisch van lichtheid tot groote ingewikkeldheid en een zekere teerheid van de installatie. Niet zoozeer dat de onderdeelen ieder

op zichzelf te zwak zouden zijn, maar de bediening eischt volledige beheersing van de techniek. Ontbreekt deze, zoo zijn *1e*, de verkregen resultaten slecht, en *2de* wreekt zich onkundige behandeling in telkens voorkomende storingen en beschadigingen, waarvan de voortdurende herstellingen de exploitatiekosten sterk opdrijven en waardoor een goede oefening is uitgesloten. Men geraakt in een worsteling met het materieel zonder aan het gebruik toe te komen, zoo men niet zeer strenge eischen stelt aan het personeel.

Daarnaast moeten uit de marine zelf de ideëen en gedeeltelijk de oplossingen komen van nieuwe technische mogelijkheden.

Dit alles vraagt in een marine een groot aantal technische krijgslieden, specialisten in hun vak. Het is minder juist hier alleen te denken aan een technische kern. De kern bestaat uit de in jarenlange praktijk geschoolden, maar om deze te verkrijgen is mede een onderbouw noodig waarin die kern wordt gevormd.

Dit vormt tezamen een groot contingent van de totale sterkte. Zoo zijn in de personeelssterkte van 1933 voor wat betreft het Europeesche beroepspersoneel van ongeveer 6400 man, slechts plus minus 2700 ongegradueerden van de matrozen en stokers-qualiteiten en manschappen van de mariniers, welke groepen ieder voor zich toch ook weer de bibit vormen voor de onderofficieren van hun eigen dienstvak.

In dit licht moet men de inbrenging van een groot militiecontingent in de marine bezien. Het beroepspersoneel blijft een integreerend deel van de bemanning van een oorlogsschip. En waar kern en onderbouw, zooals ik U zal toonen, drastisch worden ingekrompen, zullen ook velen uit de militie na afloop van hun dienstdtijd in vast verband over moeten gaan. Ook mij lijkt het zeer wel mogelijk dat, zooals de commissie meent, de marine uit de militie, die zij in langeren dienstdtijd leert kennen, goede krachten zal kunnen putten.

Om U in het kort te toonen wat de grondslag van de

personeelsorganisatie van Plan I is, kunnen de volgende cijfers dienen:

	Eur. beroeps- personcel.	Inl. beroeps- personeel.	Dpl. Ind. Holland.	Totaal
1933	6700	2450	780	9930
Plan I	3250	1100	2190	6540
	— 3450	— 1350	+ 1410	— 3390

In totaal gaat de koppensterkte dus met 3400 man achteruit. Waarvan is dit het gevolg?

In de eerste plaats van de vermindering der sterkte aan schepen. Dan de afschaffing der mariniers (waar ik nader op terug komt). Hiermede verdwijnen de gesloten groepen dier zeesoldaten te Rotterdam, Curaçao, Soerabaja tezamen ± 350 man, terwijl de overige mariniers, de detachementen en los aan boord en bij de inrichtingen der zeemacht geplaatsten, ongeveer 700 in getal op de vloot plaatsen vrij moeten maken voor de militie.

Ook de opheffing van com. Zeeland—Amsterdam als marinestations — Departement te Batavia doen de personeelssterkte verminderen.

In totaal kan een 1900 man op rekening van deze afkapping worden gebracht.

Verder worden de opleidingen geconcentreerd, eenvoudiger opgezet door de verdere opleiding weer meer in den dagelijkschen dienst op de varende schepen te doen geschieden. De rest is gevonden door de personeelsorganisatie zoo sober mogelijk op te zetten, waardoor alles wat op eenige reserve in oorlogstijd lijkt vervalft, hetgeen een element van zwakte kan zijn in een oorlog van eenigszins langeren duur.

Wat inwendige organisatie betreft wordt de rangverdeling in de onderofficierskorpsen en dus in de equipages der oorlogsschepen teruggebracht tot normaler verhoudingen. De te zware kop wordt besnoeid ten opzichte van de lagere rangen.

De technische bekwaamheid wordt niet meer direct na eerste opleiding met den korporaalsrang en dien overcomstig traktement beloond, maar deze zal in den dienst verdiend moeten worden.

Dit zijn maatregelen die toe te juichen zijn en die in wezen zijn een aanpassing aan het lagere levenspeil waarop wij blijkbaar terug moeten.

Een verdere groote verandering met toe te juichen tendens ligt in de vermindering en vereenvoudiging van het korps inlandsche schepelingen. Om de uitgaven voor Europeesch beroepspersoneel te drukken heeft men getracht inlandsch technisch beroepspersoneel te vormen. Dit is op een teleurstelling uitgelopen. De aan de inlanders gestelde eischen zijn te zwaar, zoowel wat betreft kennis als moreel. Uit eigen sfeer gerukt en overgebracht, ja opgenomen, in de geheel Westersche omgeving van het moderne oorlogsschip, dienen zij onder geheel andere omstandigheden dan de inlandsche militairen bij het leger. Ook bleek het fysiek van de meesten niet krachtig genoeg voor *zware* werkzaamheden aan boord zooals b.v. bij het munitietransport aan boord van de kruisers en jagers, van hen moet worden geëischt.

In de organisatie van de commissie-IDENBURG worden de inlanders alleen aan boord geplaatst in eenvoudige functies waardoor opleidings- en soldijkosten dalen en het Europeesche contingent aan boord stijgt, hetgeen een groot voordeel is, (ook uit politiek oogpunt), zij het dat in de ontworpen bemanningslijsten ook het beroepscontingent daalt om het gedeelte Europeesche militie te kunnen opvoeren.

Ik kom nu tot de voorgestelde opheffing van het korps mariniers. De aan boord geplaatste mariniers verdwijnen omdat anders, zooals reeds gezegd, het militiedeel der equipages niet dien omvang zou verkrijgen die de hooggestelde bezuinigingseisch als het ware opdringt. De gesloten groepen mariniers behooren tot dat deel van de marine dat moet worden afgeschaff om aan dien financieelen eisch te kunnen voldoen.

De commissie heeft zich hier in enkele volzinnen uitgesproken over een maatregel van ingrijpenden aard.

De opmerking, dat aan argumenten welke op traditie berusten geen plaats kan worden ingeruimd lijkt mij, krijgskundig gezien, volkomen fout en daardoor zeer gevaarlijk.

Wie krijgsgeschiedenis bestudeert, komt bij voortduring onder den indruk van den invloed die traditie op het moreel der krijgsmacht uitoefent. Het korps mariniers, officieren, onderofficieren en manschappen is het zuiver militaire deel der marine. Door off. en onderoff. uit dat korps wordt het personeel in de opl. der marine tot militairen gevormd. In de eerste plaats bij de opleidingen zoo-wel van beroepspersoneel als van militie. In de tweede plaats aan boord. Als onderdeel der equipage in volksverblijf — onderoff. logies, is hun aanwezigheid onder leiding van eigen kader en officieren een tegenwicht tegen een al te technische opvatting van het bedrijf. Dat de 1e opleiding en de politioneele functies aan boord zouden kunnen worden overgenomen door onderofficieren van de politietroepen kan in geen deele worden onderschreven. Niet een bij te brengen kennis van marine-reglementen en voorschriften alleen stempelt een korporaal of sergeant van de politietroepen reeds tot een goed instructeur van marinepersoneel. Integendeel, als onmisbare factor in de militaire vorming van marinepersoneel zal nooit hoog genoeg aangeslagen kunnen worden de waarde van het feit dat de instructeur zelve het leven en den dienst van den marineman grondig kent en aanvoelt. A fortiori is dit natuurlijk van toepassing op het politioneele deel van de taak, die volgens de commissie-IDENBURG eveneens door onderofficieren der politietroepen ware over te nemen. De onderoff. v. politie zal geheel in den scheepsdienst moeten zijn ingegroeid. Hoe zal een korporaal der politietroepen, weggehaald van onder de leiding zijner eigen officieren, in de geheel vreemde omgeving van het oorlogsschip den weg vinden en als alleen staand politicagent het prestige hebben en den invloed uitoefenen die hem nu door zijn jarenlange praktijk en vorming tot onderofficier der mariniers aan boord als vanzelf toevalt?

Doch er is meer. De landingsdivisie ontleent ontegenzeggelijk zijn waarde aan het feit dat zij aangevoerd en geëncadreerd wordt door officieren en onderofficieren van de mariniers en dat een groot aantal echte zeesoldaten in de

sectiën zijn opgenomen. De waarde dezer landingsdivisiën zal zeer sterk dalen, indien dit element daaruit verdwijnt.

Het gebruik in dien staat zal in werkelijk ernstige omstandigheden eerder een gevaar dan een bate kunnen zijn. Zoo verliest het oorlogsschip zijn invloedssfeer aan den wal. De commissie zegt dat dit maar een secundaire taak is voor een marine, toegegeven, maar hoe ontelbare malen is van deze secundaire taak in Indië niet gebruik gemaakt in bepaalde perioden. Is de waarde voor handhaving van orde en rust, die ligt in den troep, dien het snel verplaatsbare oorlogsschip op een critiek oogenblik op het gewenschte punt in ons uitgebreid eilandenrijk aan land kan zetten juist ook voor de toekomst niet van groote beteekenis?

De commissie merkt nog op dat de diensten van de landingsdivisie in den vreemde zich beperken tot bewakingsdiensten, waarvoor geen speciale kennis voor het optreden te velde noodig is. Maar niet het *plaatsen alleen van wachten* is het doel van den bewakingsdienst, doch het zoodanig plaatsen en het daarbij nemen van zoodanige maatregelen dat straks wanneer de strijd onder de moeilijkste omstandigheden zou ontbranden, zal blijken dat de bewakingsdienst op de juiste wijze is opgezet en uitgevoerd.

Uit het voorgaande volgt dat mariniers alleen gebruikt moeten worden in een eigen detachement, daar waar een landingsdivisie van beteekenis kan of moet worden gevormd. Zij zijn niet op hun plaats op kleine schepen als hofmeester, oppasser en bijbaantjes. Laat men deze functies aan anderen over, dan is het niet onmogelijk dat de sterkte van het korps zal kunnen verminderen zonder dat afschaffing de geheele marine schaadt.

De gesloten groepen mariniers zijn bij herhaling zeer nuttig of welhaast onmisbaar gebleken.

Als voorbeelden van een dankbaar gebruik van het corps haal ik natuurlijk Curaçao aan en dan het bedwingen der mouterij op het S.S. Rotterdam der H.A. Lijn.

In het eerste geval waren binnen 24 u. na gebleken noodzaak een veertigtal mariniers met kooi en plunjezak met een torpedojager op weg naar West-Indië, waar zij 2 jaar

bleven, voor zij door andere mariniers werden afgelost. Hoe zou de figuur geweest zijn als wij op dat moment geen krachtige militaire groep hadden kunnen uitzenden? Hoe kan men het verantwoorden voor Curaçao terug te keeren tot het *systeem* van politietroepen waaronder de overval van 1929 mogelijk bleek?

Ik kom thans terug op de militie. Volgens het plan der commissie-IDENBURG, vormt zij het derde deel van de totale personeelssterkte (2190 man). Zij is verdeeld in 2 categorieën, een van veertien maanden dienst deels hier, deels in Indië opkomende en een van 2½ jaar diensttijd, waarvan ruim een jaar in Indië zal worden doorgebracht.

Ik zeide U al, dat de invoering van militie op voorzichtige wijze toegepast veel aantrekkelijks heeft. Zij heeft evenwel ook een groot risico, gelegen in den voor Nederlandsche verhoudingen zeer langen diensttijd van 2½ jaar.

Men bedenke zich goed voor men dezen stap doet in den omvang als door de commissie voorgesteld. Ik kan niet beter doen dan hier aanhalen wat de commissie zelve daaromtrent heeft gezegd:

„Hierbij zij vooropgesteld, dat deze voor de categorieën „A, B en C der zeemilitie vastgestelde diensttijden als een „minimum en als eerste voorwaarden moeten worden beschouwd om het doel, nl. vervanging van beroepspersoneel „bij de bemanning der vloot, te bereiken.

„De commissie wenscht hierop den nadruk te leggen, „omdat zij voorziet, dat — mocht tot invoering van dit „door haar aanbevolen militiestelsel worden besloten — „vroeg of laat neiging zal ontstaan om den diensttijd welke „het Nederlandsche volk ontegenzeggelijk zware lasten oplegt, te verkorten. Zij meent bij voorbaat hiertegen te „moeten waarschuwen, omdat zij van meening is, dat „toegeven aan die neiging op onaanvaardbare wijze de „oefendheid der bemanningen en de technische behandeling „van het gecompliceerde materiel (en hiermede de „gevechtswaarde der vloot) zal schaden. Niet alleen dat de „veiligheid van schip en opvarenden verzekerd dient te

„zijn, doch ook dient terdege te worden bedacht, dat de „aan een kruiser of onderzeeboot bestede millioenen uit- „sluitend dienen om het geschut en de vuurleiding, resp. „de torpedo, tot hun recht te doen komen. Wanneer de „wapens niet in goeden staat zijn en de bediening daarvan „te wenschen overlaat, geven de aan de schepen bestede „gelden geen rendement.”

Ik zou hieraan nog willen toevoegen, een ernstiger bezwaar dan het rendement der bestede gelden, namelijk:

„De vloot zou in dat geval de Nederlandsche belangen ter zee niet meer kunnen verdedigen.”

Zal men er nu in slagen een zeemilitie te vormen met 2½ jaar dienst, die haar plicht met opgewektheid en belangstelling vervult, een noodzakelijk te stellen eisch?

Het is niet onmogelijk. Het zeemausleven zal zijn aantrekkingskracht op jonge menschen wel uitoefenen en aan dien langen diensttijd is als compensatie het capitulantensstelsel verbonden. De commissie betwijfelt evenwel of het noodige aantal plaatsen in rijksdienst gevonden zal kunnen worden. Zij acht het waarschijnlijk dat spoorwegen, provinciën, gemeenten en waterschappen zullen moeten helpen. Het is mogelijk dat dit meevalt, het is mogelijk dat dit tegenvalt. De in de bijlage opgesomde betrekkingen zijn grootendeels van eenvoudigen aard. Een deel der miliciens zal hierin zeker geen bevrediging vinden. Zij zullen met het in de marine geleerde hun eigen weg in de maatschappij moeten zoeken tenzij de genoemde diensten, als spoorwegen enz. een voldoende aantal technische betrekkingen beschikbaar stelt. Er is hier veel onzekerens en dit moet tot groote voorzichtigheid manen. De eischen genoemd door den majoor VAN ALPHEN zijn niet gegarandeerd.

Omtrent de officiersopleiding is de commissie kort, maar haar voorstellen dienaangaande zouden, indien zij gevolgd werden, toch van ingrijpenden aard zijn. Zij adviseert te onderzoeken of de adelborsten voor zeedienst en marine stoomvaartdienst niet te recruteeren zouden zijn uit de leerlingen die op de zeevaartscholen en aan de Middelbaar Technische Scholen reeds einddiploma's hebben verkregen.

Ik meen dat dit geen goede maatregel zou zijn. De zee-officiersloopbaan is niet gemakkelijk, zooals door velen wordt gedacht. Men moet er van jongsafaan in zijn opgebracht en den geest moet van den aanvang af in militairen zin zijn gevormd. Met alle ernst moet er voor deze beroeps-officiëren naar worden gestreefd hen te vormen voor en in een korps met traditie en een grondige technische kennis van het zeer ingewikkelde bedrijf. Of dit alles in een kort soort applicatiecursus na een opleiding op een zeevaartschool of een M. T. S., waarna men zich de schoolbanken ontwassen waant, kan worden verkregen, moet ten sterkste worden betwijfeld. Integendeel, hiervoor zijn zeker eenige jaren in een eigen marinemilieu noodig.

Ik moet met het voorgaande volstaan. Vele punten bleven onbesproken, maar ik meen U een overzicht gegeven te hebben der hoofdzaken en daarop komt het hier toch aan.

Ik heb reeds veel van Uw aandacht gevraagd en wil daarom in mijn conclusie slechts kort zijn.

De door de commissie ontworpen vloot volgens het volledige plan I voldoet in geen deele aan den gestelden eisch van bezuiniging. Insteede van 13 is slechts 5 millioen gevonden.

Toch is die vloot met haar bemanning te zwak voor de op te dragen taak. De in de grondslagen genoemde toekomstige uitbreiding en reserve is op den duur voor de vloot niet te ontberen. De commissie-IDENBURG heeft die reserve moeten laten vallen.

Wat betreft de samenstelling opleiding en oefening van het beroepspersoncel mede door over en weer dienen van het moderne materieel, wijst de commissie wegen aan die een belangrijke verbetering brengen ten opzichte van de huidige omstandigheden. Afshaffing van het korps mariniers evenwel moet ten sterkste worden ontraden.

Een militie van 14 maanden zou in zeer veel opzichten toe te juichen zijn. Een militie van 2½ jaar is een experiment waar mogelijk veel inzit, dat zeer voorzichtig zal moeten worden beproefd. Men wake voor reorganisaties en proefnemingen die de marine in dit tijdsgewricht in een

overgangstoestand zouden brengen en daarbij ook maar tijdelijk de paraatheid ernstig zouden schaden.

Het geheele onderzoek der commissie naar mogelijkheden en daardoor het resultaat, is sterk beïnvloed door den zeer hoogen, te hoogen bezuinigingseisch gesteld ten opzichte van een budget dat in zich zelf al tot een op den duur onhoudbaar minimum was teruggebracht.

Het beste is het rapport te beschouwen als een ernstige waarschuwing dat, zoo men een voldoende krachtige marine wenscht te behouden en op te bouwen, op den langen weg der drastische verminderingen der defensiebegrootingen moet worden omgekeerd.

De VOORZITTER.

Ik stel U voor thans een kwartier pauze te houden. De Heeren die aan het debat willen deelnemen worden verzocht zich bij den Redacteur op te geven. Ik breng in herinnering dat niet-leden der Vereeniging niet het woord mogen voeren.

Afhankelijk van het aantal debaters, zal het debat hedenavond, dan wel vandaag over een week gehouden worden.

Eerst zullen spreken de Heeren, die over het onderdeel „Landmacht” het woord willen voeren, gevolgd door de repliek van den Majoor VAN ALPHEN, daarna komen de „marine-debaters” aan het woord gevolgd door de repliek van den Heer VAN TIJEN en ten slotte de debaters betreffende de Indische weermaacht gevolgd door de repliek van den Kapitein STRUYVENBERG.

Kapitein Generalen Staf A. STRUYVENBERG.

Mijnheer de Voorzitter, Excellentie's, Mijne Heeren.

Het is met zeer gemengde gevoelens, dat ik dit podium heb betreden, om de voorstellen van de Commissie-IDENBURG, v.z.v. zij de Indische Landmacht betreffen, in beschouwing te nemen. Met gemengde gevoelens, omdat ik aan den eenen kant met dankbaarheid deze gelegenheid heb aangegrepen om, vóór er nog iets onherstelbaars is geschied, vóór de beslissing is gevallen, een woord van zeer ernstige waarschu-

wing tegen die plannen te doen hooren, anderzijds echter het onderwerp zelf zóó weinig aantrekkelijk is, dat ik er slechts met tegenzin over spreken kan. Deze voorstellen bieden nl. voor de toekomst van het Indisch Leger een dèrmate somber aspect, zooals ik nader hoop aan te toonen, dat ieder, wien het wel en wee van onze onvolprezen overzeesche gewesten ter harte gaat, er niet dan met de grootste ongerustheid van kan hebben kennis genomen. Het is dan ook alleen de overweging geweest, dat ik op deze wijze er misschien iets toe kan bijdragen om de Regeering nog tijdig de oogen te openen voor den gevaarlijken weg, die met de aanvaarding dezer voorstellen zou worden ingeslagen, die mij ertoe heeft gebracht aan het verzoek, dit rapport in Uw midden te bespreken, gevolg te geven.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal dus hedenavond de „Indische Afdeeling” van het verslag van de Commissie-LEENBURG aan een critische bespreking onderwerpen. Ik zal daarbij, waar zóó hooge belangen op het spel staan, geen blad voor den mond kunnen en mogen nemen en dus dáár, waar ik die voorstellen fataal acht voor de Indische weermacht, ze ten scherpste moeten veroordeelen. Het lijkt me daarom goed er al bij voorbaat op te wijzen, dat de commissie, v.z.v. het de voorstellen zelf betreft, geen blaam kan treffen. Immers, zij had slechts de financieele zijde van het vraagstuk tot richtsnoer te nemen, gelijk de Minister van Staat, Minister van Koloniën het in zijn installatie-rede duidelijk verklaarde: (zie blz. 13, punt 8 van het verslag):

„De Regeering ontveinst zich niet, dat Uwe taak moeilijk „is. Zij vraagt van U echter ook weer niet meer dan om een „organisatie te ontwerpen, die voldoet aan den door haar „gestelden *financieelen* eisch. Aan de Regeering blijft uit- „sluitend de beoordeeling van de vraag of deze door U ont- „worpen organisatie der weermacht berekend zal blijken „voor hare tweeledige taak”.

Het was dus de plicht der commissie, het geëischte bedrag van 6.5 millioen op het legerbudget te bezuinigen. Dat zij er niet in is geslaagd betere bezuinigingsmaatregelen te vinden kan haar, vooral waar zij op zóó korten termijn met

haar arbeid gereed moest zijn, niet worden verweten; het was zeker geen eenvoudige opdracht, bezuinigingen tot een zóó hoog bedrag te vinden zonder de vitale belangen der weermacht te schaden, vooral nu het Indisch leger de laatste jaren al zoo veel heeft moeten offeren. Mijn critiek richt zich dan ook niet tegen de commissie, voor zoover het de voorstellen „an sich” betreft. Wèl echter ben ik van oordeel, dat de commissie in zóóverre haar taak niet ruim genoeg heeft opgevat, dat zij de *consequenties* van de door haar voorgestelde bezuinigingsmaatregelen onvoldoende in het licht heeft gesteld. Het lijkt mij niet voor bestrijding vatbaar, dat dit goed beschouwd toch wel een zeer belangrijk onderdeel van de taak der commissie was. Immers, hoe kan de Regeering de vraag beoordeelen, of „de door de commissie ontworpen organisatie der weermacht berekend zal blijken voor hare tweeledige taak”, wanneer zij zich geen heldere voorstelling kan vormen van de draagwijdte der bezuinigingsmaatregelen, welke de commissie als aanvaardbaar in haar verslag aanprijst?

Wat ik me hedenavond voorstel te doen is dan ook in wezen niet anders dan een poging om de onvolledigheid van het verslag in dit opzicht eenigermate weg te werken. In verband met den mij krap toegemeten tijd zal ik daarbij tot mijn leedwezen niet uitvoerig kunnen zijn en dus alleen hoofdzaken kunnen aanroeren. Ter wille van het gemakkelijk overzicht zal ik daarbij het verslag der commissie zoo veel mogelijk op den voet volgen.

Alvorens nu een aanvang te maken met de bespreking van de bezuinigingsmaatregelen zelf moet ik, ter oriëntering van de Heeren, die het rapport niet gelezen hebben, even opmerken, dat de commissie niet 6,5 doch 7,8 millioen op het Java-leger heeft bezuinigd, alzoo 1,3 millioen méér. Zij heeft dit gedaan, omdat zij het noodig achtte gelden beschikbaar te krijgen in hoofdzaak voor versterking van de verdediging van de strategisch belangrijke punten op de buitengewesten en van de luchtverdediging van Soerabaja. Zij achtte dit een zaak van zóó primair belang, dat zij daarvoor andere deelen der weermacht meende te moeten opofferen.

En nu de bezuinigingsvoorstellen zelf.

Als eerste maatregel om de legeruitgaven te verminderen, staat op het programma de:

Invoering van een capitulantenstelsel (blz. 84 e.v.; punten 24 e.v.).

Zeer tot mijn leedwezen zal ik over dit punt zeer kort moeten zijn, niet omdat het niet belangrijk, of omdat er niet veel over te zeggen zou zijn, integendeel, maar eenvoudig, omdat ik geen tijd heb het ook maar eenigszins volledig te behandelen. Belangstellenden moet ik dus verwijzen naar de literatuur, in de eerste plaats naar het rapport zelf, verder o.a. naar de in 1933 aan den Volksraad toegezonden nota over dit onderwerp, die ook in het verslag der commissie wordt vermeld en naar verschillende artikelen van de hand van den Generaal-Majoor Kries in de Indische Gids, waarin met dit vraagstuk ten nauwste verband houdende zaken worden behandeld.

V.w.b. de Inheemsche militairen en onderofficieren wil ik volstaan met de opmerking, dat de commissie op grond van haar beschouwingen tot de conclusie komt, dat voor deze categorie van de invoering van het capitulantenstelsel zal moeten worden afgezien.

Voor de Europeesche militairen beneden den rang van sergeant acht de commissie die invoering wèl mogelijk; zij schat, dat daardoor een bezuiniging van \pm 1,25 miljoen per jaar kan worden verkregen. Ook voor de Europeesche sergeanten acht zij, hoewel in beperkte mate, toepassing van dit stelsel uitvoerbaar, waarbij jaarlijks ten hoogste een 50-tal sergeant-capitulanten zou kunnen worden aangewezen, hetgeen een verdere bezuiniging van \pm f 125.000 zou geven. In hoeverre de verwachtingen der commissie in dezen in vervulling zullen gaan zal ik buiten beschouwing laten; wèl echter wil ik er op wijzen, dat de invoering van dit stelsel het *gehalte* van het Europeesch beroepspersoneel ongetwijfeld ongunstig zal beïnvloeden. Want niet alleen duurt het geruimen tijd, voor een Eur. militair, in het bijzonder een Eur. onderofficier, volledig voor zijn taak in

Indië geschikt zal zijn, omdat hij moet acclimatiseeren, gewend moet raken aan een geheel andere levenswijze en volkomen nieuwe omstandigheden en bovendien de Maleische taal moet aanleeren, zoodat verkorting van het dienstverband tengevolge zal hebben, dat de betrokkene gedurende een grooter gedeelte van zijn militairen dienstdtijd als onvolwaardige kracht zal moeten worden aangemerkt, maar bovendien zal het natuurlijk gevolg van de invoering van het stelsel zijn, dat een deel van de zich voor dienstneming aanmeldende Europeanen uitsluitend of in hoofdzaak ter wille van de in uitzicht gestelde burgerbetrekking een verband bij het leger aangaat. Het behoeft wel geen betoog dat van dezulken, die het leger als een soort „doorgangshuis” beschouwen, weinig animo en toewijding bij de vervulling van hun militairen dienst verwacht mag worden. Waar het Europeesch element in de Indische weermacht, toch altijd de „backbone” van een koloniaal leger¹⁾ in de laatste jaren toch al op een zoo bedenkelijk laag sterktepeil is teruggebracht en ongetwijfeld dringend versterking behoeft, is de hier geschetste consequentie van het voorstel van de commissie van niet te onderschatten belang.

Voor wat betreft de Europeesche sergeanten komt hier nog bij, dat het naast elkaar dienen van laag gesalarieerde sergeant-capitulanten en aanzienlijk hooger bezoldigde collega's, die bestemd zijn om bij het leger te blijven, zeer zeker tot moeilijkheden zal leiden.

Ik zou dan ook de invoering van het stelsel voor deze categorie militairen niet willen aanbevelen. Voor het Europeesch beroepspersoneel beneden den rang van sergeant zal er wel niet aan te ontkomen zijn, maar daarbij moet dus wèl in het oog worden gehouden, dat deze maatregel zonder twijfel een *nadeel* voor het Indisch leger beteekent. Zoo spoedig zulks doenlijk is zal dan ook tot versterking van het aantal Europeesche beroepssoldaten in het Indisch leger moeten worden overgegaan.

*) Ik moge hier o.a. verwijzen naar de terzake geleverde beschouwingen in het rapport van het „Simon-Committee”, bl. 95 e.v.

De volgende bezuiniging, welke de commissie voorstelt, is:

De geleidelijke vervanging van de Veldpolitie op Java door Infanterie-afdeelingen. (blz. 89 e.v.; punten 48 e.v.).

Ongetwijfeld is geen enkele der door de commissie voorgestelde bezuinigingsmaatregelen in zijn consequenties zóó gevaarlijk als juist deze. Het is dan ook zeer te betreuren, dat de aan dit voorstel verbonden nadeelen in het rapport zóó weinig naar voren zijn gebracht, dat men bij lezing van het verslag zich niet aan den indruk kan onttrekken, dat de commissie er met onbegrijpelijk, door niets gerechtvaardigd, optimisme overheen is gestapt.

De commissie stelt voor, de Veldpolitie op Java door Infanterie-afdeelingen te vervangen, zonder de legersterkte dienovereenkomstig op te voeren!

Ter motiveering van dit plan neemt zij de taak van het leger bij de handhaving van orde en rust en de taak der Veldpolitie, zooals deze taken onderscheidenlijk in de „Regeling van de verhouding en de samenwerking tusschen burgerlijke en militaire gezaghebbers” en in het Bijblad op het Staatsblad No. 12684 zijn omschreven, in beschouwing en komt dan tot de volgende conclusie (punt 52):

„Bij een beschouwing van deze voorschriften trekt het de „aandacht, dat een belangrijk deel van de te verrichten „politiediensten kan worden verricht door het leger zonder „voorafgaande politioneele opleiding, wat zijn verklaring „vindt in het feit, dat de werkzaamheden der veldpolitie „voor een goed deel op zoogenaamd politiek-politioneel ter- „rein zijn gelegen (rondendiensten, machtsvertoon). Beide „organen hebben tot taak de handhaving van orde en rust, „maar dan lijkt het toch wel overdaad, dat het leger op „Java onder normale omstandigheden practisch is uitges- „schakeld en slechts de rol vervult van „stok achter de „deur”.

„In verband daarmee komt het der commissie logisch „voor om het leger op Java, evenals zulks grootendeels in „de Buitengewesten het geval is, ook onder normale om-

„standigheden daadwerkelijk te belasten met de handhaving „van orde en rust”.....

De wijze waarop de commissie zich de vervanging van de veldpolitie door infanterie denkt, is in Bijl. D., blz. 257, opgenomen. Zij is van oordeel, dat, in verband met de hogere gevechtswaarde van den soldaat, de 3687 man veldpolitie door 3200 militairen kunnen worden vervangen, die dan op de volgende wijze kunnen worden gevonden:

1. de bestaande 2 bataljons marechaussee, elk à 3 compagnieën, zullen worden onthouden en dus 6 compagnieën opleveren;

2. de bestaande 6 bataljons infanterie à 4 compagnieën zullen worden teruggebracht tot bataljons van 3 compagnieën, waardoor wederom 6 compagnieën worden gevonden;

3. de resterende compagnieën zullen worden teruggebracht tot de sterkte, welke zij vóór 1926 hadden, m.a.w. 17 man per compagnie afstaan. Hierdoor komen rond 750 man beschikbaar, waarmede dan de benodigde 3200 man voor de vervanging van de veldpolitie compleet zijn.

Deze 3200 man zullen in 12 marechaussee-compagnieën worden georganiseerd.

De verwachte bezuiniging van dit plan bedraagt ongeveer f 2.8 miljoen.

Tot zoover v.w.b. de voorstellen der commissie.

Wanneer wij nu de consequenties van dit plan nader willen gaan onderzoeken, dan is het noodig het van tweeërlei gezichtshoek uit in beschouwing te nemen, t.w. de gevolgen van dezen maatregel in tijd van vrede en de gevolgen in oorlogstijd. Vangen wij met het eerste aan.

Gevolgen in vreedestijd.

De uit het verslag naar voren komende meening van de commissie, dat de vervanging van de veldpolitie door het leger zonder nadeel voor den geest in de weermacht zal kunnen geschieden en dat zelfs „de nuttige bezigheid, welke aldus aan den beroepsmilitair wordt verschafft, in hooge mate bevorderlijk zal zijn voor den goeden geest in het leger” (zie punt 53, bl. 92), kan ik geenszins deelen.

Dit punt even terzijde stellende — ik kom er aanstonds op terug — en dus voor het oogenblik aannemende, dat inderdaad die vervanging voor den geest in het leger niet schadelijk zou zijn, wil ik allereerst de vraag onder de oogen zien of de verdere consequenties van het voorstel wel zoo onschuldig zijn als de commissie het wil doen voorkomen.

Die consequenties zijn, in de eerste plaats, *dat de vredessterkte van het Java-leger in wezen met 3200 man zal verminderen*; immers, militairen, die politiediensten verrichten, kunnen, zoolang zij dientengevolge aan hun normale bestemming zijn onttrokken, toch moeilijk tot het leger worden gerekend!

Wanneer men nu weet, dat *reeds op het oogenblik* bij de voortgezette opleiding van het Java-leger de grootste moeilijkheden worden ondervonden, dat de uitruksterkte van het meerendeel der compagnieën zóó gering is, dat normaal niet meer dan een sectie kan worden uitgebracht en dat bij oefeningen in grooter verband niet dan met de grootste moeite een troepenmacht van eenige sterkte kan worden bijeengegaard, dan zal het duidelijk zijn, dat de invoering van den onderwerpeliĳken maatregel het einde zal beteekenen van de opleiding van het leger voor zijn secundaire taak: het optreden tegen buitenlandsch geweld. Het Java-leger zal dan worden teruggebracht tot een depot, uitsluitend dienende tot aanvulling en aflossing van de troepen op de buitengewesten en van de marechaussee-afdelingen op Java. En zelfs deze bescheiden taak zal door het alsdan gemutileerde Javaloger niet naar behooren kunnen worden vervuld, vooral indien — gelijk de commissie in punt 15 voorstelt — de versterking van de infanteriebezettingen voor de strategisch belangrijke punten in de buitengewesten óók nog moet worden onttrokken aan de troepen op Java. Ik wil U niet met cijfers gaan vermoeien maar U zult mij wel willen gelooven wanneer ik U de verzekering geef, dat moeilijkheden bij het op peil houden van de troepenafdeelingen op de buitengewesten en van de marechaussee op Java niet zullen uitblijven. In ieder geval staat het vast, dat oefeningen tot het geschikt maken van het leger

voor zijn secundaire taak practisch niet meer zullen kunnen worden gehouden.

Het is dan ook geen overdreven uitspraak wanneer ik zeg, dat de uitvoering van dit plan beteekent: *de verdwijning van het Java-leger als zoodanig in vredestijd.*

Dit is erg, maar nog niet het ergste! Want niet alleen zal de vredessterkte van het Java-leger door den voorgestelden maatregel met 3200 man verminderen, doch *het totaal aan machtsmiddelen op Java zal met rond 3700 man achteruitgaan.* In dit verband is het wel zeer bevreemdend de commissie in de zooveen vermelde aanhaling uit het verslag te hooren spreken van „overdaad”. Ongetwijfeld loopt de taak van het leger v.w.b. de handhaving van orde en rust *binnen zekere grenzen* min of meer parallel met de taak van de veldpolitie en kunnen dus legerafdeelingen zoo noodig de veldpolitie wel vervangen — zij het ook dat die vervanging nadeelen meebrengt — maar daarmee is toch niet gezegd, dat er een overdaad aan machtsmiddelen op Java aanwezig zou zijn, omdat men er, náást het leger, bovendien over veldpolitie beschikt!

Overdaad veronderstelt een *teveel*, een bezit, uitgaande boven de behoefte; uit de beschouwingen van de commissie kan dus niet anders worden gelezen dan dat, naar haar oordeel, bij den huidigen toestand het totaal aan machtsmiddelen de behoefte overtreft.

Is het inderdaad nog noodig de onjuistheid van deze bewering in het licht te stellen? Welnu, ieder insider weet, dat bij de relletjes in 1926 — in dat jaar was er op Java, naast het leger, óók veldpolitie en was de legersterkte ruim 1000 man gróóter dan op het huidige oogenblik — het leger, in verband met de uitgebreide bewakings- en patrouillediensten, op een gegeven moment zóó knijp zat, dat er maar weinig had behoeven te gebeuren of de zaak was spaak gelopen. En dat, terwijl die opstootjes ten slotte toch maar weinig te beteekenen hadden, omdat het verzet niet beoorlijk was georganiseerd, de plannen ontijdig waren uitgelekt, de verzetsbeweging in de onderscheiden gebiedsdeelen — Atjeh, Java, Sumatra's Westkust — niet gelijktijdig

werd uitgevoerd en ten slotte de verzetslieden, behalve op Sumatra's Westkust, slechts spaarzaam van vuurwapenen waren voorzien. Is het, met deze feiten voor oogen, nog vol te houden, dat er op Java een teveel aan machtsmiddelen zou zijn? De practijk in 1926 leerde anders: men wist niet hoe gauw men de legersterkte met 4000 man zou opvoeren!

Wel niemand zal durven beweren dat, wat ruim 7 jaar geleden op Java is geschied, in de toekomst niet wéér gebeuren kan. Daarentegen mag worden aangenomen, dat een eventucele toekomstige verzetsbeweging de in 1926 gemaakte fouten zal weten te vermijden, dat men dan tegenover een georganiscerden opstand zal komen te staan, waarbij buitenlandsche extremistische elementen een belangrijke rol zullen kunnen vervullen en dat men dan wellicht de onaaangename verrassing zal ondervinden, de verzetspartij in het bezit te zien van een ruimen voorraad in Indië binnengesmokkelde vuurwapenen. Of in een dergelijk geval een ten opzichte van 1926 zóó ernstig verzwakt machtsorgaan — de geheele veldpolitie + 1000 man kleinere legersterkte + hetgeen er nog bijkomt aan cavalerie, artillerie, enz., zooals aanstonds zal blijken — er in zal slagen den toestand te beheerschen, is aan gerechten twijfel onderhevig. Wèl acht ik het waarschijnlijk dat, als dit tegen de verwachting in gelukken zou, de kosten van een zoodanigen opstand hooger zullen uitkomen dan de bezuiniging, welke de invoering van den onderwerpeliijken maatregel in een reeks van jaren opleveren kan.

Er is nog méér. Het zal U bekend zijn, dat de sterkte van de troepen op de buitengewesten nimmer berekend is geweest op het onderdrukken van een uitgebreiden opstand doch alleen op het handhaven van orde en rust in normale omstandigheden. Breekt ergens massaal verzet uit, dan zal de plaatselijke bezetting den eersten schok opvangen en moet een van Java te zenden expeditie het verzet breken. Zoo is het altijd geweest en zoo zal het ook in de toekomst zijn.

Men heeft nu het vorige jaar, uitsluitend uit financieele overwegingen, de troepensterkte op de buitengewesten met

niet minder dan 641½ brigade of rond 1200 man vermindert. Het zal duidelijk zijn, dat daardoor het gevaar voor onlusten vergroot is, dat derhalve de kans, dat een expeditie van Java naar buiten moet worden gezonden, is toegenomen. Hoe denkt men dezen wissel te honoreeren, wanneer op Java geen krachtige reserve voor dit doel meer beschikbaar is? En hoe, indien de verzetspartij, door de ondervinding wijs geworden, gelijktijdig in meer dan één gebied in opstand komt? Hier klopt de rekening niet. Men heeft, onder den drang tot bezuiniging, de troepenmacht op de buitengewesten vermindert en daarmee het risico aanvaard, dat eerder dan tot dusverre een beroep op het Java-leger zal moeten worden gedaan. Gaat men nu het totaal aan machtsmiddelen op Java zóó aanzienlijk verminderen, dat niet meer de zekerheid bestaat dat ten allen tijde een voldoende sterke troepenmacht naar in opstand gekomen gebieden kan worden gezonden, dan komt daarmee het uitgangspunt voor de inkrimping van de garnizoensinfanterie op de buitengewesten geheel op losse schroeven te staan!

Voor hen, die mochten meenen dat het tijdperk van de expeditiën tot het verleden behoort, wil ik even herinneren aan Djambi en Pasir in 1916, Atjeh in 1925—1927, Sumatra's Westkust in 1927, om van de kleinere rustverstoringen maar niet te spreken.

Ik geloof dan ook te kunnen vaststellen, zonder gevaar te loopen voor al te pessimistisch te worden uitgekreten, dat de vervanging van de veldpolitie door legerafdeelingen, zonder opvoering van de troepensterkte, voor het Java-leger in tijd van vrede op zijn zachtst gezegd een hoogst ongelukkigen maatregel mag worden genoemd.

Gevolgen in oorlogstijd.

Hooger werd reeds aangetoond, dat de vervanging van de veldpolitie op Java door infanterie-afdeelingen, zooals door de commissie voorgesteld, tot noodwendig gevolg moet hebben, dat de opleiding van het Java-leger voor zijn secundaire taak geheel of althans grootendeels zal moeten

worden stopgezet. Bij mobilisatie zal dus een veldleger worden gevormd, dat voor deze taak onvoldoende opgeleid en geoefend is. Maar bovendien zal dat veldleger, vergeleken met den huidige toestand, *een kwart van zijn sterkte aan infanterie hebben ingeboet!*

Het behoeft wel geen betoog, dat men in oorlogstijd de marechaussee niet van haar politiek-taak kan ontheffen; de handhaving van orde en rust zal dan zelfs verdubbelde inspanning eischen. Trouwens, de commissie geeft dit ook toe, waar zij in punt 60 opmerkt:

„Bij mobilisatie zal aan de met den politiedienst belaste „marechaussee-afdeelingen geen andere taak moeten worden „opgelegd; juist onder dergelijke moeilijke omstandigheden „zal de beheersching van den inwendigen toestand een „factor van groote beteekenis zijn; wellicht de alles be- „heerschende.”

Volkomen juist, maar dan volgt hieruit toch, dat de sterkte van het orgaan, dat tegen een eventueelen indringer in het veld kan worden gebracht, door dezen maatregel met *niet minder dan 3200 man of ± een kwart van de infanterie-sterkte zal worden verminderd!*

Dit vereischt voor de niet-ingewijden eenige toelichting, omdat ook thans de beide bestaande marechaussee-bataljons in beginsel niet bestemd zijn om deel uit te maken van het veldleger en men dus oppervlakkig beschouwd van meening zou kunnen zijn dat, voor zoover deze beide bataljons betreft, door de invoering van het voorstel der commissie geen wijziging intreedt. Dit is echter niet juist, zooals uit onderstaande beschouwing moge blijken.

Op het oogenblik is de toestand zóó: na mobilisatie zullen op Java in beginsel voorshands beschikbaar worden gehouden voor handhaving van orde en rust (en dus geen deel uitmaken van het veldleger):

- de Landstormafdeelingen;
- de beide Marechausseebataljons;
- enkele legerafdeelingen.

Het achterhouden van deze troepen is noodig, om den toestand op Java te kunnen blijven beheerschen, zoowel met het oog op de bescherming van de Europeesche bevolking als ter voorkoming van opstand in den rug van het leger, die uiteraard de actie van dit leger in korten tijd zou lam leggen.

Naast deze legeronderdeelen zal natuurlijk ook de veldpolitie bij de handhaving van orde en rust een zeer belangrijke taak te vervullen hebben. In het algemeen kan worden gezegd, dat de veldpolitie en de landstorm — behalve enkelg grootere landstormverbanden — in beginsel bestemd zijn voor het verrichten van politie- en bewakingsdiensten, de overige machtsmiddelen om dáár, waar onlusten dreigen, e.g. zijn uitgebroken, door machtsvertoon den toestand te beheerschen dan wel door snel en krachtig optreden het verzet in de kiem te smoren.

Uiteraard kan niet *à priori* met zekerheid worden uitgemaakt, of deze machtsmiddelen voldoende zullen blijken om den toestand op Java blijvend te beheerschen, omdat dit voor een belangrijk deel van de politieke situatie op dit eiland in een bepaald oorlogsgeval zal afhangen. De mogelijkheid is dan ook niet uitgesloten, dat onder ongunstige omstandigheden, wanneer dus de bevolking op Java geheel of gedeeltelijk tegen ons gekant blijkt te zijn, nog verdere deelen van het veldleger, e.g. tijdelijk, voor handhaving van orde en rust zullen moeten worden bestemd, terwijl omgekeerd het geval denkbaar is, dat, de inheemse bevolking op onze hand zijnde, deelen van de oorspronkelijk voor orde en rusthandhaving uitgetrokken organen bij het veldleger kunnen worden aangetrokken. De hooger opgesomde machtsmiddelen vormen dus *een gemiddelde*, dat de Indische legerleiding na zorgvuldige bestudeering en berekening normaal heeft noodig geacht voor handhaving van orde en rust, nadat het gemobiliseerde veldleger naar het concentratie-rayon zal zijn vertrokken; hiervoor is een bewakingsschema opgemaakt.

Het zal nu zonder meer duidelijk zijn, dat een vermindering van deze machtsmiddelen met 3700 man veldpolitie

tot noodwendig gevolg moet hebben, dat het leger een aanzienlijk aantal militairen méér voor handhaving van orde en rust zal moeten beschikbaar stellen. Wanneer dan ook, zooals uit de bijlagen C en D van het verslag zou kunnen worden afgeleid, de commissie de overtuiging koestert, dat de vervanging van de veldpolitie door legerafdeelingen de mogelijkheid zou openlaten om in oorlogstijd een veldleger te formeeren, aan infanterie sterk 4 regimenten à 3 bataljons à 3 compagnieën, dan kan deze overtuiging m.i. niet anders dan een illusie worden genoemd, die in werkelijkheid hoogstwaarschijnlijk niet zal worden verwezenlijkt.

Er is nog meer. De 3e maatregel, welke de commissie wil invoeren om de benoodigde infanterietroepen vrij te krijgen voor de vervanging van de veldpolitie, is het terugbrengen van de sterkte der resteerende compagnieën tot die, welke zij vóór 1926 hadden, wat een sterktevermindering met 17 man per compagnie beteekent vergeleken met de huidige formatie — de sterkte der infanterie-compagnieën is in 1927 met 4 man kader en 23 minderen, alzoo 27 man per compagnie, opgevoerd, doch in 1932 weer verminderd. — De commissie acht dit geen ernstig bezwaar, „omdat voor Java niet behoeft te worden vastgehouden aan een uitruksterkte van 15 man per brigade” (bl. 257, noot 1). Het wil mij voorkomen, dat dit argument niet gelukkig gekozen is; immers, de uitbreiding van de sterkte der infanterie-compagnieën heeft m.i. niet, of althans niet in hoofdzaak, plaats gehad om de uitruksterkte der brigades op 15 man te kunnen handhaven, doch omdat de uitgebroken onlusten de onvoldoende sterkte van het leger voor de uitoefening van de primaire taak overduidelijk hadden aangetoond. 1) Dat het cijfer dier uitbreiding, v.z.v. het de infanterie betref, werd ge-

1) De considerans van het uitbreidingsvoorstel voor de infanterie luidde: „Het is noodzakelijk gebleken de sterkte van dit wapen, inzonderheid op Java, aanzienlijk op te voeren, ten einde aan alle gebeurlijkheden het hoofd te kunnen bieden. Hierbij moet in de eerste plaats worden gedacht aan de eischen, welke de handhaving van orde en rust stelt.”

fixeerd op 27 man per cie., hield voor zoover mij bekend verband met de omstandigheid, dat de vredesformatie ontoereikend was gebleken om de oorlogsonderdeelen bij mobilisatie te kunnen formeeren. Na de uitbreiding was het verband tussehen de vredesformatie en oorlogsorganisatie hersteld en kon uit de vredessterkte, na aftrek van een bescheiden mobilisatieverlies-percentege, de oorlogssterkte aan beroepsinfanterie juist worden gevonden. Waar nu het Indisch leger niet over eigenlijke depot-formaties beschikt (de aldus genoemde depot-bataljons zijn in wezen slechts opleidingsbataljons voor de inheemsche recruten), zullen de voorstellen der commissie dus ten koste gaan van de toch reeds niet overmatig groote oorlogssterkte der compagnieën.

De invloed van de vervanging der veldpolitie door legerafdeelingen op den geest in het leger.

Thans nog een enkel woord over de vraag, of, gelijk de commissie in punt 53 van haar rapport betoogt, „de nuttige bezigheid, welke aldus aan den beroepsmilitair wordt verschafft, in hooge mate bevorderlijk zal zijn voor den goeden geest in het leger”.

De primaire taak van het leger in Indië is, evenals de taak van de veldpolitie, het handhaven van orde en rust. Maar de wijze, waarop deze machtsorganen die taak vervullen, verschilt hemelsbreed! De politie werkt individueel of in klein verband; het is haar taak te waken tegen kleine orde-verstoringen, misdrijven op te sporen en de schuldigen aan het gerecht over te leveren. De karakteristiek van den politiewerk is dus detailwerk, dat nergens massaal optreden vergt.

Hoe gansch anders is de taak van den militair bij de uitoefening van de politiek-politioneele functie! Het leger dient, door machtsvertoon, d.w.z. patrouille-actie in gesloten verbanden, waarbij juist het optreden met goed gedisciplineerde *groepen* aan de bevolking het noodige ontzag moet inboezemen, preventief te werken en bij opstand of onlusten door krachtig repressief optreden met *militaire*

formatie's de verzetshaarden aan te tasten. Het zuivere politiewerk bereidt het leger niet voor op zijn primaire taak, maakt het daarvoor juist minder geschikt, omdat het *saamhorigheidsgevoel*, het besef deel uit te maken van een goed georganiseerd geheel, dat *gezamenlijk* een taak te vervullen heeft, op den duur verloren gaat. Het is mijn overtuiging, dat een soldaat, die eenige jaren politiediensten heeft gedaan, als militair niet meer deugt; hoe langer hij onafgebroken politiedienst verricht, des te minder zal hij voor zijn eigenlijke taak geschikt zijn. Het door de Indische Regeering genomen besluit om, „op grond van de resultaten van het door de leger-politie-commissie ingestelde onderzoek, de taak der veldpolitie in enkele daartoe speciaal aangewezen streken op Java tijdelijk in haar vollen omvang te doen overnemen door positioneel opgeleide *marechaussee's*” (zie punt 57, blz. 93) is dan ook geenszins met instemming door het legerbestuur begroot, doch alleen *noodgedwongen* bij wijze van *tijdelijken crisismaatregel aanvaard*. En dan nog werd daarbij bepaald, dat de *marechaussee's* niet langer dan 18 maanden achtereenvolgend veldpolitiewerk zouden verrichten, om vervolgens weer voor een gelijken termijn in militair verband te worden opgenomen, ten einde de geschiktheid als militair te behouden. Het had m.i. op den weg gelegen der commissie — die blijkens den aanhef van punt 58 dezen „eersten stap” toejuicht — om de inzichten van de legerleiding betreffende dezen maatregel in het verslag op te nemen.

Waar nu is te voorzien dat, bij vervanging van de veldpolitie op Java door een zóó groot aantal militairen, deze veelal jaren lang politiediensten zullen moeten verrichten, terwijl slechts weinig militaire dienst daartegenover zal staan, verwacht ik van het voorstel der commissie wel degelijk een nadeeligen invloed op den militairen geest in het leger.

Mijnheer de Voorzitter, uit hetgeen ik gezegd heb moge voldoende duidelijk gebleken zijn, dat naar mijn oordeel de overeenkomstig de voorstellen van de commissie uit-

gevoerde vervanging van de veldpolitie op Java door marechaussee, van welke zijde ook bekeken, een in hooge mate funeste maatregel zou zijn, die het Indisch leger onberekenbare schade zou toebrengen.

Er is wel een oplossing voor dit vraagstuk te vinden, door nl. de vervanging van de veldpolitie te doen geschieden door *nieuw op te richten en boven de formatie van het leger te voeren troepenafdeelingen*. Ook dan zal m.i. nog een zeer aanzienlijke bezuiniging kunnen worden verkregen, omdat ik er van overtuigd ben dat het leger met belangrijk minder personeele krachten dan het thans aanwezige aantal politie-dienaren de taak der veldpolitie ten uitvoer zal kunnen brengen. Op deze wijze zal voorts een regelmatige en op betrekkelijk korten termijn — bijv. 1 à 1½ jaar — uit te voren rouleering kunnen worden verzekerd, waardoor de nadeelige invloed van den politiedienst op de geschiktheid voor de militaire taak wordt ondervangen.

In het voorbijgaan moge nog worden opgemerkt, dat ik de meening van de commissie, dat tegen het gebruik van alle inheemsche landaarden voor den politiedienst geen bezwaar bestaat (bijlage D) niet kan deelen. M.i. zullen voor vervanging van de veldpolitie op Java alleen militairen van Javaanschen of Soendaneeschen landaard in aanmerking komen; de overige landaarden, welke de op Java inheemsche talen niet machtig zijn en de Javaansehe „adat” niet kennen zullen, vrees ik, voor deze taak moeilijk kunnen worden gebruikt.

Inkrimping van het Departement van Oorlog.

Geen opmerkingen; bij gebrek aan de benoodigde gegevens kan van hier uit niet worden beoordeeld, of dit te bezuinigen bedrag van rond 3 ton kan worden gevonden, zonder ernstige schade toe te brengen aan de werkzaamheden van het Departement.

Opheffing van de Cavalerie.

Een volgend ingrijpend bezuinigingsvoorstel van de

commissie is de algeheele opheffing van de thans 4 eskadrons en 2 pelotons tellende Indische cavalerie, tegen uitbreiding van de legersterkte met 18 pantserauto's en verdubbeling van de afdeeling wielrijders. Dit zal een uitgave voor eenmaal vragen van f 500.000 doch een jaarlijkse bezuiniging geven f 700.000.

Dat de opheffing der Cavalerie de gevechtswaarde van het Indisch leger, zoowel v.w.b. de primaire taak: handhaving van orde en rust, als voor de secundaire taak: het optreden tegen buitenlandsch geweld, op ernstige wijze zal schaden, behoeft wel geen betoog. Wordt t.a.v. de eerste taak een gedeeltelijke compensatie gevonden in de voorgestelde aanschaffing van pantserauto's — gedeeltelijk, omdat deze auto's in Indië moeilijk buiten de wegen kunnen optreden en derhalve, indien het verzet niet in bepaalde, voor auto's bereikbare punten is geconcentreerd, weinig uitwerking zullen hebben — v.w.b. de secundaire legertaak is de voorgestelde compensatie wel zeer onvoldoende te achten. Ongetwijfeld is een afdeeling wielrijders een waardevol verkennings- en gevechtsorgaan, maar haar waarde hangt voor een groot deel af van de gesteldheid van het terrein, waarin zij zal moeten opereeren. Het in vele streken weinig ontwikkelde wegennet en het bergterrein op Java begunstigen in het algemeen het optreden van wielrijdersafdeelingen niet. Is dit in den drogen tijd nog niet zoo'n ernstig bezwaar, omdat de wielrijders zich dan ook buiten de wegen, langs voet- en paardenpaden, soms zelfs door het terrein verplaatsen kunnen, in den natten moesson is verplaatsing per rijwiel langs de paden en niet-verharde wegen, in verband met de gesteldheid van den bodem, welke overwegend uit vetten, kleiachtigen grond bestaat, vaak zeer moeilijk of zelfs uitgesloten. Waar nu, zooals is aan te nemen, Ned. Indië, indien het in oorlog geraakt, partij zal zijn in een tusschen andere mogendheden uitgebroken conflict en dus het tijdstip, waarop de vijand op Java zal ageeren, niet in eerste instantie wordt bepaald door de situatie op Java zelf, zal een dergelijke actie zich op Java evengoed in het natte

als in het droge jaargetijde kunnen afspelen. Het is te vreezen, dat in het eerste geval de wielrijders als verkenningsorgaan van zeer beperkte waarde zullen blijken te zijn.

Overigens weegt natuurlijk de uitbreiding der legersterkte met één afdeling wielrijders en 18 pantserauto's niet op tegen een inkrimping met 4 eskadrons cavalerie.

Ik moge er voorts nog op wijzen, dat na opheffing der cavalerie geen ecre-escorte meer zal kunnen worden gegeven aan den G. G. en cv. vorstelijke of andere hooge bezoekers op Java. In een Oostersch land, waar uiterlijke pracht en praal zulk een belangrijke rol speelt, is dit een kwestie van niet te onderschatten belang. In dit verband moet nog worden gememoreerd, dat ook de pelotons ordonnansen te Djoeja en Solo bij uitvoering van het voorstel der commissie zullen verdwijnen. Ieder die weet, op hoe hoogen prijs de Inlandsehe vorsten deze pelotons stellen, zal hierin een reden te meer zien, om de opheffing der Cavalerie ernstig te betreuren.

Ten aanzien van de artillerie stelt de commissie voor :

Opheffing van één afdeling en motoriseering van de overblijvende afdeling berg-artillerie,

wat een jaarlijksehe bezuiniging zou opleveren van f 500.000.—.

Na opheffing van een der beide afdelingen bergartillerie zal het Indisch leger aan artillerie nog overhouden: één afdeling gemotoriseerde veldartillerie, één afdeling bergartillerie en één afdeling houwitser, te zamen $3 \times 3 \times 4 = 36$ stukken! Dáármec zal het „Veldleger” het moeten stellen tegenover een eventueelen, ongetwijfeld rijk met artillerie uitgerusten, indringer! En tot overmaat van ramp zal de reeds herhaaldelijk gekortwiekte Indische mobiele artillerie niet alleen opnieuw een kwart van haar sterkte moeten inboeten doch bovendien, indien de voorstellen der commissie werkelijkheid worden, de laatste „paarden-afdeeling” zien verdwijnen om nog slechts mo-

tor-artillerie over te houden. Hierdoor zal wederom aan de gevechtskracht van ons koloniale leger onherstelbare schade worden toegebracht.

Om de draagwijdte van dezen maatregel duidelijk te maken is het noodig een enkel woord te zeggen over onze tactische methoden. De Indische legerleiding heeft zich nimmer illusies gemaakt betreffende de verhouding, waarin ons leger tegenover een eventueelen indringer zou komen te staan op het stuk van materieele uitrusting; er was geen overmaat van bescheidenheid voor noodig om in te zien, dat een vijandelijke troepenmacht, die op Java landt om den strijd met ons veldleger aan te binden, ons niet alleen in getalsterkte, doch bovendien aan artillerie, aan automatische wapenen, aan moderne strijdmiddelen enz. in alle opzichten verre de baas zal zijn. Daartegenover kan het Indische veldleger slechts één compensatie stellen: de handigheid waarmee onze troepen in het Indische terrein kunnen ageeren, hetgeen ons in staat stelt snel te manoeuvreren en dus den tegenstander tijdens de actie steeds een slag vóór te zijn. De groote manoeuvreervaardigheid onzer troepen nu is als het ware de drager geworden van onze tactiek; dáár op is de specifiek Indische tactiek, zooals zij in de tactische reglementen tot uitdrukking komt, in wezen gebaseerd. Voor de hardnekkige verdediging leent ons veldleger, dat in verband met zijn geringe getalsterkte slechts smalle fronten kan bezetten en normaal dus steeds gemakkelijk kan worden omtrokken, zich in algemeenen zin niet; voor den frontaanval op een vijandelijke stelling, hoe vluchtig ook ingericht, ontbreken ons de materieele middelen; derhalve zal het slechts door uitbuiting van de groote manoeuvreervaardigheid onzer troepen mogelijk zijn successen te behalen.

Het zal nu duidelijk zijn, waarom het Indisch leger ten allen tijde zoo veel prijs heeft gesteld op zijn berg-artillerie. Deze artilleriesoort, die de infanterie practisch door alle terreinen kan volgen, beperkt de beweeglijkheid der troepen zoo min mogelijk en stelt den bevelhebber in staat aan de manoeuvreerende infanterie op het juiste tijdstip en op

de juiste plaats den steun van het machtige zusterwapen te geven. Motorartillerie, die aan de wegen gebonden is, mist dit belangrijke voordeel. Wordt de geheele artillerie van het veldleger dus gemotoriseerd, dan zal daardoor de beweeglijkheid van dat leger ernstig worden geschaad en daarmede de voornaamste kracht van ons operatief orgaan op bedenkelijke wijze worden verminderd.

Opheffing van een compagnie pioniers.

De commissie stelt voor, de 2 bataljons Genietroepen terug te brengen tot 1 bataljon met gelijktijdige opheffing van 1 compagnie pioniers; bezuiniging f 350.000.

Het bataljon pioniers bestaat, behalve de depot-compagnie, uit twee compagnieën pioniers. Na opheffing van één dezer compagnieën blijft er dus voor het geheele veldleger zegge en schrijve één compagnie pioniers over, die in oorlogstijd de volgende taken voor haar rekening krijgt:

hulp bij stellingbouw, waaronder alle betonwerkzaamheden;

het maken van rivierovergangen (Indië bezit vele en groote rivieren, weinig bruggen, géén pontontrein);

verbeteringen aan het spoorwegnet (het Indisch leger beschikt niet over spoorwegtroepen);

inundatie-werkzaamheden;

verbetering van de gemeenschappen;

uitvoering van vernielingsplannen (het „wapen der vernielingen” zal bij actie op Java een groote rol spelen, in verband met de groote uitgestrektheid der operatiegebieden en de geringe getalsterkte der strijdkrachten).

Wanneer ik er verder nog op wijs, dat de pioniers ook in vreedstijd vaak een belangrijke rol te vervullen hebben, b.v. bij onlusten — verzetslieden vernielen ook bruggen! — en bij natuurrampen, — uitbarsting van de Merapi, Kloet-ramp e.d. — bij den aanleg van wegen a.a., dan wil het mij voorkomen, dat verder commentaar hier overbodig mag worden geacht.

Halveering der automobielcompagnie.

Van dezen maatregel verwacht de commissie een bezuiniging van *f* 300.000.

Het is te voorzien, dat in oorlogstijd het Indisch leger grootendeels op automobielvervoer aangewezen zal zijn, niet alleen voor den aan- en afvoer, doch ook voor troepentransporten. Het spoorwegnet op Java is nl. weinig dicht, ongunstig gevormd en uitermate kwetsbaar. Krachten tot behoorlijke bewaking ontbreken; wij zullen ons er dus op moeten instellen, dat de spoorwegen herhaaldelijk vernield zullen kunnen zijn. Waar groote afstanden moeten worden overbrugd, zullen de automobielformatie's, welke e.g. moeten worden ingezet om de spoorwegen geheel of gedeeltelijk te vervangen, sterk moeten zijn, hetgeen een intensieve vredesopleiding van een groot aantal militaire chauffeurs vereischt. Halveering van de toch reeds niet sterke automobielcompagnie maakt de vervulling van dezen eisch onmogelijk.

Ook met het oog op de steeds voortschrijdende motorisatie van het Indisch leger — thans weer de artillerie, oprichting van pantserauto-formatie's, enz. — lijkt mij deze maatregel zéér ongewenscht.

Opheffing van den Militair Diergeneeskundigen Dienst.

Indien inderdaad onverhoopt alle uitheemsche paarden uit de organisatie van het leger vervallen, kan natuurlijk deze dienst zonder bezwaar worden opgeheven.

Vermindering van de 3 (Half)bataljons Barisan van Madoera elk met 1 compagnie en terugbrenging van de sterkte van het Legioen van Mangkoe Negara tot 1 bataljon à 4 compagnieën.

Ook dit bezuinigingsvoorstel, waarvan de geldelijke voordeelen worden geraamd op *f* 300.000 's jaars, tast de gevechtswaarde van het veldleger in oorlogstijd op niet te veronachtzamen wijze aan.

De taak dezer Inlandsche korpsen is tweecërlei: eenerzijds zijn zij bestemd om gewapende diensten te verrichten en

vormen zij dus een zeer welkome directe versterking van de weermacht, anderzijds dienen zij om in oorlogstijd te voorzien in de behoefte aan treingleiders. Van elk der 3 Halfbataljons Barisan à 3 compagnieën, is één compagnie voor laatstgenoemde taak bestemd, evenals het geheele, thans 6 compagnieën tellende Legioen van Mankoe Negara. De 6 overige compagnieën Barisan, waarvan de gevechts-waarde practisch gelijk kan worden gesteld aan die der beroepsinfanterie — de barisans zijn fanaticke soldaten, zéér gehecht aan hun geboortegrond —, zullen in beginsel worden belast met de eerste verdediging van het eiland Madoera; in verschillende defensie-schema's is aan deze troepen een belangrijke taak bij de verdediging van Soerabaja toegedacht.

Wordt de totale sterkte der Inlandsche korpsen van 15 tot 10 compagnieën teruggebracht, dan zal dit restant practisch geheel voor den treingleiders-dienst moeten worden bestemd. Het operatief orgaan zal dan wederom een aantal compagnieën moeten missen!

Verdere bezuinigingen.

Over de verdere door de commissie aangeroerde bezuinigingsmogelijkheden zal ik niet spreken, deels omdat zij van hier uit niet te beoordeelen, deels omdat zij niet van ingrijpenden aard zijn, dan wel, zooals het voorstel tot wijziging van de officiersopleiding, een vraagstuk op zichzelf vormen dat meer tijd voor bespreking vereischt dan ik beschikbaar heb. Eén uitzondering wil ik echter maken en wel voor het voorstel tot *samensmelting* (geen *samenvoeging*) van de Intendance met de Militaire Administratie, waarmede de commissie bedoelt, dat naar haar oordeel elk administratie-officier tevens intendant zal moeten zijn!

Ik moet beginnen met op te merken, dat het verband tusschen Administratie en Intendance mij ontgaat. Wel is mij bekend, dat in vroeger jaren, toen er nog geen Intendance bestond, de administratie-officieren naast hun arbeid als zoodanig tevens enkele diensten verrichtten, die wij thans als behoorende tot de taak der Intendance zouden

aanmerken, en dat men daarom later, toen de Intendance-taak zich steeds meer ging uitbreiden en er aparte Intendance-officieren kwamen, aanvankelijk deze beide dienstvakken nog bijeen heeft gehouden. Maar dat de taak der Intendance ook maar eenigermate parallel zou loopen met die der Administratie, geldt toch zeker niet meer voor den tegenwoordigen tijd; men zou heden ten dage met evenveel recht de Intendance kunnen koppelen aan b.v. de Infanterie of den Militair Geneeskundigen Dienst!

Hoe de commissie dan ook aan haar uitspraak komt (zie punt 67, blz. 97) :

„In een klein leger met een zeer beperkte taak op defensiegebied is er geen goede grond voor een scheiding tusschen deze dienstvakken” is mij volmaakt onbegrijpelijk.

Zou voor het leger de opheffing van de Intendance als zoodanig m.i. al een ramp zijn, ook voor Indië wordt dit een bedenkelijke zaak, omdat de voor ons zoo hóógst belangrijke economische oorlogsvoorbereiding niet naar burgerinstantie's (b.v. het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel) kan worden overgebracht. Dat deze economische oorlogsvoorbereiding voor Indië inderdaad een vraagstuk van groote beteekenis is, zal duidelijk zijn; het is wel zeker, dat onze overzeese gewesten in Azië, indien wij in oorlog geraken, geïsoleerd zullen worden en zich dus op het gebied der voedselvoorziening, voorziening in grondstoffen e.d. gedurende wellicht langen tijd zullen moeten zien te redden met hetgeen in het land zelf aanwezig is of kan worden geproduceerd. Het zou mij te ver voeren, dieper op deze gewichtige kwestie in te gaan maar men zal mij wel willen gelooven als ik verklaar, dat dit probleem zéér uitgebreide, moeilijke en diepgaande studiën en voorbereidende maatregelen vereischt. De ervaring nu heeft geleerd, dat de hoogerbedoelde burgerorganen voor dit vraagstuk weinig of geen interesse hebben; zelfs in de achter ons liggende oorlogsjaren was de belangstelling van die zijde voor deze, voor Indië toch van kardinaal belang zijnde kwestie, minimaal. Alleen een dienst als de Intendance, wier taak het is reeds

in vreedetijd dit vraagstuk in zijn vollen omvang te bestudeeren en voorbereidende maatregelen te treffen om in tijd van oorlog den toestand op economisch gebied te kunnen blijven beheerschen, kan deze moeilijkheid tot een oplossing brengen. Maar het spreekt wel vanzelf, dat een zóó belangrijke zaak niet kan worden toevertrouwd aan de Administratie; de tot dit dienstvak behoorende officieren hebben er geen tijd voor en missen bovendien, waar zij er niet voor worden opgeleid, het voor dit moeilijke werk onontbeerlijke inzicht.

Samensmelting van Intendance en Militaire Administratie zou m.i. dus een bezuinigingsmaatregel zijn, welke in oorlogstijd zeer duur zou moeten worden betaald!

Wanneer ik thans, na de bezuinigingsvoorstellen van de Commissie-**IDENBURG** stuk voor stuk in beschouwing te hebben genomen, een samenvattend oordeel over dit geheele complex van maatregelen mag geven, dan zou ik mijn oordeel als volgt willen formuleeren.

Blijkens bijlage A van het verslag was de formatie-sterkte van het Indisch leger in het jaar 1920 gestegen tot 40970 man, en bleef dit cijfer nagenoeg op dezelfde hoogte tot het jaar 1922. Daarna zien wij, onder den invloed van de omstreks dat tijdstip noodig geachte bezuiniging, dit getal snel dalen tot het in 1926—1927 zijn laagste punt bereikte; de legersterkte was op dit tijdstip verminderd tot rond 32500 man. Maar dan leert de praetijk, dat men met de bezuiniging te ver is gegaan; de eerst op Atjeh, daarna op Java en Sumatra's Westkust uitgebroken onlusten stellen de legerleiding, in verband met het gebrek aan een voldoende aantal troepen, voor schier onoplosbare problemen en alleen aan het feit, dat de opstand slecht georganiseerd is en tot enkele gebieden beperkt blijft, is het te danken, dat de toestand kan worden beheerscht. Doch de Regeering waren de oogen geopend; men had ingezien, dat de bezuiniging op het leger gevaarlijke afmetingen had aangenomen en wij zien dan ook in één jaar tijds de legersterkte met bijna 4000 man uitgebreid! Twee jaar later, in 1930, ver-

toont de grafische lijn een nieuwe-top; de formatiesterkte bereikte in dit jaar het cijfer 36922, om daarna tot 1932 een kleine geleidelijke daling te vertoonen tot rond 36500 man. Maar dan begint het eerst goed; onder den invloed van de crisis wordt op geduchte wijze het bezuinigingsmes in het leger gezet en in één jaar tijd valt het sterktecijfer terug op rond 31500 man. Daarmede zijn wij onder het fatale cijfer van 1926 aangeland, en is dus een toestand ingetreden welke, met de ervaring van dat jaar voor ogen, zonder meer zorgelijk kan worden genoemd.

Deze bezuiniging werd verkregen door:

- a. het terugbrengen van de infanterie-formatie van 6 regimenten infanterie à 3 bataljons à 3 compagnieën tot 4 regimenten à 4 bataljons à 3 tot 4 compagnieën;
- b. het terugbrengen van de 6 mitrailleurcompagnieën tot 4 afdelingen mitrailleurs en infanteriegeschut;
- c. vermindering van de sterkte der Cavalerie, die in stede van 6 eskadrons thans nog slechts 4 eskadrons en 2 pelotons (lijfwachtecavalerie te Djokja en Solo) telt;
- d. opheffing van een afdeling veldartillerie;
- e. belangrijke vermindering van het beroepspersoneel bij de hulpwapens, in oorlogstijd te vervangen door militia. Deze militia moest dientengevolge worden onttrokken aan de infanterie, waardoor de mogelijkheid om bij mobilisatie bij elk bataljon infanterie een 4e compagnie, de militia-compagnie, te formeeren, waarop oorspronkelijk was gerekend, verviel;
- f. opheffing van een groot aantal brigades op de buitengewesten, in totaal $\pm 11\%$ van de sterkte. Men achtte dit mogelijk, omdat, zooals werd betoogd, de restecrende bezetting in geval van opstand slechts den eersten stoot behoeft op te vangen; voor de verdere actie kan immers een expeditie van Java worden gezonden;
- g. vervanging, zij het slechts bij wijze van tijdelijken maatregel, van de veldpolitie in enkele daartoe speciaal aangewezen streken op Java door positioneel opgeleide marechaussee's, waardoor het totaal aan machtsmiddelen op dit eiland met 519 man werd verminderd;

h. inkrimping van de totale formatie van de veld- en marcehousseeompagnieën met rond 600 man, hoofdzakelijk door vermindering van de brigadesterkte met 1 man.

Door deze maatregelen is de weermacht, zoowel voor de uitoefening van de primaire legertaak: de handhaving van orde en rust, als v.w.b. den strijd tegen buitenlandsch geweld, dus reeds duchtig gehavend.

Thans komt de commissie met nieuwe bezuinigingsvoorstellen. Zij zullen tengevolge hebben, indien zij door de Regeering worden overgenomen, dat:

in vredeslijd het totaalcijfer der machtsmiddelen op Java zal verminderen met:

3700 man veldpolitie;

de geheele cavalerie;

de troepen, bestemd voor de versterking van de bezetting der strategisch belangrijke punten op de buitengewesten;

een afdeeling bergartillerie;

een compagnie genie;

3 compagnieën Barisan en 2 compagnieën van het Legioen van M.N.;

het gehalte van de Eur. militairen beneden den rang van sergeant en gedeeltelijk ook van de Eur. sergeanten achteruit zal gaan;

het leger practisch niet meer voor de secundaire legertaak zal kunnen worden geoefend; in feite het Java-leger wordt teruggebracht tot een depot, dienende om de troepen op de buitengewesten en de marcehoussee-afdeelingen op Java af te lossen en op peil te houden.

Als eenige compensatie staat daar tegenover:

de uitbreiding van de formatie met 18 pantserauto's (de verdubbeling der Afdeeling wielrijders zal hoofdzakelijk met militie-personeel geschieden en speelt hier dus practisch geen rol).

In oorlogstijd het thans in het veld te brengen operatieve orgaan, ter sterkte van één (matige) divisie, zal worden verminderd met:

aan infanterie: 3200 man + de versterkingen van de be-

zettingen der strategisch gewichtige punten op de buitengewesten + 5 compagnieën der Inlandsche korpsen;

de geheele cavalerie;

een afdeeling bergartillerie, zijnde een kwart van de sterkte aan artillerie;

een compagnie pioniers, zijnde de helft der sterkte aan pioniers;

het operatieve orgaan bij mobilisatie onvoldoende geoefend zal zijn;

het veldleger aan beweeglijkheid zal hebben ingeboet, omdat het nog slechts over motor-artillerie beschikken zal;

de voorziening in de behoefte aan automobieltreinen moeilijkheden zal geven.

De eenige compensatie voor deze zoo vèr gaande amputatie van het operatieve orgaan zal dan bestaan in de uitbreiding met 18 pantserauto's en één afdeeling wielrijders.

Mijnheer de Voorzitter, ik geloof niet te veel te zeggen, wanneer ik constateer, dat de uitvoering van de voorstellen der Commissie-IDENBURG een voor Ned.-Indië hoogst gevaarlijken toestand in het leven zal roepen. De vraag rijst bovendien, of, gelet op hetgeen de Indische krijgsgeschiedenis ons leert, ook deze bezuiniging in de toekomst niet zal blijken een zeer kostbaar experiment geweest te zijn; immers, zoodra bij het uitbreken van onlusten wederom een krachtig beroep op het leger moet worden gedaan, zal géén geld te duur zijn om hetgeen thans wordt afgebroken, in allerijl te herstellen. Ik kan slechts de *hoop* uitspreken, dat het dan nog niet te laat moge zijn, doch moet daar dadelijk aan toevoegen, dat ik persoonlijk er zeer sceptisch tegenover sta. En indien, zooals bij de zich steeds meer toespitsende conflicten rond den Pacific binnen afzienbaren tijd te verwachten is, Ned.-Indië te kwader uur betrokken zal worden in een buitenlandschen strijd, dan vrees ik, dat de thans in uitzicht gestelde afbraak van het Indisch leger zal leiden tot het voor ons verloren gaan van ons schoone Insulinde.

Dat die vrees niet ongegrond is te achten moge onder

meer blijken uit het feit dat men elders, crisis en malaise ten spijt, de weermacht niet heeft verminderd, deze integendeel veelal verder uitbouwt. Hoe dan ook de commissie, na de beschouwingen in de punten 7 tot en met 14 van het verslag — ik wijs in het bijzonder op punt 13 — deze bezuinigingsmaatregelen kon voorstellen, zonder daaraan een ernstige waarschuwing voor de fatale gevolgen vast te knopen, is mij, eerlijk gezegd, een raadsel gebleven.

De VOORZITTER.

Met het oog op het aantal debaters wordt het debat vastgesteld op Vrijdag 20 April.

Ik sluit thans voor heden de vergadering.

**Debatavond te 's-Gravenhage op Vrijdag 20 April 1934,,
naar aanleiding van de bespreking over het „Rapport
Idenburg” op 13 April 1934.**

Voorzitter: Z.Exc. Luitenant Generaal b.d. C. A. PRINS.

De VOORZITTER.

M. H. Ik open de vergadering. Ik weet zeker dat ik namens U allen spreek indien ik de beide leden van ons bestuur Luitenant Kolonel Jhr. ALTING VON GEUSAU en Majoor Baron VAN VOORST TOT VOORST, gelukwensch met hunne bevordering tot Kolonel, respectievelijk Luitenant Kolonel.

Ik geef thans het woord aan den Kapitein der Artillerie FABUS, na den Heeren debaters te hebben medege-deeld, dat zij over ten hoogste 15 minuten spreektijd mogen beschikken.

Kapitein der Artillerie G. FABUS.

In 1922 heeft de z.g.n. Academie-commissie voorgesteld dat alle Cadetten van het eerste studiejaar zouden worden opgeleid aan de Scholen voor reserve-Officieren en daarna eerst zouden worden opgeleid aan de K.M.A. en wèl omdat aan de K.M.A. het practisch onderricht veelal storend werkte op het theoretische onderricht. Bovendien

wilde deze Commissie bij de Artillerie onderscheid maken tusschen eene tactische opleiding (minder wiskunde) en eene technische opleiding (meer wiskunde voor hen, die later de technische richting uit willen gaan).

Minister LAMBOUY gaf hieraan een begin van uitvoering. Inderdaad ging het jongste jaar Cadetten naar eene S. R.O. Als stelsel werd dit echter nimmer ingevoerd, noch in den lande bekend gemaakt.

Minister DECKERS voerde dit stelsel op eene andere wijze in: Aan de leerlingen S.R.O.B.A. en S.R.O.I. werd in het voorjaar gevraagd of zij genegen waren om tot een zeker aantal over te willen gaan naar het tweede studiejaar der K.M.A. In 1933 werd voor S.R.O.B.A. eene Commissie van onderzoek ingesteld, waarin de Gouverneur der K.M.A., de Commandant der S.R.O.B.A. en eenige leeraren van deze instellingen. De reeds voor het kornets-examen geslaagde leerlingen werden door deze Commissie aan een onderzoek onderworpen.

Dit werkte voortreffelijk, zoodat het systeem in 1934 wordt herhaald.

Voordeel: Men weet nu met groote zekerheid, dat men geschikte krachten voor de opleiding tot beroepsofficier aanwijst.

Nadeel: M.i. Geen.

Teneinde zekerheid te hebben voldoende gegadigden te verkrijgen moet algemeen bekend worden gemaakt, dat de weg naar de K.M.A. uitsluitend loopt over eene S.R.O.

Men kan dan zoo noodig eene verbintenis sluiten als vrijwilliger op den voet van een gewoon dipl., hetgeen ook thans reeds is geschied bij de Artillerie. (In 1934 zijn 6 plaatsen opengesteld voor de Artillerie, K.M.A. 2e jaar daarvoor zijn thans 26 liefhebbers).

Opgemerkt wordt dat het aannemen van kaderreservisten stop staat.

De Commissie-Idenburg wenscht dit systeem ook te volgen, doch de geschikt bevonden leerlingen daarna nog een proefjaar, tevens opleidingsjaar bij den troep te laten volgen.

Dit laatste acht ik onaanvaardbaar!

Eerstens zullen weinigen twee proefjaren aandurven.

Voorts zal met deze opleiding bij den troep wel meerdere practische handigheid worden verkregen, doch geen wetenschappelijke kennis.

De troep is reeds zoo zeer met tal van opleidingen en cursussen belast, dat deze zoo hoogst belangrijke wetenschappelijke opleiding tot beroepsofficier er m.i. niet meer bij kan en mag komen.

Daarna wenscht de Commissie-Idenburg nog één jaar theoretische opleiding (b.v. aan de K.M.A.), die dus voort moet bouwen op de wetenschappelijk nog zoo zeer onvoldoend gelegde fundamenten.

Naar mijne overtuiging zullen op deze wijze wel een meer ontwikkeld soort van reserve-officieren, doch nimmer bekwame beroepsofficieren worden verkregen.

En dat in een tijd, waarin meer dan ooit, de beroepsofficier in de eerste plaats een ervaren docent moet zijn, doorkneed in het vak waarin hij alle aanvoerders moet opleiden!

In 1828 richtte men de K.M.A. op, o.a. om beter wetenschappelijk onderlegde beroepsofficieren te verkrijgen. In 1934, waarin meer dan ooit om uitstekende beroepsofficieren wordt gevraagd, zou men deze wel weer willen opheffen.

In raadselen wandelt de mensch op aard!

Naar mijne meening is in dezen tijd van hooge technische ontwikkeling van alle wapens, eene voortgezette opleiding aan de K.M.A. onontbeerlijk en zou deze — althans voor de Artillerie — zeker drie jaren moeten duren inplaats van twee jaren.

Ook de samenvoeging van de opleidingen tot Reserve-Officier en Beroeps-officier b.v. in de K.M.A. (alhoewel bij mobilisatie wellicht niet te ontgaan), moet ik ten sterkste afraden!

Als leeraar aan de K.M.A. heb ik dit destijds zelf aan-

bevolen, in mijn werkzaamstelling bij den I.d.A. heb ik echter gezien hoe verkeerd dit zou zijn geweest.

De S.R.O., die geheel onder de leiding van de Wapeninspecteurs staan, dragen volkomen het stempel van die Inspecteurs. Programma's, opleidingsmethoden, keuze van leeraren, alles geschiedt door de uiterst bekwame Wapeninspecteurs. De geest van de opleiding is geheel op de practijk gericht.

De leiding van deze voor alle wapens zoo verschillende opleidingen kan niet in één hand worden gelegd, zooals dit zou gebeuren bij eene gecentraliseerde opleiding.

De S.R.O. moeten dus als afzonderlijke scholen onder de Wapeninspecteurs behouden blijven!

(Daar de beroepsofficieren in mijn gedachte dus, oorspronkelijk van deze scholen afkomstig zijn, worden zij aanvankelijk practisch eveneens in den geest van de Wapeninspecteurs opgeleid.

Wanneer de beroepsofficieren later bij de korpsen komen, wordt hun verdere opleiding jaren lang in dien geest voortgezet, waartoe dagelijks gelegenheid bestaat, in tegenstelling met de gemiddeld 10 à 12 dagen per jaar welke voor een reserve-officier ter beschikking zijn gesteld).

Daarnaast moet de K.M.A. blijven gehandhaafd als wetenschappelijk centrum voor de opleiding der beroepsofficieren, die hun eerste opleiding in het practisch gedeelte van hun wapen hebben ontvangen op de S.R.O. De beroepsofficieren moeten eene groote vakkennis bezitten, maar moeten ook eene ruime algemeene ontwikkeling hebben verkregen. Het geven van conversatie-lessen in de moderne talen op de K.M.A. acht ik daartoe weder noodzakelijk. Gedurende de eerste twee jaren van die opleiding acht ik het wenschelijk de leerlingen in den rang van sergeant op de gebruikelijke wijze in de K.M.A. te huisvesten.

Bovendien zou de samenvoeging van al deze scholen te *Breda* op practische bezwaren stuiten, die nog niet alle zijn te overzien.

B.V. Oefeningsterreinen, maneges, gymnastieklokalen, stallen.

De S.R.O.O.A. deelt thans het gebruik van het materieel met K.Lu.A., omdat er geen voldoende materieel aanwezig is en werkt overigens ook samen met R.M.A. Dit zou te *Breda* niet mogelijk zijn.

Kapitein van den Generalen Staf T. H. SCHOL.

M.H. de Voorzitter, M.H.

In het laatste gedeelte van zijn betoog, haalde de „inleider van het gedeelte Kon. Landmacht” de *grondslagen* aan, welke de Commissie-Idenburg als grondslagen van de landsverdediging naar voren bracht.

Ik betreur het, dat de inleider deze grondslagen niet op den voorgrond heeft geplaatst, want wil men de consequentie van de voorstellen van de Commissie-Idenburg ten volle begrijpen, dan dienen naar mijne meening die voorstellen getoetst te worden aan de eischen, door de landsverdediging gesteld.

Nu ben ik het met den inleider eens, dat het heel bezwaarlijk is hier een verhandeling te houden over landsverdediging; het komt mij echter wel mogelijk voor in deze vergadering een vergelijking te treffen tusschen het leger, dat in 1914 mobiliseerde en dat, dat bijv. in 1934 onder de wapenen zou kunnen worden geroepen en daaruit conclusiën te trekken, omdat het leger in 1914 ten slotte een overeenkomstige taak had te verrichten als volgens de door den „Inleider Landmacht” genoemde eischen aan het huidige leger moet worden gesteld. Ga ik daartoe thans over.

Vechtwagens bestonden in 1914 niet; hoe moeten ze thans bestreden worden? Het kanon van 6 veld is daarvoor onvoldoende en een eenvoudig vlakbaan infanteriekanon van klein kaliber mankeert.

De artilleriebestrijding is sedert 1914 sterk op den voorgrond gekomen. Voldoende vuurmonden van grooter kaliber en draacht mankeeren.

't Luchtgevaar in 1914 was minien. Doch hoe bescher-

men wij thans te velde onze in stelling staande artillerie, onze groote kantonementen, onze verbindingen direct achter het veldleger?

De samenwerking artillerie—infanterie kan in de buiten-provincieën van ons land — in verband met den aard van het terrein — op moeilijkheden stuiten; ter vervanging daarvan zijn ook voor ons eenige vechtwagens van nut. Zij zijn er niet.

De betere bewapening der infanterie wil ik hierbij niet onvermeld laten, evenmin de voorziening met gasmaskers e.d.

In 1914 waren van een mobiliserende Compagnie van het veldleger steeds present de kapitein, één luitenant, één sergeant-majoor-administrateur, één sergeant-majoor-instructeur en eenige sergeanten, alle beroepspersoneel. Het opkomende verlofspersoneel meldde zich aan, voorzien van zijn wapens, die het thuis bewaarde, in een bekende omgeving bij de compagnie, waarbij het was opgeleid, waarvan de huishouding en de bevelvoering verzekerd waren.

Ook de bataljonscommandanten en hun naaste omgeving waren in 1914 present, zoodat ook binnen de bataljons en binnen het regiment de aanvoering verzekerd was. De mobilisatie verliep betrekkelijk gemakkelijk.

En thans? Elke soldaat, elke sergeant, elke officier heeft een boekje of briefje waarop het onderdeel is vermeld, waarbij hij bij mobilisatie moet opkomen; de stammen van de betrokken onderdeelen bestaan echter niet; het personeel kent elkaar niet en of de mobilisatie, de huishouding en de bevelvoering zullen loopen, moeten wij afwachten.

Het Rapport Idenburg geeft dit bezwaar toe. In pt. 85, blz. 39 van het rapport staat het zwart op wit, dat het verband tusschen vredes- en oorlogsorganisatie thans vrijwel volkomen is prijsgegeven. Ook pt. 86 van het verslag beveel ik ter lezing aan. De Commissie durft niet te verklaren, dat de mobilisatie verzekerd is. Het zal bij mobi-

lisatie moeten blijken, daarmee volstaat de Commissie, onder bijvoeging dat er twijfel bestaat. Dat is noogst bedenkelijk.

Dan de geoefendheid. In 1914 een diensttijd van 8½ maand, een eenvoudige bewapening en veel beroepskader. Thans een ingewikkelde bewapening, veel minder beroepskader en een veel korteren diensttijd.

M. d. V. als ik uit het voorgaande een conclusie mag trekken, dan is het deze dat wij er sinds 1914 niet op voortgegaan zijn, er in enkele opzichten zelfs hard op achteruit gegaan zijn.

Dezer dagen deden de Duitschers mededeelingen die hun herbewapening bevestigden. De Franschen en Belgen versterken tot het uiterste hun Oostgrens. Frankrijk denkt er niet aan zijn veiligheid op te geven. Is het niet belachelijk dat wij hier nog praten over het rapport Idenburg? Dat wij nog verder achteruitgang overwegen?

M. d. V. de „Inleider Landmacht” heeft de hoop uitgesproken, dat de grondslagen onzer landsverdediging ook door onze Zuidelijke landgenooten zouden zijn gehoord.

Ik geloof, dat ik den Inleider verzekeren kan, dat zulks het geval is, maar ik moet er aan toevoegen, dat men de zaak zoo goed begrijpt, dat men in Brabant en Limburg meer behoefte gevoelt aan een Commissie, die ons op korten termijn vertelt wat de nooden van het oorlogsleger zijn en hoe daarin moet worden voorzien dan aan het Rapport van de Commissie Idenburg.

Aan een papieren verklaring heeft men niets en artikelen als in de N. R. C. van 16 Maart j.l. Avondblad D, waarin de gedachte wordt naar voren gebracht, dat een Nederlandsche zelfstandigheidspolitiek aanvankelijk zeer wel van achter de N.H.W.L. kan worden gediend, zetten daar kwaad bloed en worden als een verraad jegens de Zuidelijke gewesten beschouwd. Ik moge verder verwijzen naar een artikel in het Dagblad van Noordbrabant van heden, dat mij voor het vertrek uit Breda nog bekend werd.

Ik meen het Zuiden zelfs zoo goed begrepen te hebben, dat ik daar geen groot verzet verwacht indien mocht worden voorgesteld het vooroefeningsinstituut af te schaffen. Voor alles verlangt men daar verbetering van het leger. En waar uit een militair oogpunt beschouwd voor die afschaffing alles te zeggen is, kan ik te dien aanzien met den inleider meegaan.

Thans M. d. V. over iets anders.

Reeds eenige jaren geleden heb ik in het openbaar een lans gebroken voor meerdere concentratie in de vredesopleiding, ten einde daardoor te bereiken, dat de mobilisatie van — en de bevelvoering in de kleine legeronderdeelen vanaf den eersten mobilisatiedag beter verzekerd zouden zijn. Nu de Commissie-Idenburg zelf niet ronduit kan verklaren, dat de mobilisatie van — en de bevelvoering in die onderdeelen inderdaad verzekerd zijn, en zelfs enkele beschouwingen aan die concentratie wijdt, moge ik daarop in deze vergadering terugkomen. Ik moge daarbij in herinnering brengen, dat het genoemde euvel vroeger niet bestond, omdat de soldaat zijn herhalingsoefeningen volbracht — en mobiliseerde bij het onderdeel, dat hem opleidde of bij zijn landweer-compagnie. Het toen vanzelf bestaande verband is thans dat van een droge zandberg geworden.

De Commissie Idenburg vreest, dat die meerdere concentratie opheffing van de vredesstaven van de regimenten zonder manschappen tengevolge zoude moeten hebben en de brigade-commandanten de verzorgers der mobilisatie-voorbereidingen zouden moeten zijn.

Ik deel die vrees niet.

Ter toelichting van mijn meening moge het volgende dienen.

Deelt men van de 48 bestaande schoolcompagnieën er vier in bij één der regimenten infanterie, van elke infanterie-brigade en wel drie als tirailleurcompagnie en één als mitrailleurcompagnie dan is de grondslag voor een oorlogsbataljon gelegd. Handhavende de sterkte der ploeg-

gen, zouden in het veldleger 's zomers 8 en 's winters 4 bataljons gevormd kunnen worden, die regelmatig aan de regimenten kunnen worden toegewezen.

Annex aan dezen maatregel ware het gewenscht, dat in de jaren, dat de oorlogsbataljons niet voor herhalings-oefeningen onder de wapenen komen, door de bij die bataljons ingedeelde officieren enkele kadergevechtsoefeningen worden gehouden op de kaart (voor R.C. en B.C.) en in het terrein (voor R.C., B.C., C.C. en S.C.) om de samenwerking tusschen hen, die in de ure des gevaars nauw met elkaar moeten samenwerken, zoo goed mogelijk voor te bereiden. De hierbedoelde officieren zouden in deze jaren boven de reeds bestaande verplichtingen, en voor zoover zij reserve-officier zijn, nog enkele dagen extra onder de wapenen moeten komen.

De overige zestien comp., zouden twee aan twee als tirailleur- en als specialistencomp. of als gemengde comp. kunnen worden ingedeeld bij een tweede regiment der brigade. Deze comp. zouden het personeel moeten opleiden, bestemd voor het mobilisatieverloop, de grens- en kust-wachtdetachementen, mortieren, mitrailleurs voor de Div. mitr. comp. e.d.

Het regiment met twee comp. kan tevens als een soort oefendetachment worden beschouwd voor hen, die niet op behoorlijke wijze bij het sterkere regiment zijn in te deelen. Zoo kan het veldleger behoorlijke bataljons krijgen, waarin de samenhang en de bevelvoering zoo goed mogelijk verzekerd zijn.

Bij de twee genoemde regimenten is voor den R.C. en den H.I. een voldoende taak weggelegd. De Regimentscommandant en de H.I. van het regiment zonder troepen zullen dan kunnen worden gebezigd voor het geven van instructie aan alle bij de brigade te houden cursussen voor reserve-officieren (er zijn thans ruim 5000 res. off. bij de infie.) e.d., de verdere vorming van beroepsofficieren en onderofficieren bij de brigade, het voorbereiden en leiden van de herhalingsoefeningen bij hun regiment en de uitwerking van speciale opdrachten, waarvoor men thans in den

regel geen personeel kan vinden. Mocht het aantal oefendagen voor de reserve-officieren worden vergroot dan zoude spoedig blijken, dat een tekort aan beroepshoofdofficieren zou bestaan, om als leider te kunnen optreden.

De mobilisatiebureaux van de drie regimenten zoude men moeten handhaven, een verdere concentratie in dezen acht ik gevaarlijk.

M. d. V. Ik ben direct bereid mijn voorstel voor een beter te geven, doch ik acht het van het uiterste belang dat volle aandacht aan het hier naar voren gebrachte verschijnsel wordt geschonken.

Men denke slechts aan onze reserve-regimenten.

In geen jaren kwamen de oudste lichten voor herhalingsoefeningen op. Samenhang in die regimenten bestaat niet. En niemand zal toch nog gelooven gelijk Minister POP in 1920, dat ons 3 maanden gelaten zullen worden om die regimenten gevechtsklaar te maken. (Handelingen 2e Kamer Staten Generaal 1919/1920.)

Dan M. d. V. moge ik nog eenige aandacht schenken aan het capitulantenstelsel.

Zoolang de „Inleider-Landmacht” in het algemeen spreekt over capitulantenstelsels, kan ik mij geheel met zijn inzichten vereenigen. Maar M. d. V., het gaat hier niet om capitulantenstelsels in het algemeen, doch over het Capitulantenstelsel van de Commissie-IDENBURG in het bijzonder. Toets ik dit stelsel aan de algemeene eischen van den inleider dan zal reeds blijken, dat het aan die eischen niet voldoet.

Een beroepssergeant werd vroeger bij het Instructie-bataljon gedurende twee jaren opgeleid, ging daarna naar den troep en kon vervolgens na een paar jaar practijk een bruikbaar sergeant genoemd worden, d.w.z. vier jaar na zijn indiensttreding.

Thans zou de capitulant als dienstplichtige worden opgeleid tot tirailleur òf tot mitrailist òf tot verbindingsman òf tot mortierist, d.w.z. hij leert slechts één onderdeel van het vak, hij mist den theoretischen grondslag van beroepssergeant en schiet tactisch en technisch daarvoor tekort, als hij als capitulant wordt aangenomen.

De capitulant zal dus om een goed sergeant te worden eenige jaren praktijk moeten meemaken en ook bekwaamd moeten worden in de andere vakken. Ook thans zal de capitulant derhalve na zijn eerste oefentijd nog 3 à 4 jaren noodig hebben om een bruikbaar sergeant te worden en dan gaat hij na 2 à 1 jaar weer weg.

Men zal moeilijk kunnen beweren, dat zoo'n sergeant voldoet aan den eisch, dat het legerbestuur geruimen tijd van zijn diensten kan profiteren.

Daarmee is niet voldaan aan den eersten eisch van den inleider.

Het aantal capitulanten is, doordat zij reeds op jongen leeftijd naar een burgerbetrekking moeten overgaan, zoo groot, dat de Commissie in pt. 24, blz. 25, reeds erkent, dat de plaatsing niet altijd even gemakkelijk zal gaan en op blz. 131 erkent, dat het Rijk en de spoorwegen niet voldoende gelegenheid zullen geven om het aantal capitulanten te plaatsen, zoodat ook de provinciën, gemeenten en waterschappen te hulp moeten komen. Daarmede wordt in twijfel getrokken of aan pt. 2 van de eischen van inleider kan worden voldaan, waarmede dan tevens de vraag naar voren komt of bij overvulling van de overheidsbetrekkingen met capitulanten wel voldaan zal kunnen worden aan den vierden eisch van den inleider, dat de capitulanten bij mobilisatie in hun betrekkingen kunnen worden gemist.

M. d. V. Ik zoude het hierbij kunnen laten, ware het niet, dat de toestand nog veel schriller dreigt te worden dan uit het betoog van den inleider blijkt.

Bij afschaffing van het vooroefeningsinstituut moet er op gerekend worden, dat bij een regiment infanterie 30 instructieve onderofficieren werkzaam zullen zijn, waarvan 23 capitulanten, verdeeld over 5 jaarklassen. Drie jaarklassen kunnen gerekend worden — naar wij reeds eerder aantoonde — het niveau van den bruikbaren sergeant nog niet te hebben bereikt. Derhalve zullen 14 capitulanten of 47 % van de instructieve onderofficieren onder dat niveau blijven.

Aangezien het uiteindelijke resultaat van den arbeid der

onderofficieren afhankelijk is èn van het aantal onderofficieren, dat de Commissie-IDENBURG ongewijzigd laat, èn van den arbeid die ieder onderofficier kan presteeren, moet dat uiteindelijke resultaat aanzienlijk dalen.

Waar de toestand thans zoo is, dat de onderofficieren alle tot de bruikbare moeten worden gerekend en het uiteindelijk resultaat thans naar het vrij algemeene oordeel juist houdbaar moet worden genoemd, zou de toestand bij invoering van het capitulantenstelsel IDENBURG zonder meer onhoudbaar zijn, derhalve onaanvaardbaar worden.

Maar ook met dat resultaat zijn wij er nog niet, want ware nu voldoende leiding voor de onervaren capitulanten aanwezig, dan zou nog iets goed te maken zijn. Doch ook die leiding zal mankeeren, omdat de Commissie-IDENBURG het aantal luitenants per regiment op 4 handhaaft, waarvan in feite één te jong zal zijn, en het aantal S.M.I.'s en A.O.O.I.'s tot 2 S.M.I.'s terugbrengt, zoodat het aantal ervaren assistenten van de compagnies-commandanten te gering zal zijn, om die C.Cn. bij de groote comp. van tegenwoordig voldoende bijstand bij hun opvoedende taak te geven.

Ik herhaal dat ik de algemeene beschouwing van den inleider over de capitulantenstelsels geheel onderschrijf, doch het capitulantenstelsel-IDENBURG acht ik om zijn gevolgen onaanvaardbaar.

Wil men persé op het beroepspersoneel bezuinigen, dan zal in de eerste plaats den C.Cn. den vereischten steun bij de opleiding moeten worden gegeven, d.w.z. dan zullen een aantal luitenants en oudere onderofficieren gehandhaafd moeten blijven. Slechts daardoor is voldoende leiding voor de onervaren instructeurs verzekerd.

Indien het aantal capitulanten dan te duur zou worden, zou e.q. gegrepen moeten worden naar een verlenging van den dienstdag der dienstplichtige onderofficieren of een deel daarvan niet tot 12 maar tot ongeveer 15 maanden, waardoor de dienstplichtige sergeant eerst 3 of 4 maanden vooropleiding genieten kan, vervolgens 5½ maand met reeruten kan worden opgeleid, om daarna nog zelf 5½

maand als instructeur dienst te doen. Dan wordt in ieder geval de winst gekregen, dat het vraagstuk van de verbetering van den dienstplichtigen onderofficier over de volle breedte wordt aangepakt. Dit middel kost echter geld en ik acht het daarom uitgesloten dat uit het beroepskader thans nog een redelijke bezuiniging van eenige beteekenis te halen is.

M. de V. Veel van hetgeen ik heb gezegd ten aanzien van de infanterie gaat ook op voor de artillerie. Ook daar zal moeten worden gestreefd naar het brengen van verband tusschen vredesopleiding en oorlogsorganisatie, het verzekeren van de oorlogsaanvoering en het hebben van beroepskader van goed gehalte. Het bezwaar dat bij mobilisatie de batterijen, na totaal onbekende paarden te hebben ontvangen, na 1 à 1½ dag met die paarden moeten uitrukken, is moeilijk te ondervangen, tenzij met veel geld. Zoolang dat niet beschikbaar wordt gesteld, zal gestreefd moeten worden naar samenhang in de onderdeelen en naar schietvaardigheid en zullen de batterijen — het zij in alle nuchterheid opgemerkt — de eerste dagen zoonoodig stappende moeten uitrukken met de stukrijders bij de hoofden van de bijdehandsche en kanonniërs bij de hoofden van de vandehandsche paarden.

Een hartverheffend schouwspel zal dat niet zijn.

Afschaffing van de schoolcomp. Torpedisten acht ik van weinig beteekenis, eenig geld moet er toch aan besteed worden, of bij den V.L.S. of bij de Marine.

In zake de opleiding van beroepsofficieren ga ik voor het heden geheel met den inleider mede.

Tot slot M. de V. De „inleider landmacht” was zoo vriendelijk mij eenige dagen te voren een afdruk van zijn rede te zenden. Ik was daardoor in staat mijn betoog geheel aan het zijne aan te sluiten. Ik moge hem daarvoor hier ten zeerste dank zeggen.

Ik heb gezegd.

Majoor DINGELANSE. M. d. V., M. H.!

Met hetgeen onze geachte inleider naar voren heeft ge-
1933/34. IV. 23

bracht, omtrent de onvoldoende geoefendheid van de voor-geoeffenden, kan ik mij niet geheel vereenigen.

Nu de opleiding van den adspirant voorgeoefend soldaat in goede banen is geleid, kan worden aangenomen, dat de uiteindelijke geoefendheid van de voorgeoeffenden niet achter staat bij die van de niet voorgeoeffenden.

(Gasdienst thans buiten beschouwing gelaten.)

Hierin kan geen reden worden gevonden om het voor-oefeningsinstituut op te heffen.

Mocht om andere reden daartoe worden overgegaan, dan moeten bij elk regiment infanterie pl.m. 15 kaderleden en pl.m. 100 man meer worden opgeleid.

En nu vraag ik den geachten inleider:

1e. met welk kader moet de Regimentschool daartoe worden uitgebreid;

2e. moeten niet alle beroepsofficieren en -onderofficieren, thans bij het Vooroefeningsinstituut werkzaam, in de vredesorganisatie worden gehandhaafd en daardoor ook voor de oorlogsencadreering behouden blijven?

Bekend is, dat de beide compagniescommandanten van de Regimentschool thans de handen vol hebben en dat zonder de opleiding te schaden de sterkte van die compagnieën niet kan worden opgevoerd (niet boven de 100 man).

Bij opheffing van het Vooroefeningsinstituut, is het m.i. noodig, dat een derde schoolcompagnie wordt opgericht, waarvoor bijna alle officieren en onderofficieren van het instituut benodigd zijn.

22 kapiteins, 31 luitenants, 98 instructie-onderofficieren en 52 administratieve onderofficieren.

Maar dan wordt vanzelfsprekend de bezuiniging veel en veel minder.

Bij een begrooting voor het Vooroefenings-	
instituut van	13 ton ruim
blijft noodig voor zuiver jaarwedde officieren	
en onderofficieren	6,5 ton ruim
meerdere kosten voor verhooging mandagen	
bij de regimenten	4,5 ton

Totaal	<u>11 ton ruim</u>
Blijft bezuiniging	<u>2 ton</u>

Door de commissie-IDENBURG wordt hier dan ook de groote bezuiniging gevonden door inkrimping van het beroepspersoneel, dat voor de encadreering van de oorlogsonderdeelen zoo broodnoodig is.

Sterkte vooroef. inst.: 59 officieren, 98 onderoff. (instr.), 52 onderoff. (adm.)

Uitbreiding encadreering volgens de commissie-IDENBURG. 8 officieren, 24 sergeanten, 120 capitulanten.

Vermindering van de encadreering (zoowel vredes- als oorlogs) met: 51 officieren, 74 onderoff. (instr.), 52 onderoff. (adm.).

Vermeerdering: 120 capitulanten.

Luitenant-Generaal b.d. Jhr. E. J. WITTERT.

M. d. V., M. M.,

Het heeft mijne aandacht getrokken, dat uitsluitend uit de berekening van de besparing op den pensioenlast, voorkomende op blz. 145 van het Rapport blijkt, dat de 52 beroepsofficieren uit de organisatie en *dus ook uit de oorlogsencadreering* verdwijnen; aan dit feit wordt echter in het rapport verder geene aandacht geschonken, men gaat het als het ware stilzwijgend voorbij.

Te verwonderen is dit niet, immers op blz. 40 wordt vermeld:

„Opvolgende Ministers van Oorlog en van Defensie hebben zich met betrekking tot het vredesbedrijf op het standpunt gesteld, dat niet meer beroepskader in dienst wordt gehouden, dan voor den goeden gang van den vredesdienst (opleiding bij de schooleenheden, mobilisatie-voorbereiding en voortgezette opleiding van de reserve-officieren) strikt noodzakelijk is en (cursiveering van mij) *dat de eischen van de oorlogsencadreering te dezen van geen invloed zijn.*”

Ik vermeen er tegen te moeten protesteeren, dat eene dergelijke meening zonder meer, als gold het eene uitgemaakte zaak, aanvaard wordt. Herhaaldelijk is in bijeenkomsten onzer Vereeniging, waar zulks ter sprake kwam, op den nadeeligen invloed gewezen, die de aftapping van het beroepspersoneel op de oorlogsencadreering heeft.

Het hierboven genoemde aantal van 52 officieren wordt teruggebracht tot 44 door de op blz. 31 vermelde uitbreiding met 8 luitenants, dit komt ongeveer neer op eene vermindering van twee beroepsofficieren per regiment, het regiment, dat in oorlogstijd moet voorzien in de eneadreering van 6 bataljons en een sterk depot.

De voordeelen echter, die uit een oogpunt van verhoogde oorlogswaarde van den soldaat en van gunstiger oefencondities voor de reserve-aanvoerders aan de opheffing van het vooroefeningsinstituut verbonden zijn, kunnen echter zoo hoog geacht worden, dat men daar tegenover het geschetste nadeel van een verminderd aantal beroepsofficieren in den koop zou kunnen opnemen.

Toch is bij mij de vraag gerezen of, zonder verhooging der kosten, dit nadeel niet eenigermate beperkt zou kunnen worden: Volgens Punt 52 (blz. 31) wordt voor de grootere sterkte aan te oefenen dienstplichtigen eene uitbreiding van 144 onderofficieren noodig geacht. Of deze uitbreiding dringend noodzakelijk is, kan door mij niet voldoende worden beoordeeld; ware echter niet een middelweg te vinden, door die uitbreiding geheel of ten deele te doen vervallen, doch daarentegen bij ieder regiment van de twee verdwijnende officieren er één, en wel bij voorkeur een kapitein, te behouden. Deze 24 kapiteins doen de kosten met ongeveer 100.000 gld. stijgen; de kosten van de 144 sergeanten bedragen echter 148.000 gld.; voor hetzelfde bedrag kan men dus hebben 1 kapitein en 1 sergeant (blijvend) dan wel 2 sergeanten (capitulant) per regiment. Het behoud van één kapitein schept voorts de mogelijkheid van eene verbetering der vredesorganisatie (drie schoolcompagniën).

Majoor Gén. Staf. M. W. L. VAN ALPHEN.
M. d. V., M. H.

De vier sprekers, die aan het debat hebben deelgenomen, zal ik beantwoorden in de volgorde waarin zij het woord hebben gevoerd.

De Kapitein FABUS, wiens beschouwingen ik met groote belangstelling heb vernomen, gaat eigenlijk met deze be-

schouwingen langs mijn inleiding heen. Ik heb slechts gepleit voor het instellen van een commissie, welke het vraagstuk van de officiersopleiding in den geheelen omvang nader zou onderzoeken. Ik hoop, dat deze eventueel in te stellen commissie de belangrijke beschouwingen van spr. in ernstige overweging zal nemen en ik geef hem gaarne de verzekering, dat het er mij niet om te doen is om te komen tot een nieuw stelsel, maar om te komen *tot het beste stelsel*.

Den kapitein SCHOL zeg ik allereerst zeer dank voor de toezending van een afdruk van datgene, wat hij hedenavond te berde zou brengen.

Wanneer wij het betoog van dezen spr. ontleden, dan heeft hij allereerst een vergelijkende beschouwing gegeven over het gemobiliseerde leger in 1914 en een gemobiliseerd leger in 1934. Hij heeft daarbij vooral duidelijk doen uitkomen het verschil in mobilisatieparaatheid tusschen toen en nu. Hij is tenslotte tot de conclusie gekomen, dat wij er sinds 1914 niet op vooruit zijn gegaan en in enkele opzichten zelfs hard op achteruit zijn gegaan. Op den mij verstrekten afdruk had spr. bijgeschreven: „*Wij moeten dien weg niet verder volgen*”.

M. H. Ik kan in het algemeen met deze beschouwing en met de door spr. getrokken conclusie geheel instemmen en zeg hem gaarne na: *Wij moeten dien weg niet verder volgen*”.

Maar daarom is het mij eenigszins een raadsel, dat spr. in het volgende gedeelte van zijn betoog komt pleiten voor *meerdere concentratie in de vredesopleiding*.

Neen, geachte debater, wanneer wij dien weg niet verder moeten volgen, dan moeten wij niet komen tot meerdere centralisatie, doch tot meerdere decentralisatie in die opleiding, *dan moeten wij stap voor stap terug naar het* — ook door U geprezen — *kader-militiestelsel van 1914*, dat toen de mobilisatieproef zoo glansrijk heeft doorstaan. Hiermede is in strijd iedere verdere centralisatie.

M. H. Het behoeft dus vrijwel geen betoog, dat ik de door spr. voorgestelde organisatie van een Inf. Brigade, bestaande uit één regiment van een staf en vier compagnieën,

één regiment van een staf en twee compagnieën en één regiment van een staf en een hoofdinstructeur, niet kan onderschrijven.

Het is mij uit spr. betoog niet duidelijk geworden of deze organisatie een permanente is, of dat ieder jaar de organisatie der regimenten gewijzigd wordt. In het eerste geval leidt een regiment op de dienstplichtigen voor drie verschillende regimenten, in het tweede geval heeft een jaarlijksche verschuiving plaats van beroepsofficieren en beroepskader. Beide systemen acht ik bedenkelijk. Allereerst wordt hierdoor aangetast de in de Maart-aflevering van den M. S., zoo juist omschreven taak van het Regiment: „Daarbij komt nog, dat de regimenten in ons leger nog een „andere taak hebben dan die van oefenings- en mobilisatie-„voorbereidingscentrum, n.l. het bindend element te vormen. Een taak door vaandel en standaard gesymboliseerd.”

Maar bovendien ben ik geen voorstander van het opleiden van oorlogssterke eenheden. Ik wil niet ontkennen, dat het zoo nu en dan oefenen met oorlogssterke eenheden zijn groote voordeelen heeft, in het bijzonder voor de hoogere aanvoering. Maar in het algemeen is *voor de oefening* van de lagere aanvoering en voor den man deze oefensterkte *niet economisch* en *voor de opleiding niet gewenscht*.

Voor de oefening niet economisch, omdat de onderdeelen in reserve als regel uit oefeningsoogpunt een verloren dag kunnen boeken; *voor de opleiding niet gewenscht*, omdat de sterkte van een dergelijke eenheid met de daaraan verbonden administratieve en krijgstuuchtelijke bezigheden, den betrokken C. dermate in beslag neemt, dat de persoonlijke leiding der oefeningen ernstig geschaad wordt.

Neen, M. H., ik herhaal *in dit ernstig tijdsgevoel* moet niet meer gepleit worden voor meerdere centralisatie der vredesorganisatie, maar moet gepleit worden *voor grootere lichtingssterkte, afschaffing van vooroefeningsinstituut, opheffing van winterploeg, enz., enz., enz.*, teneinde wederom te komen tot een leger meer in de breedte en minder in de diepte en daardoor steeds meer te benaderen den gunstigen toestand van 1914.

In het verdere gedeelte van zijn betoog onderschrijft de Kapitein SCHOL, de door mij gestelde theoretische eischen voor een goed werkend capitulantenstelsel. Hij vermeent echter, dat het stelsel „IDENBURG” niet aan deze eischen voldoet. Hij trekt daarbij o.a. eene vergelijking tusschen den beroepssergeant opgeleid bij het Instructie-Bataljon en den dienstplichtigen sergeant capitulant en hij komt tot de conclusie dat het dienstverband van zes jaar te kort is.

Noch de Kapitein SCHOL, noch ik kennen het capitulantenstelsel in de praktijk en ik wil er dus niet over debatteren of zes jaar voldoende is, dan wel te kort; dit zal moeten blijken.

Ik ben echter niet zoo somber gestemd als spr. Dit komt, omdat de door hem gemaakte vergelijking n.m.m. in tweeërlei opzicht niet geheel juist is. Allereerst is de opleiding van den sergeant-capitulant meer gericht op de praktijk — het opleiden van dienstplichtigen — dan de opleiding bij het voormalige I. B. en in de 2de plaats moet de debater niet vergeten het verschil in leeftijd. Ik heb zelf de opleiding aan het I. B. gevolgd en kan er dus eenigszins over oordeelen; wij kwamen als 17-jarigen — kinderen eigenlijk nog — bij den troep, de sergeant capitulant is ± 21 jaar als hij zijn verbintenis sluit. Wij sloten vroeger een verbintenis voor 8 jaar; de sergeant capitulant dient totaal ± 7 jaren. Het verschil is dus niet zoo erg groot.

Maar bovendien M. H. gaat het bij mij niet om de details, maar om het beginsel en dit des te meer, omdat de doorvoering van het capitulantenstelsel vele jaren zal vorderen en dus noodzakelijke wijzigingen altijd kunnen worden aangebracht.

De Majoor DINGEMANSE heeft een lans gebroken voor het vooroefeningsinstituut. Ik betreur dit. Kort geleden las ik in een onzer groote dagbladen:

„De nadeelen van de vooroefeningen vormen een van de „zeldzame onderwerpen, waarover in militaire kringen een „grootte mate van overeenstemming bestaat.”

Daarom betreur ik het, dat in deze vergadering deze overeenstemming niet aanwezig blijkt te zijn.

De gronden, waarop de Majoor DINGEMANSE het vooroefeninginsstituut verdedigd zijn :

1e. dat de uiteindelijke geoefendheid van de voorgeoefenden (gasdienst buiten beschouwing latende) niet achter staat bij die van de niet-voorgeoefenden en

2e. dat de te verkrijgen bezuiniging veel minder zal blijken te zijn.

Ik bestrijd beide gronden.

Ik geef toe, dat in de laatste jaren de opleiding bij het V.O.I. verbeterd is, door de instructie in handen te leggen van beroepspersoneel; maar dit neemt niet weg, dat de oefeningsomstandigheden nog steeds zoo zijn, dat van gelijkheid tusschen voorgeoefenden en niet-voorgeoefenden geen sprake kan zijn en ook geen sprake is. De Majoor DINGEMANSE heeft reeds genoemd gasdienst, ik zou daar aan toe willen voegen pistoolschieten, pionieren, lichamelijke geoefendheid, marschvaardigheid enz., maar bovenal *het soldaat zijn*.

Maar M. H. laten wij eens een oogenblik aannemen, dat de uiteindelijke geoefendheid gelijk ware — ik ontken dit beslist — dan blijven toch nog steeds de volgende voor naamste nadeelen bestaan :

1e. dat dit instituut ons onthoudt de meest geschikten voor de specialistische en dus de belangrijkste functies;

2e. dat de oefeningen in het regiment worden geremd, doordat men moet wachten tot de voorgeoefenden zijn opgekomen;

3e. dat ter wille van dit instituut gebroken is met het localisatiestelsel, waardoor een aanzienlijke verzwaring van het mobilisatievervoer ontstaat, een bezwaar, dat door opheffing van lijnen en electrificatie steeds grooter wordt;

4e. dat de R. C. geen zeggenschap heeft op de opleiding van een gedeelte van hen, die deel zullen uitmaken van zijn regiment en

5e. dat het ons onthoudt de stof voor de vorming en opleiding van het kader. Dit laatste klemt des te meer, wanneer voor het dienstplichtige kader een 1e oefeningstijd wordt ingevoerd van één jaar, omdat dan het V.O.I. nog in meer-

dere mate het toevluchtsoord zal worden voor hen, die zich aan hun kaderplicht willen onttrekken.

. Daarom nogmaals ik blijf het een legerbelang van de eerste orde achten, *dat het V.O.I. verdwijnt.*

Thans de te verwachten bezuinigen. Ik zie dit anders als spr. Onafhankelijk van het V.O.I is uitbreiding van beroepspersoneel bij de regimenten infanterie noodzakelijk. Wie zijn oor te luisteren legt weet, dat bij den troep door de tegenwoordige encaadreering een soort opleidingsmoetheid ontstaat, die wil zij niet overgaan in uitputting van berceps-officieren en beroepsonderofficieren, uitbreiding van dit personeel bij de regimenten noodzakelijk maakt. Ik zie het vraagstuk derhalve zoo, bij opheffing van het V.O.I. zal voorloopig handhaving van de totale sterkte van beroepspersoneel mogelijk zijn, bij handhaving van het V.O.I. zal uitbreiding met beroepsofficieren en beroepsonderofficieren noodzakelijk blijken. Het opheffen op die wijze bezien geeft derhalve nog altijd een aanzienlijke bezuiniging. Ik gebruik nu weer dat akelige woord „bezuiniging”. Ik aarzel niet te verklaren, dat al ware inderdaad de bezuiniging veel geringer, ja zelfs al zou opheffing van het V.O.I. meerdere kosten met zich brengen, ik toch zou blijven pleiten voor opheffing van het V.O.I.

De Generaal Jhr. WITERT heeft gewezen op de waarde van het beroepspersoneel voor de oorlogsencaadreering.

Ik onderschrijf het betoog van den Generaal geheel; ook n.m.m. kon men niet straffeloos gaan beneden een bepaalde sterkte aan beroepspersoneel in het gemobiliseerde leger en ik vermeen dat bij de tegenwoordige sterkte van dit personeel wij reeds gekomen zijn beneden het toelaatbare minimum.

Ten slotte nog een kort woord over het argument dat wel eens wordt aangevoerd voor de handhaving van het V.O.I., nml. dat het V.O.I. het leger nader tot het volk brengt.

Het kan aan mij liggen, ik begrijp dit niet, ik voel dat althans geheel anders.

Allereerst vraag ik, of het wel de beste Vaderlanders zijn die hun dienstplicht vervullen of doen vervullen — laat ik

maar zeggen — *op een koopje; het is toch alles eigenbelang.* Als wij hiermede de populariteit van de weermacht moeten kopen, dan is dat n.m.m. een zeer goedkope populariteit, een populariteit zonder basis.

Een weermacht kan alleen populair zijn, wanneer allereerst die weermacht zich één voelt met het volk en verder wanneer het volk vertrouwen stelt in zijn weermacht en nu is het n.m.m. aan ernstige twijfel onderhevig, of het beeld, dat het V.O.I. biedt, vertrouwenwekkend is voor de natie.

Neen M. H., alleen vertrouwenwekkend en dus populair kan zijn een weermacht, die zonder aanmatiging een beeld geeft van eenheid en kracht, een weermacht, die door aanvoering, encadreering, uitrusting en geoefendheid kan zeggen: „*Wij zullen handhaven*”.

Kapitein der Mariniers W. A. J. ROELOFSEN.

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heeren.

Ik vraag Uwe aandacht voor het Korps Mariniers, opgericht in 1665!

Op de eerste plaats betuig ik mijn welgemeenden dank aan den inleider over dat deel van het Rapport-IDENBURG, dat de Koninklijke Marine behandelt, voor de zeer waardeerende woorden, waarmede hij heeft gesproken over het korps Mariniers en als zijn meening heeft te kennen gegeven, dat afschaffing van het korps ten sterkste moet worden ontraden. De meening van den heer VAN TIJEN is die van een zoo groot percentage der Marine-officieren, dat ik, als ik dat in cijfers zou moeten verwerken, zou zeggen: stel het korps Marine-officieren op 300, dan heeft de heer VAN TIJEN de meening weergegeven van 298 van hen.

Het zij mij vergund hedenavond het korps, waarbij ik de eer heb te dienen, hardnekkig te verdedigen.

Ik mag in deze omgeving als bekend veronderstellen, wat de commissie-IDENBURG voorstelt: kortweg: radicale afschaffing; anderen zullen in onze plaats treden (scheepskader, korpls. der Politietroepen; beroeps- en dpl. matrozen).

Alvorens tot dit voorstel te komen, verklaart de commissie, dat voor argumenten van traditie en gevoelsoverweging

gen geen plaats is. Die zijn dus eerst buiten haakjes gebracht. Inderaad. De commissie schetst onze diensten als volgt: De taak van het korps omvat: politie-, bewakings- en patrouillediensten aan boord en aan den wal, zoowel in Nederland, in Nederlandsch-Indië, in West-Indië als in den vreemde. Het kader bewijst *uitmuntende* en *onmisbare* diensten bij de eerste militaire vorming en opleiding van alle beroeps- en dienstplichtig personeel. Tenslotte vervangen de Mariniers aan boord en in maritieme inrichtingen aan den wal gedeeltelijk de matrozen. Zij doen den dagelijkschen dienst mede als ieder ander lid der bemanning, o.a. in de functie van kanonnier en zijn naast de matrozen belast met het onderhoud van het schip.

In het „Voorschrift aangaande het korps Mariniers” staat echter: Het korps is bestemd:

a. tot den dienst ter zee en tot de diensten te land, voorzoover zij tot de taak der zeemacht behooren;

b. tot het deelnemen aan expedities en militaire verrichtingen in en buiten Europa;

c. tot het verrichten van garnizoensdiensten in Nederland en het verleenen van bijstand tot handhaving van het openbaar gezag of van de openbare orde.

De schoonste getuigenis, dat het korps aan deze karakteristieke zeesoldatentaak voldaan heeft, vind ik in de rede van H. M. de Koningin bij de uitreiking van ons Vaandel, waaruit ik moge citeeren:

.....Als oudste Corps onzer weermacht wekt gij als het ware vanzelf de herinnering op aan ons groote verleden, waarin Neerlands groote Admiraal uwe oprichting voorstond en tot stand bracht.

Van die stonde af aan hebt ge steeds klaar gestaan tot onmiddellijk handelen, waar het van u gevraagd werd, gelijk dit een wakker korps vrijwilligers betaamt, onverschillig waar en wanneer; te land, of zijde aan zijde met uwe kameraden op de vloot.

.....Met dankbaarheid gedenk Ik uwe onverflauwde en steeds betoonde plichtsbetrachting en uwe krijgsmansdeugden, waar het Vaderland in den loop der tijden meermalen een beroep heeft moeten doen op uwe offervaardigheid.

.....Mocht andermaal een beroep daarop worden gedaan, dan houd ik mij overtuigd, dat gij, uwe tradities en verleden getrouw, u zult gedragen overeenkomstig de schoone wapenspreuk die op uw vaandel staat: „Je Maintiendrai”.

Deze Koninklijke woorden legden van stonde af aan ons nog hoogere verplichtingen op en als een daarvan reken ik het tot mijn taak mijn korps te moeten zuiveren van den blaam die er op is geworpen in een artikel van „Het Vaderland” van 3 April jl., waar smalend gewaagd wordt van „.....de bijzondere waarde, die zij (de mariniers. R.) *zouden* bezitten voor de handhaving van de tucht en den goeden geest in de zeemacht”. „Van den gunstigen invloed die het korps Mariniers, *naar het heet*, tot dusver gehad zou hebben op den goeden geest” en ten slotte: „De recente gebeurtenissen in Indië hebben dan ook duidelijk getoond, dat deze invloed niet aan de verwachtingen kon beantwoorden”. Dat heeft wèl gekund. Dat is gebleken. Ter uwer geruststelling wil ik eerst uitdrukkelijk verklaren, dat ik nòch hier, nòch in mijn verder betoog mijn korps zal verdedigen door neerhalen of ten koste van anderen. Dat zou laag zijn, maar bovendien het is niet noodig.

Tot de raddraaiers a. b. van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën” behoorden geen mariniers. Dat eenigen zich hebben laten meesleepen, betreur ik diep, daarover wil ik niets verschoonends zeggen. De geschiedenis en ook de krijgsgeschiedenis heeft echter voor ieder volk en voor iedere weermacht wel een meer of minder zwarte bladzijde. Wie zonder zonde is, werpe den eersten steen. Dit in 't algemeen. Ik betreur het zeer, dat de korporaal der Mariniers Van Haastrecht, blijkbaar beschonken was, toen hij van de op handen zijnde mouterij melding maakte. Ik wil vermelden den helaas bij de bomontploffing omgekomen tamboer, die, zooals u in de verslagen in de couranten hebt kunnen lezen, den officier van de wacht heeft gewaarschuwd, dat Inlanders bezig waren aan een kanon en de 3 korporaals der Mariniers, die na uit hun kooi gelicht te zijn, ondanks bedreiging met den dood geweigerd hebben zich bij de muiters aan te sluiten, werden opgesloten en streng bewaakt.

Maar dit is U niet afdoende. Mij ook niet. M. d. V., in de moeilijke tijden, begin 1933, zijn twee inrichtingen der Kon. Marine in Indië gebleven „Saevis tranquillis in undis”: de kweekschool voor Inlandsche Schepelingen te Makasser en de Marinekazerne Goebeng te Soerabaja. De Commandant van de eerste, een Zeeofficier, heeft in een der Indische bladen verklaard, dat Z.H.E.G. dat grootendeels te danken heeft gehad aan den bijzonderen steun van het detachement Mariniers. De Marinekazerne Goebeng is het Marinierscentrum in Indië; die heeft geleverd de patrouilles, die herhaaldelijk de samenscholingen in- en buitenshuis uiteengedreven hebben en de posten, geplaatst bij de verboden lokaliteiten. Ik betreur het, dat men niet overal er aan gedacht heeft de Mariniers als Marinier te gebruiken. Waar dat wèl gedaan is, zijn zij hun traditie trouw gebleven. En ik verzeker U, dat ik met Mariniers alles aandurf, omdat ik weet, dat zij hun officieren nooit in den steek zullen laten. Deze garantie kan en moet ik U geven, want, hoewel ik den goeden invloed van het Korps in de Kon. Marine, evenals de heer VAN TIJEN dat doet, onbetwistbaar acht, zal ik niet zeggen, dat zij onbegrensd is; immers niets menschelijks is oneindig. Dien goeden invloed te betwijfelen of te ontkennen, omdat hij niet almachtig is gebleken, is al te doorzichtig.

Alvorens over te gaan tot de personeele en materiele zijde van de voorgestelde afschaffing, een enkel woord over de Marinekapel, die ook bestemd is te verdwijnen. M. d. V., geen militair muziekcorps kan bogen op zulk een staat van jaarlijksche uren zuivere dienstprestaties als zij. Wanneer de Kon. Marine haar zal moeten missen, zal zij niet alleen geen enkele traditioneele marineplechtigheid, maar ook geen enkele algemeen militaire plechtigheid meer kunnen doen plaats vinden. (Uitgeleide schepen bij aanvang van een verre reis; beëdiging van officieren, vlaggeparade op het wachtship; taptoe; eerewacht; groote parade a. d. wal op 31 Aug. enz.) en zullen wij ons oude „Wilhelmus” in de *Koninklijke* Marine voor altijd moeten missen.

Het doet vreemd aan, bij het door de C.-I.¹⁾ gerijpte plan

¹⁾ C. I. = Commissie Idenburg.

voor de Kon. Landmacht 4 fanfarekorpsen op te richten, te lezen, dat de Commissie (ik citeer) „de militaire waarde der muziekkorpsen alleszins evenredig acht aan de jaarlijksche onkosten”.

Ik moge U thans aantonen: 1o. het groote algemeene belang, dat geschaad wordt door de voorgestelde afschaffing van het korps Mariniers; 2o. de ondoelmatigheid van de voorgestelde vervanging en 3o. dat die vervanging geen bezuiniging brengt, maar hogere kosten vergt.

Zooals de Politietroepen van groot gewicht zijn voor de Kon. Landmacht, het Europeesche element onmisbaar is voor het K.N.I.L., kan de Kon. Marine niet buiten het korps Mariniers, maar M. H., officieren van de Kon. Landmacht, ons korps is, ook voor U van direct belang. De C. I. heft een uwer speciale korpsen op en vervangt het door een ander, maar ontnemt dat andere, door onze opheffing te willen, de encadreering van 1000 manschappen, tot op den laatsten man!

M. H. Officiieren van het K. N. I. L., de Kapitein v. d. G. S. STRUYVENBERG pleitte vorige week voor meer Europeanen in uw leger; de oud-Legercommandant, Lt. Gen. LA LAU hield op den dag van de indiening van het rapport-IDENBURG te Amsterdam een lezing: „Versterking van het Europeesche element in het Ind. Leger is hoogst noodzakelijk”. Ik begrijp en onderschrijf dit volkomen, maar, ook al zou aan uw billijke verlangens worden voldaan, dan nog zal in tijden van nood elke aanwinst, hoe klein ook, voor u van belang kunnen zijn. Ik moge U hier citeren uit een artikel van den toenmaligen luit. kol. SACHSE van uw leger: „Het Korps Mariniers nu is als het ware aangewezen om, zoowel voor Nederland als voor Indië, een krachtige reserve van Europeesche vrijwilligers te vormen”. (Marineblad 1920, blz. 303).

Het korps Mariniers heeft als zoodanig reeds meerdere malen naast U gestreden. De dagorders en de afscheidswaarden van mannen als Uw Generaals v. d. HEYDEN, de NEVE en PEL, getuigen dat wij het goed deden. Daar zijn wij trotsch op!

M. H. Officiëren van beide Legers, bij de strategische oefeningen, die ik op de Hoogere Krijgsschool mocht medemaken, leerde ik, dat het korps Mariniers zoowel hier te lande als in Indië, (ondanks zijn geringe sterkte, maar dank zij zijn oogenblikkelijke paraatheid) in bepaalde gevallen voor U, een niet op andere wijze te verkrijgen, maar wel noodzakelijke voorziening kan geven. M. H. betreft ons meer in uwe beschouwingen, in uwe oefeningen op de kaart en in 't terrein en bereidt ons zoo een mobilisatie- en oorlogsbestemming, die voor U èn voor de Kon. Marine, dus voor het Land, zeer waardevol zal zijn. Wij kunnen strijden — per mare et per terram. —

Wat onze vervangers betreft, zoo begin ik te constateeren, dat in het rapp.-I. niets vermeld is aangaande de voorziening in instructeurs in de lichamelijke opvoeding. Deze toch is sinds 1924 geheel in handen van officieren en onderoff. van ons korps. Zij zal bij ons verscheiden geheel stop gezet moeten worden. ¹⁾ De enkele nog uit de oude regeling stammende instructeurs uit 't Scheepskader afkomstig zullen dan nog minder, o.a. door inmiddels verkregen hooger rang, dan tot heden 't geval was, uit hun eigenlijke werk kunnen worden gemist. Want daarom juist, zijn vanaf 1924 slechts oft. en o.o. v. h. korps Mariniers op de Gymnastiek- en Sportschool opgeleid.

De Officiëren v. h. korps Mariniers worden als zoodanig niet vervangen. Het specialistische toezicht op en de leiding van de geheele infanteristische opleiding en werkzaamheid, is met één slag verdwenen! Dat spreekt temeer wanneer ik zeg, dat de onderofficiëren, die onze O.O. zullen vervangen, leiding juist in meerdere mate noodig zullen hebben. Immers, uit het korps Politietroepen, dat bijna uitsluitend politiewerk en vrijwel geen troependienst doet, kan men, uit den aard der zaak, geen geroutineerde instructeurs en onderaanvoerders verwachten; dat behoeft voor U geen nader betoog.

Scheepskader is ongeschikt om op te treden als infante-

¹⁾ 36 van onze O.O. zijn instructeur in L.O.; van de overigen bezit ruim 90 % een brevet van hulpinstructeur.

ristisch kader. Dit, en de omstandigheid, dat Legerkader zich nimmer zal thuis gevoelen en dus niet op volle kracht zal werken in de Marine, vindt U afdoende bewezen in de rapporten aangaande precies dezelfde aangelegenheden bij de Duitsche Marinetroepen in Vlaanderen. Zonder nitzondering verklaren alle rapporteerende Chefs hetzelfde. Met de oorlogservaringen van een zoo superieure weermacht als de Duitsche voor oogen, is het allerminst raadzaam dit bij ons te gaan experimenteeren.

De heer VAN TIJEN deelde reeds mede, dat een O.O. van politie, zooals wij dien kennen, moet zijn opgegroeid in de Marine.

De vervanging van mariniers-vrijwilligers door dpl. matrozen beteekent vanzelfsprekend achteruitgang. De C.-I. zelve geeft dat toe, als zij zegt, dat daardoor de waarde van de landingsdivisie zal dalen. Hoever? De heer VAN TIJEN sloeg den spijker op den kop, toen hij van de gedevalueerde landingsdivisie zeide, dat zij *eerder een gevaar dan een bate* zou zijn. Het rapp.-I. aanvaardt ook zulk een daling, omdat „het ageeren van landingsdivisies voor een Marine van ondergeschikt belang is”. Misschien voor „een marine” maar niet voor de Nederlandsche, want Oost-Indië is nog steeds een eilandenrijk! Tot staving hiervan noem ik u de acties van landingsdivisies, (*zonder te noemen de krijgsbedrijven, waaraan het korps Mariniers als korps deelnam*), sinds 1850: Borneo 1850; Timor 1855; Flores 1857; Djambi 1858; Boni 1859-69; Bandjermasin 1859-63; West-Indië 1865; Japan 1864; Bonto-Bonto 1868; Westkust Afrika 1869; Borneo 1870; Deli 1871; 1e Atjehexp. 1873; Edi 1890; Aroe-eilanden 1893; Tamiang 1893; Pedir 1896; Meulaboh 1900; Glé Poetoes 1900; Kotta Boenan 1900; Mocëtan 1900; Samalanga 1901; Ceram 1903; Flores 1904; Boni 1905; Bali 1905; Paré Paré 1905; Laboean Balat 1908; Bimabaai 1908; Lombok 1908. Tegenover deze 30 acties, waarvan vele zelfstandig, staat in datzelfde tijdvak één zeeslag, die bij Simonoseki 1864. Dat de actie van landingsdiv. voor onze Marine van ondergeschikt belang is, is *niet* vol te houden.

De na 1908 ingetreden rust strooie ons geen zand in de

oogen. Speculaties op „dat gebeurt toch niet meer” kwamen nog altijd verkeerd uit.

Intusschen ook in „rustige tijden” zat het korps Mariniers nimmer stil. Ik noem u uit de laatste jaren: transport van Russen naar en afhaken van Nederlanders uit Rusland in 1919; transport van 300 Chineezzen van Amsterdam naar Hongkong in 1923; Shanghai '25 en '32; steunverleening aan gezagvoerder s.s. „Rotterdam” '32, Curaçao '29. De zeevarende natie, die wij zijn, kan niet zonder soldaten, zoowel thuis op het water als te land. Dit getuigt onze korpsgeschiedenis, gedurende 268 jaren met God en met eere geschreven.

En nu moge ik u *bewijzen*, dat de voorgestelde vervanging geen bezuiniging brengt, doch grootere uitgaven zal vragen.

1e. De officieren der Mariniers, dienende *niet* bij de Afdeling te Rotterdam, moeten in hun functies (1e off. K. I. v. d. Ml; hoofd gymnastieksehoel; edt. der troepen op Curaçao; id. op Aruba enz.) door andere officieren vervangen worden: geen bezuiniging.

De off.n. v. d. Afd. te R'dam „verreken” ik straks.

2e. Ons kader wordt vervangen door ander kader; geen bezuiniging.

3e. De mariniers 1e klasse, die thans bij alle opleidingen als d.d. kader werkzaam zijn, ¹⁾ moeten door effectief kader worden vervangen: zeker geen bezuiniging.

4e. een deel der mariniers wordt vervangen door beroepsmatrozen. Door den veel langeren opleidingstijd is een matroos duurder dan een marinier, dus hier het tegendeel van bezuiniging.

5e. de kaderopleiding te Rotterdam. Daarvoor komt in de plaats de opleiding van het kader, dat de plaats komt innemen van ons kader: geen bezuiniging.

6e. De recruten te Rotterdam zullen voor een deel worden vervangen door matrozen-in-opleiding, om de beroeps-

1) Examenisch voor marinier der 1e klasse is: onderricht kunnen geven in de exercitiën op 1 gelid en in de behandeling v. h. geweer als vuurwapen.

matrozen te vormen, die een deel der mariniers moeten vervangen: hoogere kosten.

7c. De overige recruten van R'dam? Ja, M. H., dacht u dan, dat Rotterdam zonder garnizoen zou blijven? Herinnert u, wat geschiedde toen het garnizoen in Amsterdam verdween: er kwam een afd. politietroepen zoo groot als nergens anders, waarbij een bereden afdeeling! Die zijn duurder dan recruten van de mariniers, al komen zij niet op de marinebegroting. Het garnizoen Den Haag moge dicht bij Rotterdam liggen, Haarlem en Naarden liggen niet verder van Amsterdam; ook Amersfoort ligt wat „dit” aangaat even dicht bij Amsterdam. Er zijn zelfs tijden, dat in de buurt van Rotterdam geen geoefende soldaten zijn! En een nieuwe kazerne komt er dan *toch* in R'dam, vrij zeker duurder dan de ons beloofde!

8e. Rest: de mariniers, die vervangen worden door dpl. matrozen. Als u dacht, dat dat bezuiniging gaf, dan moet ik u uit dien droom helpen. De uitbreiding der militie zal zooveel geld kosten, dat het mijn korps betreffende gedeelte, ook geen bezuiniging geeft.

De grootste ploeg miliciens van thans is ± 600 man sterk; die van 't voorstel uit 't rapport-I., 1200 man. Voor de opleiding van die 1200 man is precies $2 \times$ zooveel kader, noodig als thans werkzaam is (van de Mariniers 32 onder-off.). En daar het er niet is, komt het er bij. Verreken ik nog het niet meer beschikbaar zijn van de 40 mariniers 1e klasse als instructeurs, dan kom ik ten slotte tot verviervoudiging van het thans benoodigde kader.

Voor 600 man extra zijn extra-officieren noodig. Hierop schrijf ik af de traktementen der officieren van de afdeeling mariniers R'dam, die ± 250 man telt, dat is niet over-dreven.

Voor een ploeg miliciens van 600 man bieden de beschikbare logiesruimten (marinekazerne W.oord en Hr. Ms. „Buffel”) nauwelijks voldoende plaats. De c.-I. wil de 1200 man legeren in diezelfde kazerne en a.b. Hr. Ms. „Noord-Brabant”. Deze laatste herbergt ook de opleiding tot beroepsmatros; daar aan boord blijft op zijn hoogst evenveel

ruimte over voor de miliciens als thans Hr. Ms. „Buffel” biedt. 1200 man in een ruimte, nauwelijks genoeg voor 600! Wat zal daar dus komen: ook een nieuwe kazerne!

Ook exercitie- en sportterreinen; gymnastieklokalen; schietbanen; badinrichting; cantines e.d. zijn thans voor de ploeg van 600 man nauwelijks toereikend. Verdubbeling is onafwijsbaar.

Denkt u er verder aan, dat de opleidingen van telegrafisten, monteurs en kustwachters uit Amsterdam ook nog in Den Helder onder dak moeten worden gebracht.

Er is nog meer: zoo van die postjes die bij oppervlakkige beschouwing niet opvallen. Een marinier is na 30 jaren pensioengerechtigd. Als ik den gemiddelden dienstduur op 15 jaar stel, bereken ik een niet te groote tusschentijdsehe dienstverlating. Voor één marinier met 15 jaren dienstduur zijn noodig 6 miliciens van $2\frac{1}{2}$ jaar diensttijd en 13 van 14 maanden diensttijd. Ieder krijgt gratis zijn eerste uitrusting (marinier *f* 160.—; milicien *f* 120.—), die zijn eigendom wordt, omdat hij zelf betaalt reparatie, aanvulling en onderhoud. Voor 2 mariniers, waarvan 1 in Nederland en 1 in Indië door een dpl. vervangen wordt, komen in stede van 2 gratis eerste uitrustingen er 19 (in stede van *f* 320.— komt *f* 2280.—).

De miliciens met $2\frac{1}{2}$ jarigen diensttijd dienen ruim 1 jaar in de tropen; een marinier gemiddeld $2\frac{1}{2}$ jaar. Verdubbeling van overtochtskosten, of dat nu gaat per oorlogsschip of in de onvolprezen 4e klasse mailboot!

Verder een verhoogde pensioenlast wegens de marine-capitulanten, die allen tropentijd zullen kunnen laten gelden bij pensioencering.

Ik vergeet wellicht nog een en ander, des te beter. Niet vergeet ik de nonactiviteitstraktementen en wachtgelden of de pensioenen aan het huistoe gezonden korps mariniers.

Hoe men de dpl. matrozen met hun karige soldij in Oost-Indië wil laten rondkomen is mij één raadsel. Vanwege de tropenuitrusting à *f* 20.—, zullen zij maanden in de schuld zitten. Zij moeten verder aanvulling, onderhoud en reparatie aan kleeding en schoeisel zelf betalen!

Zij komen dan nooit verder dan den Oedjong! Het is bedroevend, dat een dagbladartikel dat als een plezierrisje voorstelde.

De zee-miliciens, die thans bij mobilisatie voor het Leger beschikbaar komen, geëncadreerd door het korps Mariniers en dat worden er in het plan van 't rapport-I. dus meer, zal men niet meer kunnen oproepen, omdat de mariniers verdwenen zullen zijn, dus geen man kader beschikbaar! De hogere kosten, die ik u aantoonde, blijken, als zij eens hun lagere rente zouden kunnen afwerpen, voor een deel in 't water gegooid te zijn.

M. d. V., M. H. Ik vergde wellicht veel tijd voor een deel van het rapport dat hier behandeld wordt; ik doe een beroep op *uwe* gevoelens voor traditie, ik vocht voor het oudste korps onzer weermacht! Ik hoop te hebben overtuigt. Maar noodig is dat niet: het korps Mariniers is gebonden door een *onaantastbaren band*. Z. M. Koning Willem I schonk ons, ter belooning voor bewezen diensten, de Koningslissen, die wij allen op de groot-uniformjas dragen. Daarmee is een onverbreekbare band gelegd, die een ieder heilig zij, mede omdat hij is *bevochten* door „de duizenden mariniers vóór ons, die ons vaandel en die Koninklijke onderscheiding” mede hielpen verdienen en van wie talloos velen hun trouw aan het Huis van Oranje en aan den Lande hebben getoond met den inzet en de opoffering van hun leven.”

Ik heb gezegd.

Kapitein der Luchtvaartafdeeling J. G. W. ZEGERS.

M. H. de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heeren,

Enkele jaren geleden had ik het voorrecht in een vergadering van onze vereeniging een pleidooi te mogen leveren voor de organisatie van eene „Staatsluchtmacht” voor Nederland en Indië. Het zal U dan ook niet kunnen verwonderen, dat eene der mogelijkheden welke ten aanzien van de Defensie door de Commissie Idenburg werd onderzocht, n.l. die waarbij een sterke Luchtmacht voor Indië werd gedacht ter vervanging van het grootste gedeelte van

de bovenwatervloot van het operatieve orgaan der zeemacht in Indië, welke organisatie de „Staatsluchtmacht” als noodzakelijke consequentie zou hebben, mijn bijzondere belangstelling heeft opgewekt.

Ondanks het feit, dat ik *eene sterke luchtvloot* in Ned. Indië *in het kader van eene Staatsluchtmacht* onontbeerlijk acht voor de defensie van Ned. Indië, ja zelfs een krachtige verdediging van de kritieke punten buiten Java, tegen „coups de mains” met de beschikbare land- en zee-strijdkrachten niet wel mogelijk acht, daarentegen deze mogelijkheid wel degelijk — zelfs tegenover een groote zeemogendheid — zie ontstaan, indien voldoende luchtmacht nabij die punten kan worden geconcentreerd, *naast* de noodige middelen te land en ter zee, —

Nogmaals, ondanks het feit, dat ik dus inzie dat een sterke luchtvloot in Indië de „conditio sine qua non” is voor eene werkelijke verdediging van de thans kwetsbaarste punten van het Nederlandsche Imperium, acht ik het, juist als luchtvaartofficier mijn plicht, te waarschuwen tegen een vrijwel algeheele vervanging van het operatief orgaan der zeemacht, voor wat de bovenwater strijdkrachten betreft, door eene luchtmacht.

In het bijzonder bij de *verdediging* van de kritieke punten in Ned. Indië spreekt voor alles het groote verband dat bestaat tusschen de beteekenis van land- zee- en luchtmacht.

Immers om een dier punten te veroveren moet de aanvaller landmacht over zee voeren en aan land brengen. Te meer, naarmate de verdedigende landmacht sterker is. De over te voeren landmacht moet gelet op mogelijke verliezen belangrijk sterker zijn dan de verdedigende landmacht. Hoe sterker deze laatste ter plaatse geschat wordt, des te grooter wordt dus de benoodigde scheepsruimte waarin de aanvaller moet worden aangevoerd. Het vervoer over zee eischt alleen dan bescherming door zee-strijdkrachten, indien een operatief orgaan der verdedigende zeemacht beschikbaar is. Ook hier geldt weer, dat de voor bescherming te bestemmen zee-strijdkrachten van den aanvaller

belangrijk overmachtig zullen moeten zijn aan die van het operatief orgaan van den verdediger, te meer indien mag worden verwacht, dat dit orgaan wordt gesteund door een voldoende verkenningsvliegdiens en te meer indien ook met de mogelijkheid van verliezen door luchtbombardement moet worden rekening gehouden.

De aanwezigheid van landmacht en de mogelijkheid tot inzet van zeemacht dwingen dus den aanvaller tot een naar evenredigheid belangrijk grootere inspanning ter zee. Hierbij blijft het echter niet, indien ook Luchtmacht als „Striking Force” tot gelding kan worden gebracht. Gelet op de vrijwel ideale strategische mobiliteit van luchtstrijdkrachten — indien althans de grondorganisatie in vredes-tijd voldoende is voorbereid — moet de aanvaller ermede rekening houden, dat *een belangrijk gedeelte der verdedigende luchtmacht ter verdediging van het aanvalspunt kan worden ingezet*.

M. H. de voorzitter! Wij mogen hierbij echter nooit vergeten, dat de aanwezigheid van land- en zeestrijdkrachten bij den verdediger, den aanvaller dwingt kwetsbare doelen nabij het aanvalspunt te bieden aan de luchtmacht van den verdediger.

Hoe sterker dus land- en zeemacht ter plaatse tot gelding kunnen worden gebracht, des te beslissender zal de luchtmacht zich kunnen doen gelden; zonder land- en zeemacht, dus met luchtmacht alleen, is eene verdediging van kritieke punten niet goed denkbaar.

Na deze principieele uiteenzetting, die beoogde het onverbreekelijke verband, tussehen het optreden en de betekenis der drie verbonden machten nog even aan te stippen, moge thans een niet minder principieele omstandigheid naar voren worden gebracht, welke zal moeten aantoonen, dat „Luchtmacht” in het verband der weermacht en speciaal in Indië allermint kan worden gemist voor een werkelijke *verdediging* der kritieke punten.

Eene vergelijking der vlootsterkten van de mogelijke belligerenten in den Pacific en eene beoordeeling van de geografische factoren in verband met de geldende ver-

dragsverplichtingen in zake de versterking van vlootsteunpunten, geven allermint zekerheid, dat het vooral in den aanvang van een conflict, niet mogelijk zal zijn voor een der groote zeemogendheden, om eventucele „coups de mains” of doorgezette aanvalspogingen tegen een of meer onzer kritieke punten, *ter zee* afdoende te beschermen tegenover het operatief orgaan onzer zeemacht.

Daarentegen zou de kans zeer groot geacht mogen worden, dat, bij aanwezigheid van een „striking Force” van *een negentigtal vliegtuigen in Ned.-Indië*, een groote zeemogendheid als b.v. Japan, in de lucht geen overmacht tegenover onze luchtstrijdkrachten tot gelding zou kunnen brengen.

M. H. de Voorzitter! Het is toch bekend dat het aantal vliegtuigen, dat de geheele Japansche marine aan boord van schepen kan medevoeren, op niet meer dan een 250-tal mag worden aangenomen. Dit land beschikt thans over 4 vliegkampschepen, van welke slechts 2 groote, de Kaga en de Akagi, welke elk \pm 60 vliegtuigen kunnen medevoeren.

Indien men bedenkt, dat de vliegdekken van vliegkampschepen zeer kwetsbaar zijn, dat deze schepen in den grooten zeeoorlog (zeeslagen) onmisbaar zijn, dat, indien zij al tegenover Ned.-Indië zouden kunnen worden ingezet, slechts een gedeelte der vliegtuigen tegelijk in de lucht kunnen zenden en houden, dat vliegtuigen die van schepen af opereeren in het algemeen in veel ongunstiger omstandigheden verkeerden, dan te land of aan de kust opgestelde verdedigende luchtstr. krn., dan is het wel duidelijk, dat het *een hoogst gewaagde onderneming is*, om dergelijke schepen binnen de werkingssfeer van een krachtige verdedigende luchtvloot te brengen.

Voor Japan zou een dergelijke onderneming te meer gewaagd zijn, omdat de totale Amerikaansche vloot met inbegrip van de 4 vliegkampschepen 1) Langley (oud), Lexington, Saratoga en Ranger (laatstgenoemden elk

1) Nog twee zijn in aanbouw.

± 70 vln), bijna 400 vliegtuigen aan boord van schepen kan medevoeren, zoodat Japan alreeds naar andere oplossingen (vliegtuigsteunpunten op de mandaateilanden) moet zoeken, om het evenwicht in de lucht te kunnen nastreven.

Deze enkele cijfers mogen U den indruk hebben gegeven, dat een sterke Luchtmacht in Ned.-Indië, vooral in den aanvang van een conflict in den Pacific, een *nog grootere preventieve werking* zal moeten uitoefenen, dan onze zee-gaande vloot, waar het geldt de *verdediging van de kritieke punten*.

Doch *niet alleen deze cijfers* leiden tot die conclusie, *ook de aanvalsmogelijkheden van een luchtvloot* vergeleken met die van een boven-watervloot der zeestrijdkrachten, doen dit in niet mindere mate. Indien wij toch aannemen, dat een der belligerenten tot den aanval op een onzer kritieke punten besluit, dan mag ook met zekerheid worden verwacht, dat de beschermende zeestrijdkrachten, òf wel grooter in aantal òf wel krachtiger in bewapening zijn. In den zee-oorlog is helaas door zwakkere bovenwaterstrijdkrachten succes door middel van een aanval vrijwel uitgesloten. Tegenover een luchtaanval daarentegen loopen zelfs de grootste oorlogsschepen risico's, al wil ik hiermede niet zeggen, dat een verdedigende bombardeerluchtmacht in de eerste plaats de oorlogsschepen als doel moet kiezen; veelal zal het geraden zijn, de aanvallen te concentreeren op de vliegkampschepen en de transportschepen, welke door de oorlogsschepen worden beschermd. Deze bescherming is tegen zwakkere bovenwaterstrijdkrachten *volkomen*, tegenover luchtaanvallen, door middel van luchtafweergeschut *nog steeds onvolmaakt*. Inleider heeft naar voren gebracht, dat de luchtafweer in de toekomst wel zal verbeteren. Ik trek dit niet in twijfel. De luchtaanval zal zich echter dan weer aanpassen, door veranderde aanvalstactiek. Ik ben er echter van overtuigd, dat vooralsnog niet in het vooruitzicht ligt, dat het afweervuur van oorlogsschepen, een luchtaanval *onmogelijk* maakt.

Aldus moet de eindconclusie luiden, *dat „luchtmacht”*

de meest essentiële factor is bij de verdediging der kritieke punten, zonder dat nochtans land- en zeemacht kunnen worden gemist.

In het I.M.T. No. 2 van 1934 schrijft de heer HAVERKAMP, kapitein van den G.S. van het K.N.I.L. dat het zwaartepunt van de defensie in Ned.-Indië moet liggen in de verdediging van onze strategische punten.

„Onze weermacht zal derhalve in staat moeten zijn, een „aanval op deze punten af te slaan, waarbij aan de marine „in hoofdzaak de taak zal moeten ten deel vallen in te werken op 's vijands verbindingen (dit blijft uiteraard na „een bezetting van deze punten onverkort gehandhaafd) en „te zorgen voor bescherming van de eigen communicaties”.

M. H. de Voorzitter! Hier is dus het *zwaartepunt* genoemd. Maar dan is ook niet te ontkomen aan de gevolgtrekking, dat op de verschillende mogelijke *zwaartepunten* „Luchtmacht”, geconcentreerd moet kunnen worden en *in voldoende* getale en dat deze eisch *niet minder klemmend* is, dan die welke voor andere taken van de weermacht worden gesteld. Natuurlijk mag men daarbij niet van de veronderstelling uitgaan, dat deze luchtmacht aan een paar punten op Java gekluisterd zit.

Tot zoover heb ik in het bijzonder den nadruk gelegd op het gebruik van „Luchtmacht” bij de verdediging van kritieke punten.

Over de onmisbaarheid van het vliegtuig als *verkenningsorgaan*, eerste voorwaarde ook, voor *het constateeren van neutraliteitsschennis*, behoef ik wel niet nader uit te weiden. Voor de vervulling van deze taak zal een deel der in Ned.-Indië noodige „Luchtmacht” in samenwerking met een zeegaande vloot moeten optreden. Beide zijn m.i. voor dit doel onmisbaar.

Bij *ernstige neutraliteitsschennis* kunnen zich gevallen voordoen, dat de bovenwatervloot al of niet tijdelijk wordt uitgeschakeld. Alsdan kan het zijn, dat „Luchtmacht” *de eenige mogelijkheid biedt om in samenwerking met duikbooten den vijand verliezen toe te brengen door aanvallen op zijn meest kwetsbare verbindingen.*

Zeide immers indertijd de Kapitein-Luitenant ter Zee FURSTNER niet in zijn voordracht voor onze Vereeniging betreffende „*de maritieme conferenties en de strategische positie van Nederland*”, „dat het bezetten van een eiland „met geschikte baai in de nabijheid van druk bevaren handelsroutes voor een belligerent zeer groote voordeelen „oplevert, omdat vandaar uit met watervliegtuigen in samenwerking met onderzeeboten, opereerend volgens de „Londensche regels, een zône van minstens 300 zeemijlen „kan worden beheerscht.”

Wij kunnen dit in onzen archipel zelfs minitieus hebben voorbereid en kunnen in ieder geval plaatselijk het beste bekend zijn.

Inleider noemde getallen van 150 à 200 zeemijl als werkingssfeer voor vliegtuigen. Dit komt mij wel erg beperkt voor, ten aanzien van de groote vliegtuigen. Ook meende inleider dat vliegtuigsteunpunten door de vijandelijke vloot zouden kunnen worden genomen of onbruikbaar gemaakt. Nabij de strategische punten, waar men ook zooveel mogelijk met *landvliegtuigen* zal moeten kunnen werken, welke alsdan ver genoeg landwaarts in moeten worden opgesteld, vervalt dit bezwaar. Bij gebruik van *zeevliegtuigen* zal men er naar moeten streven de steunpunten ook landwaarts in te kiezen, b.v. op bergmeeren e.d. welke niet direct voor vijandelijke schepen of landingsdetachementen bereikbaar zijn.

Uit een en ander moge blijken, dat er zeker *gevallen denkbaar* zijn, ook *naast de verdediging van strategische punten*, waarin deelen der luchtmacht, zonder steun van bovenwaterstrijdkrachten moeten en kunnen opereeren, al blijft de combinatie in beginsel meer gewenscht.

M. H. de Voorzitter! Vorenstaande uiteenzettingen mogen hebben gemotiveerd, dat *een Luchtmacht voor Ned.-Indië zeker even onontbeerlijk is als een vloot*.

De inleiders van beide landmachten, zoowel als de inleider van de vloot hebben alle doen uitkomen, dat eene vermindering van het uiterste minimum van legers, e.q. vloot uit militair oogpunt *ontoelaatbaar* is. Ik ben er niet minder van overtuigd, dat deze standpunten zeer juist zijn. Ik heb echter willen aantonen, dat *het niet opstellen van een*

behoorlijke Luchtmacht in Ned.-Indië niet minder ontoelaatbaar is.

Het ware dan ook te wenschen, dat de afkappingen van legers en vloot werden voorkomen en bovendien de luchtsrijdkrachten werden versterkt.

Moeten de bezuinigingen echter ondanks alles worden verkregen, dan zou de eenig juiste werkwijze zijn, dat eerst de minima voor de legers, de vloot en de luchtvloot op krijgskundige overwegingen werden vastgesteld, om daarna op alle minima een harmonische bezuiniging toe te passen.

Thans zijn *de luchtsrijdkrachten*, speciaal die in Indië, *de dupe van het bestaande stelsel.*

Vrijwel alle publicatie's betreffende de luchtstr. krn. van de landmacht in Ned.-Indië stemmen overeen in de klacht, dat deze véél te zwak zijn. In het reeds genoemde artikel van den heer HAVERKAMP kan men weer lezen, dat uitbreiding van de L. A. alleen mogelijk is, door verhooging van het budget.

De Marine Luchtvaartdienst is er nog veel erger aan toe. In het Marineblad van September 1933 schreef de Kapitein ter Zee FERWERDA, dat men geruimen tijd het oog gericht had op een uiteindelijke oorlogssterkte van 30 Dorniers, 6 T IV's, 4 kruiservliegtuigen en \pm 6 kleine vliegtuigen.

„Het lijdt geen twijfel of op deze sterkte zal in de naaste „toekomst als gevolg van den slechten financieelen toestand „van het Rijk, vooral in Indië, *niet* kunnen worden gerekend.....”

Schr. houdt daarna slechts rekening met een oorlogssterkte in 1940 van 21 Dorniers, 6 T IV's, 4 kruiservliegtuigen en 6 kleine vliegtuigen.

In het zelfde Marineblad schrijft de officier-vlieger VAN PROOYEN over de M.L.D. reorganisatie, dat het in Indië dienende contingent vliegers verminderd werd van 57 tot 30,¹⁾ of met bijna 50 %.

¹⁾Dit wil dus zeggen dat, rekening houdende met een personeelsreserve van 100 %, slechts 15 vliegtuigen in eerste lijn zouden kunnen worden uitgebracht. Zelfs indien men een lager percentage durft te aanvaarden zal dit aantal niet hooger kunnen worden aangenomen, omdat het aan geen twijfel onderhevig is. dat per Dornier in eerste lijn 2 vliegers per vliegtuig moeten worden ingedeeld.

Aannemende dat ook deze getallen juist zijn, geeft dit wel een droevig beeld van de onontbeerlijke „Luchtmacht” in Ned.-Indië.

De heer VAN PROOXEN zegt hieromtrent:

„Waar nog steeds onze autoriteiten op maritiem-literair „gebied in hunne beschouwingen uitgaan van het „harmoonisch geheel” onzer vloot, daar vormt de partieele, aan „afbraak grenzende reorganisatie van den M.L.D. een „schrille tegenstelling tusschen theorie en praktijk.”

Ik ben er van overtuigd, dat de organisatie van een *Staatsluchtmacht* voor Nederland en Indië *de eenige mogelijkheid is, om uit het moeras te geraken* en dat deze organisatie *zooveel economischer* zou kunnen werken, dat althans verdere afbraak van de luchtstrijdkrachten zou kunnen worden voorkomen. Bovendien zou dan de grondslag zijn geschapen voor een verderen uitbouw naar het *minimum*,¹⁾ waarvan de „Luchtmacht” in Indië thans verder verwijderd is dan ooit.

Tenzij een andere geest over het Nederlandsche volk gaat waaien en dit de noodzakelijke offers voor de weermacht als „dure” plicht aanvaardt, zie ik nog maar één mogelijkheid, om zonder de dreigende afkappingen van de legers en de vloot toe te passen, toch naar de opstelling van *de minimale Luchtmacht* te streven, n.l. de vermindering van de pensioenlast van het K.N.I.L.

Dit acht ik *op den duur* alleen op billijke wijze bereikbaar indien geleidelijk zou worden overgegaan tot een fusie, althans tot aan een vast te stellen rang, van de *beroeps-*

¹⁾ Dit minimum zie ik nog steeds, als dat aangegeven in mijn voordracht „ontwikkeling en organisatie der Luchtmacht” in 1931 voor onze vereeniging gehouden. Gelet op de sindsdien steeds meer toegenomen beteekenis van den „luchtkruiser”, speciaal ten aanzien van de N. I. omstandigheden, ben ik geneigd de in dat plan voorgestelde 24 jagers te vervangen door 12 luchtkruisers, waardoor ik kom tot een „*Striking Force* van ± 90 vliegtuigen in eerste lijn. Deze luchtvloot zal op den grondslag van de berekeningen van het rapport Idenburg *ten hoogste 5 miljoen meer* behoeven te kosten dan hetgeen thans voor de totaal onvoldoende luchtvaartdiensten van marine en leger in Indië wordt uitgegeven, terwijl de vliegtuigmoederschepen, als gevolg van het behoud onzer marine in vredstijd overbodig zijn.

officierskorpsen en e.q. van het *Europeesche beroepskader* van de legers in Nederland en in Ned.-Indië. Ik weet, dat dit vraagstuk niet nieuw is en dat er in *normale* tijden steeds felle bestrijders naast warme voorstanders zijn geweest.

Ik ontveins mij ook niet, dat er werkelijke bezwaren in het bijzonder ten aanzien van het K.N.I.L. kunnen worden aangevoerd. Bij eene goede regeling acht ik het echter niet uitgesloten, dat deze bezwaren, althans grootendeels kunnen worden ondervangen. Ik stip slechts aan, de verplichting voor alle aan te stellen officieren om de eerste „turn” in Indië te dienen, de verplichting voor alle officieren om Maleisch en Land en Volkenkunde van Ned.-Indië gedurende hun opleiding te bestudeeren, alsmede de specialisatie voor een der beide legers na het behalen van een bepaalden hoofdofficiersrang.

Indien ondanks een goede organisatie, toch nog bezwaren overblijven, dan rest de vraag, of deze bezwaren in de thans geldende *abnormale* tijden, *groter* zijn, dan de *onoverkomeelijke* bezwaren, welke door de 3 inleiders naar voren werden gebracht ten aanzien van de voorgestelde afkappingen van de legers en de marine en *groter* dan het door mij naar voren gebrachte *onaanvaardbare* bezwaar, verbonden aan den *déplorabelen* toestand waarin de gezamenlijke Luchtmacht van Groot Nederland verkeert.

Ik zou het op prijs stellen de meeningen van de inleiders voor de Kon. Marine en het Kon. Ned.-Ind. Leger over dit punt te mogen vernemen.

De *finantieele voordeelen*, welke op den duur door dit stelsel verkregen zouden worden, zouden zeker belangrijk kunnen zijn.

Inmers zou de op pensioen rechtgevende diensttijd welke thans ten aanzien van de N.-I. officieren en onderofficieren geldt, nog belangrijk kunnen worden verlengd, terwijl de pensioenen zelve, mede in verband met die verlenging kunnen worden verlaagd. Op den pensioenlast zou aldus op den duur belangrijk kunnen worden bespaard, zonder dat dit tot onbillijkheden aanleiding zou geven.

Mochten, ondanks de mogelijkheden welke dit stelsel zou scheppen, de bezwaren daartegen blijven overheerschen, dan is er, naar mijne meening nog slechts plaats voor de reeds hiervoor aangegeven werkwijze, waarbij de minima voor de legers, de vloot en de luchtvloot allereerst op krijgskundige overwegingen worden vastgesteld, om daarna op al deze minima ongeveer gelijkmatig en harmonisch te bezuinigen.

M. H. de Voorzitter! M. H.! Wat ik dan U allen als weermachtdeskundigen, als machthebbers in het kader van de legers en de vloot over de nog steeds in knop gehouden luchtvaartdiensten, vraag, wat ik dan ten slotte de Ned. Regeering vraag, die nog op grond van de voorstellen van het rapport-IDENBURG, misschien over het lot van Nederland en Indië beslissende besluiten moet nemen, is in wezen niets anders dan een vraag om „fair play” ten aanzien van het luchtwapen, dat buiten zijn schuld nog niet over een organisatie beschikt, welke in dezelfde mate als de legers en de vloot, voor de opstelling en het behoud van *een onontbeerlijk minimum* kan schrap staan.

„Fair play”, juist nu de nood ten top stijgt, niet slechts om de zuiverheid van dit beginsel, maar vooral in het belang van ons aller groote vaderland.

Luitenant ter Zee 1e Klasse R. VAN TIJEN.

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heeren,

Alvorens de beide sprekers te beantwoorden, wil ik de conclusies in herinnering brengen, waartoe ik in mijn betoog van de vorige week gekomen was en constateeren dat hiertegen vanavond geen argumenten zijn aangevoerd. Integendeel, de krachtige woorden van den Kapitein ROELOFSEN bij zijn pleit voor behoud van het korps mariniers zijn geheel in overeenstemming met wat ik daaromtrent gezegd heb. Waar ik als mijn meening heb uitgesproken dat het korps mogelijk zou kunnen worden ingekrompen als men de mariniers alleen als zeesoldaten gebruikt in de waldetachementen en aan boord der schepen waar een landingsdivisie van beteekenis kan of

moet worden gevormd en niet meer gebruikt voor bijbaantjes op kleine schepen, daar ligt mijn betoog geheel in de lijn van dat van den Kapitein ROELOFSEN, die ons de beteekenis van dezen militairen troep zoo duidelijk heeft geschetst.

Wat betreft het gesprokene van den Kapitein ZEGERS, wil ik beginnen met mijn waardeering en instemming uit te spreken over de wijze waarop hij in zijn strategische uiteenzettingen geweest heeft op de noodzakelijkheid van een harmonische samenstelling van de weermacht, en als onderdeel daarvan de kruisers en jagers onzer vloot heeft genoemd. Inderdaad geeft ook naar mijn meening de „liaison des armes”, die strategisch en tactisch kan worden nagestreefd de beste kansen op succes.

In den laatsten tijd wordt van sommige zijden gepleit voor afschaffing dier schepen ten bate van luchtmacht en het is mij een groote voldoening hier een zoo bij uitstek kundig officier op luchtvaartgebied dit oordeel te hooren weerspreken.

Wat betreft de waarde van het luchtwapen in den zeeoorlog, speciaal wat betreft de verdediging van kwetsbare punten aan den wal tegen een maritiemen aanval, kan ik geheel met hem instemmen. Zeer zeker zullen de luchtstrijdkrachten in die verdediging een groote rol moeten spelen.

Kapitein ZEGERS noemt een luchtvloot van 90 vliegtuigen in eerste lijn voldoende om die punten practisch onaantastbaar te maken, waarbij hij zegt dat de grondorganisatie natuurlijk geheel in orde moet zijn en waarbij naast watervliegtuigen ook landvliegtuigen zouden moeten worden gebruikt. Ik wil erop wijzen dat ingeval van oorlog de kwetsbare punten in Indië vele zullen zijn en ver uiteen zullen liggen. Wil men hen allen dekken, dan krijgt men een soort cordonopstelling, terwijl ik betwijfel of de concentratie zelfs voor het zoo snelle luchtwapen tijdig tot stand zal komen.

Dit laatste vooral met het oog op de grondorganisatie en voorziening van bedrijfsstoffen en munitie. Zoo men

overal gereed wilde zijn voor concentratie en vollen inzet van het geheele luchtwapen, zou dit toch voeren tot een enorme hoeveelheid aan die voorraden op ieder der te verdedigen punten, daar het vliegtuig wel zich zelf, maar niet zijn voorraden snel kan verplaatsen.

De Marine Luchtvaartdienst heeft er in haar oorlogsvoorbereiding naar moeten streven haar grondorganisatie practisch zonder kosten op te zetten, geholpen door het feit dat zij het water als vliegveld en een goed te organiseren moederschip als drijvende basis kan gebruiken. Het lijkt mij daarom, gezien de zeer groote financiële consequenties van de voorstellen van Kapitein ZEGERS voorloopig het beste te blijven streven naar een completeering van den Marine Luchtvaartdienst, zooals die in den oorspronkelijken opzet in aantal vliegtuigen was vastgesteld, daarbij zoowel wat samenstelling als wat gebruik betreft den nadruk leggende op den offensieven kant van het wapen, waaraan de verkenningsmogelijkheden zich moeten aanpassen. En daarbij wat betreft het gebruik, ter harte nemende de strategische en tactische regels die door den Kapitein ZEGERS ook heden weer zoo overtuigend zijn ontwikkeld. Indien de opbouw van het luchtwapen het best garandeerd is in een staatsluchtmacht zal men ook in de marine dit denkbeeld zeer zeker toejuichen, mits het innige contact en de samenwerking met de marine, het vaak werken onder de marine steeds verzekerd is.

Tenslotte M. d. V., bestaat naar ik vernam een misverstand ten opzichte van wat ik over de positie der politietroepen heb gezegd. Sommigen meenden dat ik mij over die troepen weinig waardeerend had uitgelaten.

Dit M. d. V., is in geen deele het geval. Integendeel geloof ik dat dit korps beantwoordt aan zeer hoge eischen. Wat ik gezegd heb evenwel, omtrent de vervanging van kader der mariniers door politietroepen, kan ik niet terugnemen en ik vond bevestiging van dat oordeel in de woorden van den Kapitein ROELOFSEN. Maar dit zegt niets tegen deze menschen zelf, of tegen hunne

bekwaamheid in de functies, waarin zij nu hun werk vinden.

Omtrent Curaçao zeide ik: „Hoe kan men terugkeeren tot het *systeem* van politietroepen waaronder in 1929 de overval mogelijk bleek”. Het woord *systeem* moet hier onderstreept worden. Ik wil U mijne bedoeling nader uitzetten.

Curaçao heeft altijd een garnizoen gehad tot 1928. Aan een beperkt aantal soldaten van het garnizoen werden soms politiediensten opgedragen maar dit was nooit een groot succes. De politie van Curaçao, voor een groot deel bestaande uit negers, was slecht, welk feit des te meer naar voren kwam toen het aantal inwoners zich onder invloed van de oliebedrijven enorm uitbreidde, met een juist niet betrouwbare of rustige groep mensen. Pogingen om de politie te verbeteren hadden geen resultaat, eenvoudig omdat men er geen mensen voor kon vinden. Uit deze omstandigheden is het gebruik der tegenwoordige militaire politie geboren. In het korps politieszoldaten in Holland meende men een goede bron te hebben gevonden voor een voldoende aantal goed gediciplineerde mensen met militaire- zoowel als politioonele bekwaamheden. Mi. is dit punt van uitgang *juist*.

Het was evenwel maar één stap verder, nu politie en garnizoen samen te smelten. De daarop betrekking hebbende alinea's in de Memorie van Toelichting 1927 van den Gouverneur aan den Kolonialen Raad, spreken voor zichzelf.

„Aan de militaire bezetting zal na de reorganisatie „met vertrouwen zoowel de taak van de thans bestaande „burgerpolitie, als die van het tegenwoordige garnizoen „moeten kunnen worden opgedragen. De sterkte van deze „bezetting zal dus zoodanig moeten zijn, dat de goede „gang van zaken bij den politiedienst gewaarborgd en „het beheerschen van den inwendigen toestand ook bij „ernstige rustverstoringen, onder alle omstandigheden, „volstrekt verzekerd is, welke beide eischen ook de lijn

„aangeven, waarin het personeel zal worden afgericht en „opgeleid.....

„De Politietroepen zullen worden ingedeeld in 4 Brigades, die politiedienst zullen doen in een wekelijks omwisselend drieploegenstelsel, waarbij de vierde brigade „voor militaire oefeningen, positioneele opleiding en als „reserve ter beschikking blijft, maar tevens zal worden „ingezet bij abnormale drukte, ongeregelheden, dienst op „spitsuren, enz.”

Opmerkingen, die ik zou willen maken zijn, dat hoewel het garnizoen geheel verdwijnt, in de taak der militaire politie alleen gesproken is van ernstige rustverstoring en hiermede de idee van verdediging tegen overval van *buiten*, de militaire idee, ongemerkt eruit is gegleden, behalve dan de 4de brigade beschikbaar zou zijn voor militaire oefeningen, maar tevens als reserve voor den politiedienst. Gemakkelijk is te begrijpen dat dit laatste *steeds* het geval zal zijn. Van militaire oefeningen zal hierbij niets komen.

De sterkte die men wilde bereiken was:

3 Officieren, 25 onderofficieren, 120 korporaals en manschappen.

Men gooide oude schoenen weg voor men nieuwe had. Het garnizoen verwaterde. Daar het ten doode was opgeschreven verdween alle militaire geest, bovendien gingen de beste krachten over bij de politie. De werving in Nederland gaf onvoldoende resultaten, de totale sterkte aan militairen liep terug tot een gevaarlijk laag peil.

Waren in 1917 nog 262 militairen op het eiland, in 1927 was dit getal verminderd tot 69, waarvan 6 dienstdoende bij de politie.

Hierop volgde het begin van overgang tot de politietroepen. In de nacht van den overval waren op Curaçao 136 militairen, waarvan 74 van de politietroepen. Onder het restant garnizoen van 62 man (136—74) waren nog 16 dienstdoende politieagenten. De overigen waren baantjesgasten (oppassers, ordonnansen, cantinebeheerders enz.).

Dat het militair element zich in zulk een systeem van samensmelting van garnizoen en politie moeilijk handhaaft, blijkt wel uit het feit dat zelfs de uitgezonden mariniers, ja zelfs opvarenden van de spoedig in Curaçao gestationeerde oorlogsbodem Hr. Ms. Hertog-Hendrik, dadelijk bij de politie werden ingedeeld en zelfs als verkeersagenten werden gebruikt. Eerst na eenigen tijd is het gelukt deze militairen voor zuiver militaire diensten te bestemmen.

M. d. V., naar mijne meening behoort op een eiland als Curaçao een uitsluitend voor militair gebruik bestemde gevechtsvaardige troep. Het *systeem* van samensmelting van deze diensten met politiediensten voerde bij de *natuurlijk* optredende personeelschaarschte tot de kwetsbaarheid der kolonie in den nacht van 8/9 Juni 1929.

M. d. V., alvorens hier te besluiten wil ik, het geheel van het rapport Idenburg, de marine betreffende, nogeens overziende, als mijn meening uitspreken: de Marine staat, door de voortdurende financieele aanvallen, eindelijk met den rug tegen den muur. Zij kan niet verder terug. Bezuinigen zooals de Commissie IDENBURG moest nastreven voeren tot een organisatie die niet meer geschikt is voor haar taak.

Generaal-Majoor b.d. CH. KRÈS.

M. d. V. Wanneer ik verzoekt heb, bij dit debat eenige oogenblikken het woord te mogen voeren, dan behoeft dat dadelijk deze correctie, dat ik met den inleider over het hoofdstuk Kon. Ned. Indisch Leger van het Rapport-IDENBURG niet bepaald zal debatteeren, wijl ik het vrijwel geheel eens ben met de zakelijke kritiek, door Kap. STRUYVENBERG geleverd op de denkbeelden, die in genoemd hoofdstuk werden voorgebracht. Mijn bedoeling is: nog eenige m.i. gewensechte aanvullingen terzake te geven, die ik echter vooraf wil laten gaan door een korte algemeene beschouwing over de opdracht aan de Commissie-IDENBURG en over het rapport in zijn geheel.

M. M. II. H. Toen in September van het vorige jaar de

opdracht aan de Commissie-IDENBURG bekend werd en bij de installatie der commissie door den Min. van Staat Dr. COLIJN eenige preciseering van de wenschen der Regeering was uitgesproken, is er zoiets als een rilling gegaan door de gemoederen van velen, uiteraard speciaal van de officieren, die een nieuwen en ditmaal heel ernstigen aanslag op de weermacht van ons Koninkrijk voorzagen. Dat was begrijpelijk, vooral na de verschillende slagen, die onder de vorige regeeringen na 1918 reeds aan legers en vloot waren toegebracht.

Persoonlijk heb ik mij terzake niet zoo erg ongerust gemaakt; ik meende mij daartoe gerechtigd wijl ik, gedurende tien jaren deel uitgemaakt hebbende van een regeeringscollege, een opdracht als de onderhavige heb leeren bezien van een meerzijdig standpunt dan alleen het rechtstreeksch betrokkene. Mijn gedachten in deze waren als volgt:

1°. Het lijkt mij ondenkbaar, dat ons tegenwoordige Kabinet aan hetwelk men het epitheton „nationaal” mag toekennen, een ontoelaatbare afbraak van de defensiemiddelen van het Koninkrijk zou beginnen, juist in dezen tijd, nu er een nog steeds groeiende onzekerheid in de internationale verhoudingen over den geheelen aardbol waarneembaar is.

2°. De naam van onzen Minister-President Dr. COLIJN, een man, beter dan wie ook hier te lande bekend in en met de internationale verhoudingen, is een extra waarborg voor mijn meening sub. 1°.

3°. De weermacht van ons Koninkrijk resorteert staatsrechtelijk onder het Staatshoofd, dat terzake van ingrijpende wijzigingen in organisatie, sterkte a.a., van beslissenden invloed kan zijn middels het recht van veto.

Maar naast dit al M.M.H.H., was voor mij óók duidelijk: de noodzaak van het onderzoek, opgedragen aan een veelzijdige bekwame commissie, wijl de toestand van de geldmiddelen h.t.l. en overzee dwingt tot uiterste efficiency in alle staatsdiensten, dus ook in de weermacht. Niets mag meer in leven blijven, dat niet allernoodzakelijkst noodig is, zelfs al zou hier of daar de piëteit, dat is

i.e. de militaire traditie zich met meer of minder klem tegen aantasting of opheffing verzetten.

M.M.H.H. ik meen goed te doen, hier even dieper op in te gaan, omdat wij militairen inderdaad toch wel moeten bekennen, nogal behoudend van aard te zijn en daarnemens de financieele zijde van militaire aangelegenheden nogal eens luchtig te behandelen. Van dit laatste moge als voorbeeld dienen, dat ik eens een hoofdofficier van naam hoorde zeggen: wij militairen zullen op krijgswetenschappelijke grondslagen uitmaken, wat er noodig is aan defensie-middelen; de Regeering moet dan maar weten, hoe zij aan de financiën komt. En een ander van nog hooger rang ontwikkelde in een tijdschrift een nieuwe leger-organisatie met ongeveer 30% verhooging van de vredes-sterkte, zonder zich ook maar eenigszins om de kosten te bekommeren! Zulk redeneeren gaat toch niet op; wij behooren vóór alles steeds reeël te blijven. En toen de Heer VAN TYEN in zijn inleiding zeide te hopen, dat het nu eens uit zou zijn met de steeds verminderende budgetten voor de Marine en er nu weer eens klimmende budgetten moesten komen, heb ik dan ook gedacht: ik hoop het met U, maar ik voorzie ze voor de eerstvolgende jaren zeker nog niet.

Ook wat Majoor VAN ALPHEN deed, het verwijzen naar andere landen, alwaar de uitgaven voor de weermacht blijkbaar wel kunnen worden opgevoerd, is m.i. niet geheel reeël. Heeft men er zich wel eens rekenschap van gegeven, wie na den oorlog die groote leger- en vlootuitbreidingen elders in feite hebben betaald? Dat waren goeddeels Nederlandsche bezitters van buitenlandsche aandelen en obligaties in ponden, dollars, francs enz.! Men ging daar in die landen met de uitgaven ver boven de inkomsten en toen kwam al spoedig het moment, dat o.a. men er de vroeger aangegane verplichtingen niet meer kon nakomen, met als resultaat het verloren gaan van de valuta. En zoo voorzie ik ook met vreeze, dat een mogelijke a.s. versterking van de Deutsche weermacht belangrijk zal bijdragen tot een val van de mark. En wie zullen dan weer het gelag betalen?

Hier in ons land zien we van de Regeering-COLIJN het onverbidde lijke streven naar een sluitend budget voor de redding van onze valuta en daarmee de redding van het Nederlandsche volk van een algemeene verarming met al de ellende daaraan verbonden. Ik kan niet gelooven, dat er onder U zijn, die het anders zouden willen. Maar dan moet ook toegegeven worden, dat de Regeering zich beperkt houdt in de staats-uitgaven, mede voor de defensie-middelen.

Daar staat echter tegenover, dat de verzekerings-premie voor ons zelfstandig volksbestaan via de handhaving van onze neutraliteit in Europa en in Azië, *ook weer niet beneden een zekere grens mag gaan*. In een uitnemend, waardig gesteld artikel onder den titel: „De grondslag van de opdracht der Weermacht-commissie”, geeft de oud-kolonel G. NYPELS, redacteur van „De Indische Gids” in de pas verschenen April-aflevering daarover een belangrijke beschouwing, die ik U tenzeerste ter lezing moge aanbevelen. Zijn HoogedelGestrenge vestigt er de aandacht op dat, na o.m. de geruchtmakende Zeven-Provinciën-tragedie en de bij herhaling in onze Staten-Generaal gehoorde stemmen voor afbraak van onze defensie, thans door de opdracht aan de Commissie-IDENBURG met de daarbij in de installatie-rede geleverde beschouwingen, in het buitenland getwijfeld zou kunnen worden aan de kracht van den weerstand, die door Nederland geboden zal kunnen worden, wanneer onze neutraliteit eens mocht worden geschonden. En hij meent dan, dat ten aanhoore van het buitenland een scherpe Regeerings-verklaring gegeven moet worden om uit te spreken, dat, *hoe de financieele nood ook dwingt of knijpt, Nederland niet te klein, d.i. in deze niet te arm is, om het „Je maintiendrai”, het „Wij willen ons zelf blijven” gestand te doen*. Ik sluit mij gaarne bij die meening aan. Maar M.M.H.H., voorloopig ook al zonder zulk een verklaring, ben ik, zooals ik in den aanvang van mijn rede zeide, nog niet ongerust ter zake, om de daarvoor vermelde drie redenen; en ik zou ook U willen aanbevelen, vooralsnog Uw vertrouwen in deze te

blijven schenken aan ons tegenwoordige regeeringsbeleid.

Van hetgeen ik dan nu verder omtrent het Rapport-Idenburg heb op te merken, is dus allereerst dit mijn uitgangsgedachte, dat ik niet geloof aan wat uit de opdracht aan de Commissie-Idenburg m.i. slechts schijnbaar is op te maken, d.i. aan de werkelijke bedoeling van de Regeering om inderdaad, *hoe dan ook*, 25 à 30 millioen te willen bezuinigen op de uitgaven voor de defensie van ons Koninkrijk. N.m.m. had de Regeering met Hare opdracht slechts de bedoeling, *de Commissie te dwingen tot het uiterste te gaan* bij de beoordeeling van de bestaande stelsels en formaties der weermacht-onderdeelen en ditmaal eens een einde te maken aan alles, wat behoudzucht en tijdsomstandigheden tot nu toe mogelijk ten onrechte in stand hadden laten blijven. Zonder den dwang van een te bereiken hoog cijfer, zou dit doel zoo goed als zeker niet bereikt worden.

Een tweede omstandigheid, aan welke ik veel waarde meen te mogen hechten bij de beoordeeling van den inhoud van het rapport, is, dat voor de behandeling resp. van de landmacht h.t.l. en van de zeemacht, in de Commissie werden benoemd zekere „coming men” van die weermacht-onderdeelen, alzoo personen, die in de naaste toekomst zelf zullen hebben uit te voeren, dan wel zullen hebben te werken met dat, wat zij in het rapport zouden voorstellen. Voor de beoordeeling van het Kon. Ned.-Indische leger was zulks helaas niet het geval, behoudens in zekere mate met het lid, dat bij het Departement van Koloniën het Hoofd van de Afdeeling Militaire Zaken is.

Deze beide factoren in den opzet van Dr. Colijn maken dien m.i. tot een meesterlijken greep. Aldus moest succes verkregen worden en werd ook succes verkregen in den zoeven beschreven door de Regeering gewenschten zin, want er werden bezuinigings-wegen gevonden, die deels zelfs verbeteringen zullen brengen. Maar daarbij lijkt het mij dan uitgesloten, dat deze Regeering bij de uitvoering van veranderingen in samenstellingen en stelsels van de

weermacht-onderdeelen verder zou gaan, dan de Commissie na haar grondig onderzoek toelaatbaar zou achten en dus zou kunnen overgaan tot afbraak van de defensie van ons Koninkrijk.

Wat geeft nu het Rapport-Idenburg ons als resultaten te zien en te leeren in de groote lijn?

Aangaande de Kon. Landmacht lezen we in punt 115, dat de maatregelen, tevoren behandeld in de onderdeelen A, B en C, door de Commissie worden geacht te zijn „in het belang van de weermacht en mitsdien aan te bevelen” en die, behandeld in E en F, „niet in die mate strijdig met het legerbelang, dat zij niet zouden kunnen worden aanvaard” ter wille van de bezuiniging. Gezamenlijk zouden de maatregelen A t/m. F een besparing opleveren van ruim f 5.2 miljoen per jaar. Alsdan is de Commissie ook „au bout de son latin”; duidelijk en nadrukkelijk zegt zij, dat verdere bezuiniging tot f 6.5 miljoen per jaar afbraak zou beteekenen.

Het hoofdstuk betreffende de Kon. Landmacht, geteekend o.m. door den a.s. Chef van den Generalen Staf, leverde m.i. aldus een sprekend resultaat.

Het hoofdstuk over de Kon. Ned. Marine heeft een even positief aspect als dat over de Kon. Landmacht.

Eigenlijk met overboord-werpen van den ouden toestand, construeert de commissie — waarneembaar in samenwerking met enkele bekende bekwame medewerkers, eveneens „coming men” in de Marine — een nieuwen opbouw (in feite zelfs twee ontwerp-constructies) en zij geeft daarbij duidelijk aan, tot hoever gegaan kan worden, willen de operatieve organen der zeemacht hier te lande en in de Overzeesche Gewesten blijven op de sterkte als in de z.g. Grondslagen voor de defensie van Ned.-Indië werd bepaald. En nu ook in dit hoofdstuk als resultaat een mogelijke belangrijke besparing o.m. door los te laten velerlei, dat tot nu toe door behoudzucht en tijdsomstandigheden blijkbaar ten onrechte in leven werd gehouden.

Ik zal mij niet begeven in een beoordeeling van de voor-

gestelde maatregelen, maar wel wil ik zeggen, dat ik de beide tot nu toe besproken hoofdstukken van het Rapport-Idenburg als constructief bedoeld meen te mogen beschouwen. Zij dragen in hunne onderteekening de namen van mannen van erkende bekwaamheid, die blijkbaar ook de verantwoordelijkheid voor hun voorstellen aandurven. De in deze beide hoofdstukken vervatte denkbeelden zullen dus der Regeering gegevens voor beslissingen kunnen opleveren.

Nu spreekt het wel vanzelf, dat menigeen onzer een ander oordeel kan hebben over de door de Commissie besproken denkbeelden. En het is goed, daaraan uiting te geven, mits in opbouwenden zin, ter voorlichting van de Regeering. Deze heeft tenslotte nog eigen adviseurs in de hoogste verantwoordelijke betrekkingen. En uiteindelijk zal Zij Haar beslissingen nemen onder Haar hooge verantwoordelijkheid voor het algemeen landsbelang. Dit alles overwegend, ben ik geneigd, die beslissingen zonder ongerustheid tegemoet te zien.

Hoe geheel anders is echter het aspect van het derde hoofdstuk, dat voor het Kon. Ned.-Indische Leger! Wie het Rapport-IDENBURG niet alleen zakelijk, maar ook naar zijn psychologische waarde beoordeelde, kan wel niet anders, dan getroffen zijn door den — laat ik het noemen — moedeloosen toon van het geheel, opvallend verschil met dien van de beide voorafgaande.

Nu is helaas wèl juist, wat de inleider Kap. STRUYVENBERG releveerde, dat de Commissie op enkele plaatsen bij de bespreking van cenige denkbeelden, die meer verdedigt dan o.i. toelaatbaar is; en ik onderschrijf dan ook zijn ernstige, goed gedocumenteerde kritiek daarop bijv. v.w.b. de fatale gevolgen, zoowel voor vredes- als voor oorlogs-tijd bij doorvoering van de vervanging van de Veld-politie op Java door Infanterie. Toch wil ik ter rechtvaardiging van de houding der Commissie wijzen ook op haar eigen mededeeling in punt 64 luidend: „Ter bereiking van dit doel — „d.i de bezuiniging der tweede

„helft van het totaal te vinden bedrag — zal, het behoeft „na het vermelde in de inleiding nauwelijks betoog, aan „zienlijk schade moeten worden gebracht aan de kracht, „waarmee het leger de doelstelling kan nastreven.”

Alles bijeengenomen echter, zie ik met Kap. STRUYVENBERG in dit hoofdstuk bijna niets constructiefs; de Commissie moest — natuurlijk haars ondanks — overgaan tot zeer ernstige afbraak, om te kunnen voldoen aan den gestelden eisch. En daarom zou het m.i. beter zijn geweest, als de Commissie tenslotte maar uiteindelijk een streep door haar eigen werk had gehaald, en kortweg had verklaard: langs dezen weg is niet te bezuinigen, zonder een zoodanige afbraak te plegen, dat het resultaat onaanvaardbaar wordt.

M. d. V. Ik moge ter ondersteuning van de kritiek van Kap. STRUYVENBERG even voorlezing doen van wat ik — voor het debat in zoo kort mogelijken vorm gehouden — reeds vóór ik zijn inleiding had gehoord, op papier had gezet aangaande de drie voornaamste m.i. wanhoops-voorstellen van de Commissie.

I. De taak der Veld-Politie op Java moet worden overgenomen door onze Indische Infanterie.

Ik ben in den Volksraad de voorvechter geweest voor het opdragen van de taak der vroegere z.g. Gewapende Politie op de Buitengewesten aan de daar toch alleen voor de z.g. politiek-politioneele taak onzer Indische weermacht aanwezige Infanterie. Na veel tegenstand is het daartoe deels gekomen, echter onder het maken van de ernstige fout, dat men het totaal aan Infanterie op de Buitengewesten heeft verminderd. Maar op Java 3700 man Veld-Politie vervangen door 3200 man Infanterie zou iets geheel anders beteekenen, n.l.:

1°. In dat uitgestrekte land met 40 millioen inwoners de gezagsmiddelen van de Overheid verminderen met 3700 man;

2°. 3200 man Infanterie onttrekken aan de regelmatige oefeningen, die noodig zijn om dat wapen en het leger als geheel paraat te houden voor zijn z.g. B.V.-taak.

(De beschrijving van de consequenties hiervan door Kap. STRUYVENBERG wettigen de conclusie, dat alsdan het preventief afwerend vermogen van ons leger tegen mogelijke plannen tot schending van onze neutraliteit, wel in zeer bedenkelijke mate wordt gereduceerd).

3°. De aanvulling en aflossing van de Infanterie op de Buitengewesten, speciaal voor buitengewone gevallen, ernstig in gevaar brengen, zoo niet onmogelijk maken.

Deze gevolgen zijn m.i. onaanvaardbaar. Wellicht zal het mogelijk zijn met eenige inkrimping van de Veld-Politie de thans reeds voor de Veld-Politie-taak op Java bestemde 6 Maréchaussée-compagnieën nog met b.v. twee uit te breiden voor streken, waar onze militaire politie van bijzonder nut kan zijn; maar verder gaan in vermindering van het totaal aan gezagsmachtsmiddelen, lijkt mij niet te verantwoorden.

Laat de Regeering zich toch eens herinneren den feitelijken noodtoestand, waarin de Indische Regeering in 1926 en 1927 heeft verkeerd blijkens Haar eigen — toen psychologisch onjuiste — openlijke verklaring in den Volksraad!

(Ik vestig er de aandacht op, dat, toen Minister COLIJN eergisteren in de Eerste Kamer der Staten Generaal bij de behandeling der Indische begrooting zich terecht in zoo waardeerenden zin uitsprak over het verrichten van politie-diensten door Maréchaussées, Z.E. geen der zoo-even door mij genoemde, van zoo ver strekkende beteekenis zijnde andere gevolgen aanroerde).

II. De totale opheffing van de Cavalerie met vervanging door wielrijders en gepantserde automobielen.

Valt er wellicht over gedeeltelijke verandering van het ruiterswapen in deze gemechaniseerde afdelingen te praten, m.i. blijft voor de Indische terreinen een korps bereden verkenners van b.v. 200 à 300 man sterk onafwijsbaar noodzakelijk. Wielrijders kunnen in de natte tijden de verharde wegen nauwelijks verlaten, troepenleiders zouden zonder bereden verkenners bij hunne actie dan met blindheid zijn geslagen. Dit verkenners-

korps zou, voorzien met militie van intelligente jonge mannen, op een kleine weinig kostbare vredes-sterkte zijn te houden.

III. Het inkrimpen van de mobiele Artillerie met een Afdeeling Berg-Artillerie en de omzetting der andere Afdeeling Berg-Artillerie in Motor-Artillerie, door het Berg-kanon op een auto te plaatsen. En zulks, nadat de laatste Afd. Veld-Artillerie ook reeds werd „ontmand” door de bespanningen te vervangen door trek-auto's.

Hierbij lijkt de bezuinigings-noodzaak aan de Commissie-IDENBURG wel elke herinnering aan wat Berg- en Veld-Artillerie in wezen zijn, te hebben ontnomen. Men construeerde toch gewicht, kaliber en inrichting der Veld- en Berg-kanonnen naar de trek- en draagkracht der paarden, teneinde aldus het zoo goed mogelijk volgen van de Infanterie door geschut mogelijk te maken. Ontneemt men nu aan die kanonnen die trek- of draagkracht, dan verliezen zij immers volkomen hun raison d'être!

Het voorstel der Commissie-IDENBURG in deze beteekent dus een decimeeren van de artillerie-kracht van het veld-leger.

Indien terwille van onontkoombare bezuiniging de be-rezen Artillerie moet worden aangetast, wijl voor Ned.-Indië het paarden-materiaal c.a. inderdaad zeer kostbaar is, dan lijkt mij een wel aanvaardbare oplossing: de geheele Artillerie van het Veld-leger om te vormen tot 3 Afdeelingen, elk à 3 Batterijen van 10,5 c.M. Hw. Ik neem hierbij aan, dat de Infanterie voor haar directe manoeuvreeren den steun heeft van haar z.g. Infanterie-geschut. Bij onze beperkte gevechtsfronten aldaar, zullen dan toch zelfs de flanken nog steeds voldoende gesteund kunnen worden met artillerievuur uit opstellingen, gelegen vlak naast den verhardten hoofd-opmarschweg, indien de batterijen beschikken over een uitmuntend georganiseerden waarnemingsdienst.

Deze oorlogssterkte van de mobiele artillerie is ook tot een zeer beperkte vredes-formatie terug te brengen, bij een juist gebruik van militie. De Veld- en Berg-kanon-

nen zullen dan naar de z.g. geschut-reserve moeten verhuizen, ten gebruike naar omstandigheden, zooals zich t.z.t. kunnen voordoen.

Ik laat het korthedshalve bij de bespreking van deze drie meest ingrijpende voorstellen, die m.i. dus, zooals gedacht door de Commissie-Idenburg (in haar wanhoop, naar ik veronderstel!), onaanvaardbaar zijn, echter door amendeering, zooals bijv. door mij besproken, mogelijk deels wel uitvoerbaar zijn, zonder dat dan de kracht, waarmee het Kon. Ned.-Indisch Leger t.z.t. zijn doelstelling zal moeten nastreven, al te zeer benadeeld zal blijken.

M.M.H.H. Met deze opmerking heb ik tegelijkertijd tot uiting gebracht, mijn belangrijkste en ook wel ernstige bezwaar tegen de rede van den Inleider, n.l. dat daarin geen poging is gedaan, om iets naar voren te brengen, dat wellicht wel tot bezuiniging zou kunnen voeren. Ik meen, dat wij in onze kritiek zoo eenigszins mogelijk ook wat opbouwend moeten zijn, i.e. de Regeering helpend in Haar zoo ongelooflijk zware taak om rond te komen met de beschikbare financiën. Ik deed er een bescheiden poging toe bij de behandeling der drie zoo even besproken onderwerpen. En ik meen nog één verdere aanwijzing te kunnen geven in het navolgende.

Wij hebben thans in Ned.-Indië een zeer kostbaar legerstelsel, wijl daarin 1o. iedereen gehuwd kan zijn; 2o. iedereen pensioen kan verdienen. Gevolg van 1o. is, dat we in onze kazernes niet een leger van \pm 30.000 mannen onderhouden, maar van \pm 30.000 gezinnen; gevolg van 2o. is: een ondragelijke pensioenslast nevens de oorlogsbegroo-ting. Hierin moet en kan m.i een belangrijke verandering worden gebracht.

In een artikel in de Indische Gids van Nov. 1933 leverde ik terzake eenige denkbeelden, waarnaar ik korthedshalve meen te moeten verwijzen, wijl ik er vanavond in verband met den beschikbaren tijd niet verder op kan ingaan. De Commissie-Idenburg heeft dit onderwerp wel even aangeraakt in haar punt „Invoering van een capitu-

lanten-stelsel'', m.i. echter slechts onvoldoende en zeker niet overtuigend, mogelijk wijl zij zich op dit gebied niet deskundig genoeg voelde; want voor de juiste beoordeeling en behandeling ervan in al zijn consequenties, is inzicht noodig in de tegenwoordige algemeene sociale en maatschappelijke verhoudingen van Ned.-Indië. *Dit zal dus m.i. overgedaan moeten worden.*

M. d. V. Om te eindigen, zou ik nog eens in het kort willen zeggen, dat het hoofdstuk in het Rapport-Idenburg over het Kon. Ned.-Ind. Leger blijkens de daarop o.m. door den Kap. STRUYVENBERG geleverde kritiek, zelve heeft bewezen, dat op de organisatie van de weermacht mogelijk wel door reorganisatie een weinig zal zijn te bezuinigen, maar zeker niet het bedrag, dat geëischt werd. En dat door herziening van het m.i. verouderde legerstelsel, vermoedelijk wel grootere, hoewel niet direct voelbare besparing op de uitgaven voor het leger zal kunnen worden gevonden.

Ik dank U M. d. V.

Res. Lt.-Kolonel der genie J. F. BECKMAN.

M. de V., M. H.

De hoofdtaak van ons Indische leger is de handhaving van orde en rust.

Om te begrijpen wat dit beteekent in een koloniaal land, moet men de onderdrukte spanning en ontroering hebben gezien van de Europeanen in Indië in 1926, toen niemand wist of hij zijn eigen huishoudenden kon vertrouwen, toen men zelfs niet zeker was van alle inheemsche troepen, toen menige eenzame planter in stille angst de geheimzinnige nacht inging, niet wetende wat daar buiten zou samenspannen.

Toen werd men zich weer bewust enkelingen te zijn, verloren in de millioenenzee der Inlandsche bevolking. En in die ongewisse, slecht gekende stroomen is er maar één houvast: de Hollandsche soldaat.

Het Nederlandsche volk moge beseffen zijn groote ver-

antwoordelijkheid voor hen die het uitzendt om ginds te arbeiden voor zijn welvaart en zijn plaats in de wereld.

Ik ben het dan ook volkomen eens met kapt. S., dat de weerkracht van het N.-I. leger geen enkele verzwakking gedooft. Niet eens ben ik het echter met den inleider, waar hij *à priori* afwijst de aanwijzingen van het rapport-IDENBURG inzake politiediensten en capitulantenstelsel. In deze beginselen zie ik — naast mogelijke bezuiniging — juist de oplossing der vele moeilijkheden, die de Europeesche soldaat in het vredes-garnizoen, aan het legerbestuur bezorgt.

Jonge, krachtige mannen, en meerendeels onrustige, avontuurlijke naturen, met geringe ontwikkeling, zijn niet voldaan met de paar uren dienst in het garnizoen.

Tegen de Indische verveling en verleiding helpen geen tehuizen en andere goed bedoelde maatregelen; er is maar één oplossing d.i. hard en afwisselend werk.

Uit een jarenlange ervaring als comdt. van honderden Europeanen weet ik hoe zij hunkeren om „naar buiten” te gaan, weet ik dat de geest nimmer beter is, dan wanneer zij van 's morgens vroeg tot 's middags laat onder de tropische zon hebben gewerkt.

Het verrichten van politiediensten kan hiertoe een eerste stap zijn; m.i. dienen wij veel verder te gaan en den soldaat te gebruiken voor allerlei werk o.a. bivakbouw, wegen- en bruggenaanleg enz., evenals de Franschen dat in Marokko doen, en zooals trouwens de oude rimboe-officieren in Indië ook deden.

De benoodigde geringe technische scholing komt al doende.

Het zal de Nederlandsche landmacht, die met „maanden” opleiding rekent, vreemd klinken, dat men op Java beroepssoldaten, met 6 en meer dienstjaren, ieder jaar opnieuw gaat „oefenen volgens program”.

Al die troepenoefeningen op Java, die kapt. S. in het gedrang ziet komen, dienen dan ook meer aan enkele staf-officieren, dan aan den troep.

De Indische praktijk en behoefte is: werken met bataljons, niet met divisies.

Daarom is naar mijn meening niet alleen de dure veldpolitie te vervangen door goedkoopere soldaten — echter door legeruitbreiding tot hetzelfde aantal — maar voorts de beroepssoldaat in vreedstijd voor degeneratie en losbandigheid te behoeden door ook andere nuttige en productieve arbeid, rouleerend met militaire „herhalingsoefeningen”.

Wat het capitulantenstelsel aangaat, sta ik geheel aan de zijde van majoor VAN ALPHEN, te meer waar dwingende bepalingen aan overheids- en zelfs particuliere bedrijven, — om vóór uitzending uit Nederland te vragen — eerst in het leger naar personeel te zoeken, in Indië zooveel makkelijker te treffen zullen zijn dan hier te lande.

K. S. spreekt geringschattend over het beschouwen van het leger als eens doorgangshuis.

M. H. Het zijn niet de minste onder ons, die na een loffelijke militaire dienst overgingen in een civiele werkring. De kapt. S. moge bedenken dat vele onderofficieren jaar op jaar dienen zonder eenige kans op promotie.

Persoonlijk heb ik meermalen met respect een altijd opgewekte plichtsvervulling gezien; maar is het niet menschelijk als de ambitie dan allengs verslapt?

Niet iedere soldaat kan onderofficier; niet iedere onderofficier onderluitenant worden.

Het leger kan slechts gediend zijn met frissche doorstrooming en de in uitzicht te stellen toekomst is een machtige prikkel voor goede dienstvervulling en kan het legerbestuur veroorloven meer selectie bij de werving toe te passen.

De Europeesche middenstand in Indië is grootendeels uit het leger voortgekomen en Indië is er wel bij gevaren.

Van een goed geregeld capitulantenstelsel zal, naast het leger, heel het Indische bedrijfsleven profijt hebben.

Productieve arbeid in vreedstijd, die ook den soldaat van alle markten thuis maakt, gecombineerd met het capitulantenstelsel, zullen naar mijn innige overtuiging, naast de beoogde bezuiniging, onberekenbare voordeelen opleveren en de goede geest van het leger — nog steeds belangrijker dan

getalsterkte en materieele uitrusting — aanzienlijk bevorderen.

M. II. Het is onze plicht ernstig te waarschuwen tegen verzwakking van de weerkracht van het Indische leger, doch tevens, om daarbij te zoeken naar de meest efficiënte en economische opzet daarvan.

Ik heb gezegd.

Kapitein Generale Staf A. STRUYVENBERG.

Mijnheer de Voorzitter, Excellentie's, Mijne Heeren.

Met het oog op het reeds vergevorderde uur lijkt het mij gewenscht niet te lang meer Uw aandacht te vragen en dus de debaters slechts kort van repliek te dienen. Ik wil de beide sprekers beantwoorden in de volgorde waarin zij in debat zijn gekomen en zal dus eerst het woord richten tot den Generaal Kiès.

M. d. V., ik mag wel beginnen met mijn voldoening er over uit te spreken, dat ik met een zoo waardig tegenstander den degen mag kruisen. Maar nog veel grooter is mijn voldoening te mogen constateeren, dat er eigenlijk niet veel sprake zal behoeven te zijn van degen-kruisen, omdat de geachte debater het over het algemeen, en zelfs op alle essentieele punten, met mijn betoog eens is. Voor de wijze waarop de Gen. Kiès mijn beschouwingen heeft ondersteund en aangevuld, kan ik niet anders dan hem mijn bijzonderen dank betuigen. Vooral waar ik de vorige week over zoo weinig tijd kon beschikken om dit veelomvattende onderwerp te bespreken en dientengevolge hoogst belangrijke vraagstukken slechts even kon aanroeren, is mij de uitbreiding, welke de debater wel aan mijn betoog heeft willen geven, in hooge mate welkom geweest.

Er blijven natuurlijk kleine meeningsverschillen over; dit is wel onvermijdelijk bij een zoo moeilijke en veelomvattende materie, die ieder uit den aard der zaak uit eigen gezichtshoek beschouwt. Ik wil de punten, ten aanzien waarvan ik met den Gen. Kiès, ook na zijn rede van inzicht blijf verschillen, zeer in het kort even de revue laten passeren.

De geachte debater heeft eerst de politieke zijde van het vraagstuk in beschouwing genomen, d.w.z. zijn inzicht gegeven betreffende het Regeeringsbeleid inzake de instelling der Commissie-IDENBURG. M. d. V., het wil mij beter voorkomen hem op dit terrein niet te volgen, omdat het naar mijn gevoelen geenszins op mijn weg ligt na te pluizen, welke bedoelingen de Regeering kan hebben gehad, toen zij deze commissie in het leven riep en of daarbij wellicht „Hintergedanken” een rol hebben gespeeld. Zooals ik de zaak zie, had ik bij mijn bespreking van dit onderwerp alleen te maken met het rapport, zooals dit voor ons ligt en ik heb mij dan ook geheel daartoe bepaald. Ik zou deze gedragslijn ook hedenavond willen volgen.

Gen. KRËS heeft voorts gezegd, dat wij militairen vaak „behoudend van aard” zijn en de financiële zijde van militaire aangelegenheden nogal eens luchtig behandelen, waarvan hij enkele typische staaltjes heeft vermeld. Ik wil dit in het algemeen gaarne erkennen maar geloof toch er op te moeten wijzen, dat in het onderhavige geval dit verwijt niet geheel opgaat. Wij leven op het oogenblik in abnormale tijdsomstandigheden. De alom heerschende economische crisis, die het evenwicht geheel heeft verstoord, is oorzaak geweest, dat in de betrekkingen tusschen de volkeren een sterk storend element is gekomen. De op den Volkenbond gebouwde hooge verwachtingen zijn niet vervuld, de liquidatie van den door den Wereldoorlog nagelaten boedel, nog steeds niet voltooid, brengt even talrijke als ernstige moeilijkheden mede. Overal kraakt en barst het, botsen de belangentegenstellingen tegen elkaar op; hoog liggen de brandhaarden, waaruit het conflict kan geboren worden, opgetast. Dit geldt voor Europa, maar het geldt zeker niet minder voor Azië. En nu vraag ik me af, M. d. V., of er in deze zoo moeilijke en gevaarlijke tijden geen aanleiding is om, voor zoover dit dringend noodzakelijk is te achten, de financiële belangen, hoe hoog ik deze overigens ook aansla, achter te stellen bij de toch altijd nog hoogere belangen van den Staat, welke verband houden met zijn zelfstandig bestaan. Maar ik geloof, dat ik op het oogenblik bezig ben

open deuren in te trappen; immers, heeft de debater niet zelf de gedenkwaardige woorden gesproken, dat „de verzekeringspremie voor ons zelfstandig volksbestaan ook weer niet beneden een zekere grens mag gaan”, woorden die mij als uit het hart zijn gegrepen?

Wat nu de door Gen. Kriès naar voren gebrachte denkbeelden voor de reorganisatie van het Indisch leger betreft, moge ik het volgende opmerken.

Ten aanzien van het voorstel van de commissie-IDENBURG tot opheffing van de Indische cavalerie heeft Gen. Kriès betoogd, dat hij hiermede niet accoord kan gaan, omdat zonder verkennende cavalerie het leger in oorlogstijd „blind” zou zijn, waar de wielrijders veelal aan de wegen zullen zijn gebonden. Mocht het echter noodzakelijk zijn, op onze dure cavalerie te bezuinigen, dan zou hij desnoods met den voorgestelden maatregel kunnen meegaan, mits een korps bereden verkenners in het leven wordt geroepen van b.v. 200 à 300 man, te recruteeren uit de militie, waarvoor jonge, intelligente mannen zouden moeten worden aangewezen. Ik betwijfel M. d. V., of deze oplossing wel bruikbaar zou zijn. De militie in Indië is een kapstok, waaraan al heel wat is opgehangen; heeft men ergens geen personeel voor, dan is het altijd weer de militie, die de moeilijkheid zal moeten oplossen. Ik geloof niet, dat het eenvoudig zal zijn, deze bereden verkenners óók nog uit de militie te halen. En dan nog wel intelligente jonge mannen, wier aantal heusch niet zoo groot is als men oppervlakkig beschouwd misschien zou denken en die we zoo broodnoodig hebben voor onze artillerie, afdeelingen mitrailleurs en infanteriegeschut, wielrijders, technische diensten, enz. Afgescheiden hiervan is het de vraag of, in onze moeilijke Indische terreinen, uit de militie gerecruteerde bereden verkenners zouden voldoen. Ik geloof dan ook, alles te saam genomen, dezen maatregel te moeten ontraden.

Thans de bergartillerie. De geachte debater kan zich geenszins vereenigen met het voorstel van de commissie-IDENBURG inzake de motorisceering van de afdeeling bergartillerie, omdat het bergkanon *als zoodanig* is geconstrueerd

er niet om op een auto te worden gezet. Moet de bergartillerie weg, dan stelt hij voor, de geheele artillerie van het veldleger om te vormen tot 3 afdn. à 3 batterijen 10,5 hw., waarvan hij goede resultaten verwacht, ook al moet die motorartillerie ver achterwaarts in de nabijheid van den hoofdopmarschweg in stelling komen, mits we maar beschikken over een uitmuntend georganiseerden waarnemingsdienst. „Ik neem aan”, voegt Gen. Krès er aan toe, „dat de Inf. voor haar directe manoeuvreeren den steun heeft van haar eigen z.g. infanteriegeschut”.

M. d. V., dit is alweer een van die punten uit mijn betoog, die een vraagstuk op zichzelf vormen, een vraagstuk, waarover ik door gebrek aan tijd de vorige week slechts enkele woorden kon zeggen. Ik wil er thans wel even wat dieper op ingaan en dan beginnen met te constateeren, dat onze bergartillerie ongetwijfeld een ingewikkeld en kostbaar wapen vormt, gezien het groot aantal menschen en paarden, dat voor de bediening en verplaatsing van de twaalf kanonnen per afdeling noodig is. Toen ik dan ook in mijn betoog een lans brak voor het behoud van deze artillerie heb ik daarmee niet willen zeggen, dat ik afwijzend zou staan tegenover elk voorstel, beoogende de organisatie van de bergartillerie wat te vereenvoudigen. Een poging daartoe is eenigen tijd geleden in het I. M. T. al gedaan, waarbij de schrijver voorstelde het aantal munitie-draagpaarden te verminderen en een gedeelte van de munitie-uitrusting op motorvoertuigen te vervoeren. Ik wil ook nog wel verder gaan, desnóóds zelfs de bergartillerie afschaffen en het voorstel van den debater overnemen, *mits* dan ook inderdaad de infanterie de beschikking krijgt over modern vlakbaan-infanteriegeschut¹⁾ in voldoende getale! Maar we hebben dit geschut nog niet, zullen het dus moeten aankopen en de organisatie's voor bediening en verplaatsing moeten opbouwen. Dat zal geld, veel geld kosten, zóó veel, dat ik betwijfel of de nieuwe organisatie in totaal wel goedkoper zal zijn dan de bestaande. En moet inderdaad deze

¹⁾ Vlakbaan-infanteriegeschut, omdat het Indisch leger nu eenmaal al gedeeltelijk uitgerust is met den Stokes-Brandt mortier.

vraag ontkennend worden beantwoord, dan vraag ik me af, of het dan niet beter zal zijn alles maar bij het oude te laten, daarmede de kans behoudende dat we later, in gunstiger tijden, wellicht onze wapening nog eens zullen kunnen completeren met een goed, modern infanteriekanon.

Ik wil nog even opmerken, dat ik minder vertrouwen heb in de resultaten van de ver achterwaarts opgestelde motor-artillerie dan de Gen. Kiès. Als voorwaarde heeft hij genoemd: een uitmuntend georganiseerden waarnemingsdienst. Ik zou er nog aan willen toevoegen: een niet minder uitmuntend georganiseerden verbindingsdienst. Maar M. d. V., dit zijn desiderata; wij zullen naar de verwezenlijking ervan moeten streven, maar of wij dit doel zullen kunnen bereiken blijft een open vraag. De wereldoorlog heeft voldoende bewezen, hoe moeilijk het is om het artillerievuur op het juiste tijdstip en op de juiste plaats af te geven. Zal ons dit gemakkelijk vallen? Het Indische terrein, vooral in de vlakke, waar de strijd vermoedelijk in hoofdzaak zal worden uitgevochten, werkt hiertoe veelal niet mee. Bovendien zullen wij waarschijnlijk geen gelegenheid krijgen de gevechtsvoering in oorlogstijd te leeren, omdat, naar ik voorzie, de actie tegen een eventuelen indringer op Java niet lang zal duren. Dit is m.i. een factor van niet te onderschatten belang, die wel eens over het hoofd wordt gezien. Als men, zooals in den wereldoorlog is geschied, 4 jaren lang krijg voert, dan leert men zoo langzamerhand, zij het ten koste van de noodige offers, het klappen van de zweep wel. Wij echter staan er te dezen aanzien, juist in verband met het te verwachten snelle verloop van den strijd, veel ongunstiger voor en zullen van den eersten gevechtsdag af „in vorm” moeten zijn. Ik stel dan ook voor onze verhoudingen meer vertrouwen in de bergartillerie of het infanteriegeschut, mits modern, dan in de motor-artillerie, bij het verleenen van rechtstreekschen steun aan de infanterie.

Gen. Kiès heeft verder gesproken over het wijzigen van ons kostbaar legerstelsel, ten doel hebbende te komen tot een vermindering van het aantal gezinnen en van den ondragelijken pensioenslast. M. d. V., ik wil voorop stellen, dat ik het in beginsel geheel met den debater eens ben en

even warm als hij dit heeft gedaan, het in studie nemen van dit vraagstuk aanbeveel. Ik wil alleen even een waarschuwend woord laten hooren tegen al te optimistische verwachtingen t.a.v. de hiermede te bereiken financieele resultaten, vóór de bestudeering van dit probleem voltooid is. Het zou niet de eerste maal zijn, dat een voorstel, dat er zoo op het oog buitengewoon aantrekkelijk uitziet, bij nader onderzoek sterk blijkt tegen te vallen. Er zitten aan dergelijke problemen altijd vele kanten, die eerst bij nadere bestudeering aan het licht treden. Men kan zich hier b.v. afvragen, of we bij invoering van het door Gen. Krès gepropageerde stelsel geen moeilijkheden zullen ondervinden bij de werving; of we ook na invoering nog wel in voldoende mate het personeel zullen krijgen, dat we voor het leger wenschen; voorts of de snellere doorstroaming van het personeel, die met dit stelsel gepaard gaat, niet weer hoge kosten zal meebrengen, welke de te verwachten bezuiniging goeddeels te niet zullen doen. M. d. V., ik wil hiermede geenszins zeggen, dat het ook inderdaad zoo zijn zal; ik wil alleen maar mogelijk te hoge verwachtingen, welke men te dezen aanzien zou kunnen koesteren, wat temperen. Slechts een volledig, op het Dep. v. Oorlog te houden, onderzoek van deze materie zal kunnen uitwijzen, welke financieele gevolgen deze voorstellen zullen hebben.

M. d. V., ik meen hiermede de voornaamste punten uit het betoog van den Gen. Krès, ten aanzien waarvan mijn inzichten niet geheel met die van den debater overeenstemmen, voldoende beantwoord te hebben. Eén punt nog slechts rest mij en wel een voor mijn gevoel nogal belangrijk. De geachte debater heeft mij nl. het verwijt gedaan, dat ik alleen afbrekende, doch geen opbouwende critiek heb geleverd; dat ik geen enkel voorstel aan de hand heb gedaan, dat eenige bezuiniging kon geven. Het wil mij voorkomen, dat dit verwijt niet billijk is. Want in de eerste plaats is het niet geheel juist; U zult zich herinneren dat ik, v.w.b. de invoering van het capitulantenstelsel voor Eur. militairen beneden den rang van sergeant, heb gezegd, dat we met het

oog op de noodzakelijke versoering daaraan wel niet zullen kunnen ontkomen, al heb ik daarnaast de nadeelen van die invoering in het licht gesteld en betoogd, dat we daartegenover zoodra mogelijk, zoodra dus de toestand van 's Lands geldmiddelen dit zal gedoogen, zullen moeten komen tot een versterking van het Eur. beroepslement in het Indisch leger. Deze bezuiniging van f 1.25 millioen blijft dus door mij onaangetast. Verder heb ik betoogd, dat ik niet tegen de vervanging van de veldpolitie door legerafdeelingen ben, *mits* die afdeelingen boven de formatie van het leger worden gevoerd; dat ook *dán* nog een aanzienlijke bezuiniging zal overblijven, omdat m.i. het leger met belangrijk minder personeele krachten dan de veldpolitie de politie-taak zal kunnen vervullen. Ook heb ik mij met geen enkel woord verzet tegen het terugbrengen van de beide bataljons genietroepen tot één bataljon. Natuurlijk heb ik er liever twee, een technisch en een pionier-bataljon, maar het kan met één bataljon óók, en waar bezuiniging nu eenmaal geboden is, zullen we met het mindere genoegen moeten nemen. U ziet dus, dat ik een deel der bezuinigingsvoorstellen niet heb afgewezen.

Overigens heb ik, ik geef het volmondig toe, geen nieuwe bezuinigingsplannen aan de hand gedaan. Maar, M. d. V., lag dit dan op mijn weg? Ik geloof deze vraag ontkennend te mogen beantwoorden. Waarom zou ik voorstellen tot besparing op de legeruitgaven lanceeren, waar de Regeering hiertoe over een bij uitstek deskundig advieslichaam beschikt in den vorm van de Indische legerleiding? Niemand beter dan zij kan beoordeelen, welke bezuinigingsmaatregelen nog mogelijk zullen zijn, zonder de gevechtswaarde van het leger al te sterk aan te tasten. Acht de Regeering het noodig, nóg een aantal millioenen op het legerbudget te vinden, dan kan alleen de Indische legerleiding, die over alle daartoe noodige gegevens beschikt, beoordeelen, hoe deze opdracht met de minste schade voor de weermacht kan worden uitgevoerd. Zeker, ik had bezuinigingssuggestie's kunnen doen, maar wat zou het eigenlijk voor zin hebben gehad, waar ik de draagwijdte daarvan, bij gebrek aan volle-

dige gegevens, toch maar half kan overzien, terwijl de Regeering veel betere, want over alle cijfers beschikkende adviseurs in Bandoeng raadplegen kan? Wat ik met mijn betoog heb bedoeld, was alleen het in het licht stellen van de *consequenties* van de voorstellen der commissie en ik kan, ook na de rede van den Gen. Kiès, niet inzien, dat mijn taak op breeder terrein zou hebben gelegen.

Thans nog een enkel woord ter beantwoording van de opmerkingen van den Luit. Kol. BECKMAN, die bezwaar maakt tegen mijn à priori afwijzen van het capitulantentstelsel en van de vervanging van de veldpolitie door legerafdeelingen. Ik meen zooeven, bij mijn repliek aan den Gen. Kiès, al voldoende duidelijk te hebben aangetoond, dat dit niet geheel juist is; ik sta niet „à priori afwijzend” tegenover deze voorstellen — al zie ik de daaraan verbonden nadeelen niet over het hoofd —, mits slechts worde voldaan aan bepaalde voorwaarden, die trouwens gedeeltelijk door den debater worden overgenomen — vervanging der veldpolitie door uitbreiding van de legersterkte —.

Overste BECKMAN blijkt van beide maatregelen een warm voorstander te zijn. Van de vervanging van de veldpolitie door het leger, omdat daardoor, naast bezuiniging, een betere geest in de weermacht zal worden verkregen, i.v.m. de nuttige bezigheid, welke op deze wijze aan den soldaat zal worden verschafft. Hij betoogt, dat er op den duur voor onze jaar in jaar uit dienende Eur. militairen geen voldoende bezigheid is te vinden, dat het dringend noodig is dien militairen een volledige dagtaak te geven en dat het verrichten van politiediensten door het leger — naast andere productieve bezigheid als bivakbouw, wegen- en bruggenaanleg, enz. — een stap in de goede richting zal zijn. Ik moge hier opmerken, dat de debater daarbij in het bijzonder den *Europceschen* militair op het oog heeft, terwijl de commissie-IDENBURG alleen de *inheemsche* landaarden voor de vervanging van de veldpolitie wil gebruiken, zoodat zijn betoog in dit opzicht geen doel treft. En voor de Inheemsche militairen lijkt het mij in het geheel niet noodig méér

bezigheid te zoeken. De opmerking van Overste BECKMAN, dat het telken jare opnieuw oefenen volgens programma overbodig is te achten, geldt voor déze categorie militairen in belangrijke mindere mate dan voor de Europeanen, omdat de Inheemsche infanteristen bij toerbeurt naar de buitengewesten gaan en voorts gedeeltelijk, behalve voor hun gewone taak, ook nog voor bijzondere functiën — mitrailist, karabijnmitrailleur-schutter, -helper, -handlanger, seiner, telefonist, enz. — worden opgeleid. Ik acht dit argument voor de vervanging van de veldpolitie door legerafdeelingen dan ook niet sterk en moet mijn meening handhaven, dat de invloed van dien maatregel op den geest in het leger niet gunstig zal zijn.

De invoering van het capitulantenstelsel door de Eur. militairen juicht Overste BECKMAN toe, in de eerste plaats, omdat daardoor de zoeven gememoreerde moeilijkheid t.a.v. den Eur. soldaat in Indië zal worden ondervangen, in de tweede plaats, omdat daardoor een frissche doorstroming van Eur. beroepssoldaten zal worden verkregen. Mijn „geringschattende” opmerking betreffende het als een soort van „doorgangshuis” beschouwen van het leger door den capitulant, wijst hij van de hand met het betoog, dat het niet de minste onder ons waren die, na een loffelijken militairen dienst, overgingen in een civielen werkkring.

M. d. V., ik zou tegen dit laatste willen aanvoeren dat, al wil ik de juistheid van deze opmerking thaus niet betwisten, dit betoog m.i. hier niet opgaat, omdat ik het heelemaal niet heb gehad over menschen, die na een tijd in het leger te hebben doorgebracht, om eenigerlei reden in civielen dienst wenschen over te gaan, doch alleen over degenen, die, *uitsluitend of in hoofdzaak ter wille van een in uitzicht gestelde burgerbetrekking* een verband bij het leger aangaan. Dit is heelemaal niet hetzelfde; men zal toch, dunkt mij, moeilijk kunnen volhouden, dat laatstbedoelde militairen het beste deel van de weermacht zouden vormen. En t.a.v. de door debater naar voren gebrachte frissche doorstroming van Eur. beroepsmilitairen zou ik willen opmerken, zooals ik ook al in mijn inleiding heb gedaan, dat het

geruimen tijd duurt voor een Eur. militair in Indië volledig geschikt zal zijn voor zijn taak en dat we dit feit goed in het oog moeten houden. Zie, M. d. V., ik zal de eerste zijn om te erkennen, dat het probleem van den Eur. fuselier in Indië inderdaad een moeilijk probleem is, dat onze Hollandsche Jan, vooral als hij al de noodige jaartjes meeloopt, in een vredesgarnizoen op Java een uitermate lastige klant is en dat er heel wat tact en geduld voor noodig is om goed met hem om te springen. Maar aan den anderen kant, als er wat aan de hand is, als er eens even moet worden doorgebeten bij opstand of rustverstoring, dan is diezelfde Jan onbetaalbaar, dan kun je op hem rekenen en met een compagnie van die kerels groote dingen doen. En nu ben ik zoo bang, M. d. V., dat de capitulant in dit opzicht belangrijk bij onzen Eur. fuselier ten achter zal staan als de nood aan den man komt. Daarom beschouw ik de invoering van het capitulantenstelsel — al geef ik toe, dat daardoor het probleem van den Eur. soldaat *in tijden van rust* gedeels zou worden opgelost — als een nadeel voor de weerkracht van het Indisch leger; wordt dit stelsel ingevoerd, dan zullen we derhalve m.i. op den duur niet aan versterking van het Eur. beroepselement in dat leger kunnen ont-komen.

Ten slotte nog een kort woord aan het adres van den Kapitein ZEGERS, die mij heeft uitgenoodigd mijn meening uit te spreken inzake de fusie van de officierskorpsen van het Ned. en het Ned.-Ind. leger. Het doet mij leed, M. d. V., den geachten debater te moeten teleurstellen, maar dit onderwerp heeft zóóvele facetten, is zóó moeilijk en veelomvattend, dat het niet zoo maar voor de vuist weg in een paar volzinnen kan worden afgehandeld. Waar het bovendien slechts in verwijderd verband staat met het vraagstuk, dat hedenavond onder de oogen is gezien, zult U het hoop ik kunnen billijken, dat ik den heer ZEGERS het antwoord op zijn vraag schuldig blijf.

De VOORZITTER.

M. H.! Alvorens een terugblik op den avond van heden

te richten bedank ik in de eerste plaats de drie sprekers voor hunne zeer belangwekkende beschouwingen en voorts de Heeren debaters, die ook hunnerzijds tot het slagen van dezen avond hebben bijgedragen.

Aan het einde van deze beide avonden moge ik nog een paar opmerkingen van algemeenen aard maken.

Ik zou niet gaarne willen dat men van het gesprokene den indruk medenam, als zoude het verslag der Commissie-IDENBURG op „Krijgswetenschap” eene afbrekende critiek hebben ondervonden. Integendeel ben ik overtuigd dat U allen het met mij eens zijt, dat aan de leden der Commissie de grootste waardeering toekomt, niet alleen voor het feit dat zij deze zware en verantwoordelijke taak op zich hebben willen nemen, maar ook voor de wijze waarop zij die taak hebben uitgevoerd.

Ik zeg dus nogmaals: er is hier geen critiek geoefend op den arbeid der Commissie zelf; hetgeen door de sprekers in deze beide vergaderingen is gezegd, was slechts een waarschuwen voor den afbraak van de weermacht.

Bij die waarschuwende stemmen voeg ik gaarne de mijne. Ik wil er daarbij op wijzen dat vele van de door de Commissie behandelde onderdeelen reeds het voorwerp zijn geweest van commissoriaal onderzoek, sommige zelfs van ontwerpen van Wet, maar dat men steeds voor invoering is teruggedeinsd.

Laat men dus niet als gevolg van het verslag der Commissie, die al die punten uiteraard slechts tamelijk vluchtig heeft kunnen bekijken, tot groote veranderingen besluiten, en geen sprongen in het duister doen in aangelegenheden die zonder deze Commissie in het geheel niet aan de orde zouden zijn. Ik noem b.v. het *capitulanten* stelsel, en wijs er alleen maar op dat de Commissie DOORMAN een diensttijd van 10 jaar noodig achtte, en dat in het oude Duitsche leger, waar de naam kapitulanten vandaan komt, de diensttijd 12 jaar was. Ik noem de vermindering van de *vlootsterkte*; de inkrimping van het Java-leger voor het gebruik van een belangrijk deel als veldpolitie.

Bovendien geloof ik dat men daarbij geenszins in den

geest van de Commissie zelf zou handelen. Zoekt men naar de *algemeene strekking* van haar Verslag, dan zou ik willen wijzen op hetgeen Professor Mr. C. W. DE VRIES eenige dagen geleden nog ziede in eene door hem gehouden rede, n.l.: dat *de geest van het Rapport-IDENBURG* is dat er *niet* 25 millioen op de weermacht kan worden bespaard zonder de kracht onzer defensie te verlagen, en dat het nu wel vast is komen te staan dat eene afkapping van 25 millioen de kracht van onze weermacht om een oorlog te voorkomen verlaagt, ja vernietigt. Prof. DE VRIES vertrouwt dat de Regeering dien geest van het Rapport wel zal hebben begrepen; en ik geloof dat wij het zoo ook moeten beschouwen.

Daar komt nog iets bij.

In punt 9 der Inleiding van haar rapport vermeldt de Commissie dat zij met politieke en andere factoren geen rekening heeft gehouden, met name ook niet met de vraag of de internationale verhoudingen in dezen tijd maatregelen toelaten die de weermacht van het Rijk in Europa en overzee verzwakken.

Die vraag wèl stellen is haar beantwoorden tevens. Het is in dit verband van belang op te merken hetgeen hier en daar is geschied sedert de Commissie in September 1933 haar arbeid aanving.

De ontwapeningsconferentie is mislukt, althans in andere banen geleid; *Wapenings*-conferentie noemt de N. R. C. haar. De herbewapening van Duitschland is nog slechts eene quaestie van tijd, misschien zelfs van weinig tijd; zie de begrootingscijfers, die voor het leger 175 millioen, voor de luchtvaart 132 millioen, voor de marine 50 millioen hooger zijn dan het vorige jaar. Frankrijk en België stellen enorme bedragen beschikbaar voor het verbeteren der bescherming van hunne grenzen. In Zweden en Denemarken is men teruggekeerd van den weg van voortdurende inkrimping van de weermacht en besnoeiing op de uitgaven daarvoor. In Zwitserland — de Belgische Minister van Defensie DEVEZE wees er nog op in een artikel in een van onze groote bladen — heeft het parlement onlangs buitengewone credieten voor de nationale verdediging goedge-

keurd en zeide de President in zijne boodschap tot het Parlement dat het niet geoorloofd is te dralen wanneer het gaat om militaire uitgaven, omdat het onmogelijk is om den verloren tijd in te halen. Wat Oost-Indië betreft, gaat het feit dat eenerzijds Engeland de vlootbasis Singapore op enorme wijze gaat versterken, en anderzijds dat Amerika zich eerlang van de Philippijnen terugtrekt, ons den plicht van meerdere waakzaamheid opleggen. Aan de vloten wordt allerwege druk gebouwd.

Maar hier bij ons is ook iets aan 't veranderen. Is niet op het Paaschecongres der S.D.A.P. het beginsel prijsgegeven der verwerping van de bewapende landsverdediging, en evenzoo het beginsel dat de partij hare medewerking niet zou geven tot eene mobilisatie?

Ik zie er ook een teeken in, dat na de instelling van de Commissie-IDENBURG, en nog vóór zij haren arbeid aanving, op 9 September 1933 in het stadion te Amsterdam de huldigingsdemonstratie heeft plaats gehad, waarin ons volk heeft willen uiting geven, in de eerste plaats aan zijne onverflauwde toewijding aan ons Vorstenhuis, maar dan ook aan een nieuw opgeleefd nationaal bewustzijn. Dat bewustzijn wordt gesterkt door de wetenschap dat wij eene krachtige regeering hebben wier leiding de natie met vertrouwen volgt. Ik geloof dan ook dat ons volk — waar zoo veel tientallen millioenen geofferd worden aan maatregelen die slechts dienen tot leniging van den economischen nood — gaarne bereid zal zijn zich de uitgave van eenige weinige millioenen te blijven getroosten als die kunnen bijdragen om ons onze plaats in de volkerengemeenschap en de onafhankelijkheid van onzen bodem te waarborgen.

Het schijnt zelfs geen gewaagde bewering, wanneer men zoude willen zeggen dat, als den vorigen zomer de toestanden en verhoudingen waren geweest als nu, er wel nimmer eene Commissie zou zijn ingesteld om op de weermacht te bezuinigen. Ik meen dan ook dat wij met vertrouwen de besluiten der Regeering ten aanzien van onze weermacht kunnen tegemoet zien.

Ik sluit thans deze laatste vergadering van ons werkjaar en roep U gaarne een tot weerziens toe.

Mededeelingen van huishoudelijken aard.

I. Verslag over den toestand van de Vereeniging.

a. Ledental.

Op 30 September 1932 bedroeg het aantal leden	1837
Van 1 October 1932 tot 30 Sept. 1933 bijgekomen	83
	1920
Totaal	1920
Van 1 October 1932 tot 30 Sept. 1933 afgegaan	201
	1719
Totaal	1719
Op 1 October 1933 voor het nieuwe werkjaar 1933-'34 bijgekomen	96
Zoodat voor 1933-'34 het ledental bedraagt	1815
Voor Nederland (waaronder 59 Indische leden m.v.)	1267
Voor Ned.-Indië	548
	1815
Totaal	1815

b. Geldmiddelen.

Op 1 October 1932 saldo bij den penningmeester	f 600.11
Bovendien:	
Saldo in kas bij H.C. in Ned.-Indië	f 36.52
Zoomede nog te innen contributie van 44 leden in Ned.-Indië en 152 leden in Nederland	f 1405.60
	2791.13
Nog te betalen aan drukker over 1931-'32	f 2791.13
De ontvangsten bedroegen over 1932-'33	f 9.337.52
	9.937.63
Totaal	f 9.937.63
De uitgaven over hetzelfde tijdvak bedroegen	„ 9.644.97
	292.66
Voordeelig saldo 30-9-'33	f 292.66

Bovendien:

Saldo in kas bij H. C. in Ned.-Indië	f 91.93
Zoomede nog te innen contributie van 58 leden in Ned.-Indië en 223 leden in Nederland	f 1441.45
Nog te innen advertentie	„ 15.—
Nog te betalen aan drukker over 1932-'33	„ 574.66
Terwijl als oninbaar zijn afgeschreven 78 contributies ad	„ 401.70

Nieuwe leden.

Nederl.-Indië: J. M. Uijtenhoudt off. vlieger K.N.M. 2e kl; A. A. van Laer, off. vlieger K.N.M. 2e kl.

Nederland. Den Haag: Ch. Kiés, generaal-majoor K.N.I.L. b.d.; W. R. van Mierlo, 1e luit. der Huzaren. Amersfoort: I. E. Leezer, 1e luit. 5e R. I. Amsterdam: J. M. W. Schouten, Off. Inf. Br. V. B.A.; F. van Steeden, 2e luit. Verb. Afd. V.B.A. Bennekom: J. K. Leijen, Off. Adm. K.N.M. Roermond: C. Hiegentlich, Res. luit. Motord. Utrecht: J. D. Suyling, res. 2e luit. Genie.

Het Bestuur verkoos tot onder-Voorzitter de heer Jhr. J. Th. Alting von Geusau, kolonel van den Generalen Staf en directeur der H.K.S.

INHOUD

Jaargang

1933—1934.

	Bladz.
W. F. SILLEVIS. Luchtverdediging en luchtbescherming volgens de inzichten van dezen tijd . . .	3
J. H. JAGER. Organisatie en gebruik van gepantserde, gemotoriseerde eenheden. Stroomingen in dit opzicht	85
W. J. K. BAAJ. De hedendaagsche bewapening der infanterie en de mogelijke ontwikkeling in de toekomst. Invloed op de organisatie	178
M. W. L. VAN ALPHEN, R. VAN TIJEN en A. STRUYVENBERG. Bespreking van het Verslag van de Commissie voor de reorganisatie van de weermacht (z.g. Rapport Idenburg)	242

WETENSCHAPPELIJK JAARBERICHT.

23e Jaargang.